

WILLIAM SHAKESPEARE

KIŞ MASALI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: ÖZDEMİR NUTKU

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

WILLIAM SHAKESPEARE
KIŞ MASALI

ÖZGÜN ADI
THE WINTER'S TALE

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
ÖZDEMİR NUTKU

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2011
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

YAYINA HAZIRLAYAN
TANSU AKGÜN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

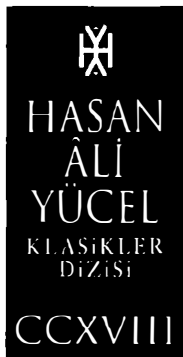
I. BASIM, MART 2014, İSTANBUL
II. BASIM, NİSAN 2016, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-091-3 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
AYHAN MATBAASI
MAHMUTBEY MAH. DEVEKALDIRIMI CAD. GELİNCİK SOK. NO: 6 KAT: 3
BAĞCILAR İSTANBUL
TEL: (0212) 445 32 38 FAKS: (0212) 445 05 63
SERTİFİKA NO: 22749

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

WILLIAM SHAKESPEARE

KIŞ MASALI

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
ÖZDEMİR NUTKU

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Oyun Üzerine

Dramatik sahneler arasına komik geçişler serpiştirilmiş olan *Kış Masalı* bir romans olarak değerlendirilmiştir. 8 Kasım 1623 tarihinde basılan oyunun Birinci Folio'su için bu baskının editörleri Heminge ile Condell, özgün metni “Kralın Adamları” topluluğunun oyun düzeni defterinden almışlardır. Oyunun ilk temsili yine aynı topluluk tarafından 15 Mayıs 1611 gecesi sarayda verilmiştir.¹ Oyunun, birtakım zaaflarına karşın, kendi döneminde tutulduğu anlaşıyor; oyunun 1611'deki ilk temsilinden sonra, 1640'a kadar sadece Kral James'in sarayında yedi kez oynandığını öğreniriz.²

Shakespeare, konuyu Robert Greene'in ilk kez 1588'de basılan *Pandosto* adlı yapıtından almıştır. Ayrıca Leontes, Antigonus, Cleomenes ve Archidamus adlarını *Pandosto*'dan, Mopsa adını Sidney'in *Arcadia*'sından, Florizel'i *Amadis de Gaul* ve Autolycus'u da *Odissens*'tan aktarmıştır; diğer bütün adlar Shakespeare'in kendi bulduklarıdır.³ *Pandosto*'da olmayan birçok sahne bu oyunda renkli bir biçimde işlenmiş, özellikle karakterler kendi renkleri içinde derinlik kazanmışlardır. Yine *Pandosto*'da olmayan *Kış Masalı*'nın son sahnesi, Hermione'nin heykelinin canlanması ve Leontes ile

---

1 Peter Alexander, *Shakespeare's Life and Art*, James Nisbet & Co. Ltd., London 1946, s. 209.

2 Stephen Orgel, *The Winter's Tale*, “Introduction”, Oxford University Press, 2008, s.1

3 A.g.y., s. 210.

Hermione'nin buluşma sahnesi bazı dönemlerde ahlaki bulunmamış ve sansür edilmiştir.

İngiltere'de tiyatroların 1642'de kapatılmasından sonra, bu oyun bir yüzyıl boyunca sahnelerde görülmemiştir. Bu kayboluştan sonra *Kış Masalı*, 1740'lı ve 1750'li yıllarda tekrar sahnelenmeye başlamıştır. 18. yüzyıl içinde en başarılı dönemini yaşayan oyun, İngiltere'de, dönemin en büyük oyuncularından biri olan David Garrick'in, 1756 yılında, *Florizel ile Perdita* adını koyduğu yeni düzenlemesi ile çok beğenilmiştir. 1811 yılında, yine büyük İngiliz oyuncu John Philip Kemble, oyunun tamamını başarıyla sahneye getirmiş, oyun bundan sonra sık sık oynanmıştır.

Oyun bazı zayıf yanları için eleştiri alırken 1877'de Edward Dowden adlı bir Shakespeare incelemecisi, *Kış Masalı*'nın *-Pericles* ve *Cymbeline* ile birlikte- tragedya ya da komedy olarak değerlendirilmelerinin yanlış olduğunu, bu oyunların birer romans olduklarını belirtmiştir. Oyunda romantik öğelerin çok olduğunu, bazı komik sahneler olsa da, bunların kahkaha attıracak değil, yalnızca gülümsetecek sahneler olduğunu ekleyerek bu oyunlara "romans" demenin doğru olacağını yazmıştır.⁴

1623'te Birinci Folio'nun editörleri için *Kış Masalı* ile *Fırtına* komedy, mutlu sonuna karşın *Cymbeline* tragedya sayılıyordu. Shakespeare dönemindeki oyuncular ve seyirciler de bu oyunları bu bağlamda seyreliyorlardı. Önemli nokta, Rönesans anlayışı ile bugünün anlayışı arasında büyük bir fark olmasıdır. Bugün bizim için türlerin ve alt türlerin kesin sınırları vardır, oysa Rönesans incelemecileri için türler saptanmamıştı ve türler oyuna göre adlandırılıyorlardı; otlar saman birbirine karışmıştı. Bu yüzden ilk başlarda *Kış Masalı*'nın türü açısından uzun süren tartışmalar çıkmıştır. *Kış Masalı*, *Pericles*, *Cymbeline* ve *Fırtına*, orta yaşa gelmiş olan Shakespeare'in bilgeliğinin,

---

4 Edward Dowden, *Shakespeare*, New York 1877, s. 55-6.

yaşama uzlaşmasının ve uyumunun ürünleridir. Bu oyun da, *Fırtına* gibi, Shakespeare'in yazarlık mesleği boyunca ilgilendiği konulara döndüğü, ama o konulardaki sorunlarla uzlaşmış olarak, onlara daha bilgece yaklaşarak ortaya çıkardığı bir yapıttır.

Oyundaki Belirsizlikler ve Açıklamaları

Çağdaş okur ve izleyici için oyunun sorunu, elbette tek başına türünün ne olduğu değildir. Derin dramatik sahneler içeren bu oyunda, okurun kafasını kurcalayan sorular olabilir. Yazar, en dramatik sahneleri neden yalnızca ilk üç perdeye sığdırmıştır? Neden oyun bundan sonra bir fantezi ve büyü dünyasına dönüşmüştür? Hermione ve Perdita gibi, Leontes'in tek oğlu, tahtın varisi, Mamillius'un da hayatı bağışlanamaz mıydı? İnsanı en çok şaşırtan şey de, Shakespeare, neden budalaca kararlar veren, inatçı, ters, ileriye göremeyen, acımasız yanları olan Leontes'i –diğer oyunlarındaki krallar günahlarının bedelini çoğu kez ölümle ödemiş olmalarına rağmen– korumuş ve sonunda da onu temize çıkarmıştır? Örneğin, Green'in *Pandos-to*'sunda, karısının ölümünden büyük pişmanlık duyan Kral Leontes, kızı olduğunu bilmeden Perdita'ya âşık olur, onun kendi öz kızı olduğunu anladığında da kendini öldürür; tahta damadı ile kızı geçer. Bu daha uygun trajik bir son olmaz mıydı?

Oyunun, replikler ve tümce kuruluşları açısından da yer yer belirsizlikler taşıdığı belirtilmiştir. Bu da çeşitli Shakespeare uzmanlarınca tartışılmıştır. Ancak sonradan bunların, tavırları ortaya çıkarmak için yazar tarafından bilerek yapıldığı konusunda uzlaşma sağlanmıştır. Örneğin Hermione yargı sahnesinde ona yapılan haksızlığa karşı çıkarken Leontes'e şunları söyler:

*Vicdanınıza sesleniyorum efendimiz,
Polixenes sarayınıza gelmeden önce,
Nasıl da gözdenizdim,
Nasıl da hak etmiştim sevginizi,
Ama o geldikten sonra ne gibi bir ilişkim oldu ki,
Bu duruma düştüm şimdi?.. (III/2)*

Bu repliklerin son iki dizesi 18. yüzyıl editörleri tarafından, “belirsiz ve anlaşılması zor” olarak değerlendirilmiştir. Bunu söyleyenlerden biri de Johnson’dur: “*Bu dizeleri anlamıyorum (...) anlamadığım şey de belirsizdir (...)*”⁵ Bu, Rus imparatorunun kızı Hermione’nin tavrına uyan konuşma biçimidir. Belki daha anlaşılır biçimde söylenebilirdi, ama bu, Hermione’nin karakterine uygun olur muydu? Bizce, bu konuşma Hermione’nin ağzından çıktığı için hiç de belirsiz değildir. Zaten Hermione’nin daha birçok konuşması da “belirsizlik”le suçlanabilir; ama konuşması, tavrına ve konumuna uygundur. Her şeyden önce o bir Rus kızıdır ve İngilizcesi de kendine özgüdür; ikincisi Hermione, bir soylu olarak süslü ve belirsiz konuşmayı sever. Başka bir örnek verelim:

*Beni zorlarsanız konuk olarak değil,
Mahpusum olarak alıkoyarım sizi;
O zaman ücretinizi ayrılırken ödersiniz,
Size kalır teşekkürleriniz de. Ne dersiniz?
Mahpusum mu, konuğum mu?
Sizin o müthiş “gerçekten”iniz adına,
Birinden biri olmak zorundasınız. (I/2)*

Ayrıca 18. yüzyılın “edebî” editörleri, tiyatronun oyun dilini anlamıyorlardı, onlar edebî metinlerdeki doğru tüm-

---

5 Bkz. Orgel, s. 8.

ce kuruluşları ile öykü ve romandaki betimlemeleri doğru buluyorlardı. Başka deyişle, tümce yapısının gramere uygun olmasından yanaydılar. Oysa tiyatro konuşması, günlük konuşmadaki gibi bölük pörçük, bazen tamamlanmamış, bazen de atlamalıdır. Shakespeare'in dizeleri, edebiyatçılara uygun değildi, ama tavrı ve konumu gösteren tiyatro replikleriydi. Yazın dili iletişimi sağlar. Oysa tiyatrodaki konuşma dili daha çok bir düşüncenin, bir duygunun, bir durumun, kişinin ya da olayın belirlenmesine ve anlatımına, yani ifadeye yarayan bir araçtır. Shakespeare de, sözcüklere can veren bu ifade dilini kullanıyordu. Leontes'in kafasındaki kuruntular, onu çılgın davranışlara iten duygular onun konuşmasına da yansır. Oyundaki her karakterin kendine özgü bir konuşma biçimi vardır. Hepsi de günlük konuşmanın özelliklerine ve bir de kendi karakterlerinin yapısına bağlıdır.

Oyuna nüfuz ettikçe başta belirttiğimiz belirsizlikler açıklığa kavuşuyor ve sorular yanıtlarını buluyor. 1611'in Rönesans seyircisi, *Kış Masalı*'nı anlamamış olsaydı, hem Kral James'in sarayındaki kültürlü seyirciler hem de okumamış halk karşısında bu kadar sık oynanamazdı. Polixenes'in "ısırcı rüzgârlar" konuşması, Hermione'nin, saraydaki sorgulanması, Leontes'in kıskançlık nöbetleri, bunların hepsi yoğunluk ve belirsizliklerine rağmen seyirci tarafından anlaşılmıştır. Bohemya Kralı Polixenes, kendi ülkesine gitmekte ısrarcıdır; Leontes, kardeş gibi sevdiği, çocukluk arkadaş Polixenes'in kalmasında ısrar eder. Onu kararından vazgeçiremeyince Hermione'yi araya sokar. Hermione'nin Polixenes'e kalması için söyledikleri sözler Leontes'i kıskançlık kuruntularına iter. Bunda belirsizlik denecek bir şey yoktur.

İngiltere'de o dönemde, temel siyasal olgu I. James'in monarşiye yeni bir anlam getirmesidir. Bu kral mutlak monarşinin İngiltere'deki ilk temsilcisiydi. Shakespeare de bu yeni eğilime duyarsız kalamazdı ve özellikle de Shakespeare'in içinde bulun-

duğu topluluk Kral'ın himayesindeyse... Kralın "Tanrı'nın elçisi" olduğu düşüncesi ve kraliyet makamının kutsallığı, iki yüzyıldan beri ilk kez, 1590'lı tarihlerden itibaren Shakespeare'in tarihsel oyunlarında ironik bir havada verilmiştir. Kraliçe Elizabeth'in pek de önem vermediği bu konum, I. James ile devletin temel ilkesi durumuna getirilmiştir. "Kralın gizemli gücü", "siyasetin gizli hedefleri" James'in sıkı sıkıya bağlı olduğu ilkelereydi.⁶ I. James'in siyasette belirsiz olma eğilimi, elbette oyundaki Kral Leontes'in –ya da Macbeth'in ve Cymbeline'nin– linguistik belirsizliğine yansyacaktı. Örneğin, 1607'de Cambridge Üniversitesinin Rektör Yardımcısı ve profesörü olan Dr. John Covell, bazı belirsizliklerin açıklanmasını tehlikeli buluyordu. Özellikle krallık makamının buna sempatik bakmayacağı belirtiliyordu.⁷ I. James, ilke olarak, kralın herhangi bir yargısının sorgulanmasını yasaklamıştı ve tek düşündüğü kralın otoritesini korumak ve güçlendirmektir. I. James, parlamentodan geçirdiği bir yasayla, parlamentonun tavsiyelerine uymayabilecekti ve parlamentonun kontrolü dışında, özerk hareket edebilecekti. Kral artık Tanrı'nın bu dünyadaki temsilcisi ve eylemcisiydi. Ona artık "ülkeyi nasıl yönetmesi gerektiği" söylenemeyecekti.⁸

Nitekim Leontes'in de ne kadar mantıklı olursa olsun onu sevenlerin bile tavsiyesine kulak asmaması bundandır. Ne kadar yanlış olursa olsun o kraldır, kimseyi dinlemek zorunda değildir. Shakespeare ve topluluğu King's Men [Kralın Adamları] o günkü seyircinin karşısına mutlak monarşinin yanında yer alarak çıkmıştır. Nitekim I. James de bu oyunun tekrar tekrar sarayda oynanması için izin vermiştir; çünkü kralın mutlak gücü bu oyunda ortaya konulmuştu, bu da onun monarşi felsefesine uygundu. Leontes, ne kadar kötü bir kral olursa olsun, o mutlak güçlerle donanmış bir hükümdardı.

6 Jonathan Goldberg, *James I and the Politics of Literature*, Baltimore 1983, s. 56.

7 Bkz. Orgel, s. 13.

8 Bkz. D.H. Willson, *King James IV and I*, Oxford 1967, s. 146.

Kış Masalı'nda bir kraliyet ailesi bulunması da bir rastlantı değildir; VIII. Henry'nin ölümünden beri sarayda ilk kez bir kraliyet ailesi vardı.⁹ I. James'in varisleri, Prens Henry ile Prenses Elizabeth'ti. Elizabeth'in geleceğin Bohemya kralı ile evlenmesi de oyunla bir paralellik kurar. Elizabeth'in kocası Prens Frederick 1619 yılında Bohemya kralı olmuştur. Bu da *Kış Masalı*'nın oynandığı tarihlerden birine rastlar. Oyunla başka bir paralellik de Prens Henry'nin 1612 yılının Kasım ayında teşhis edilemeyen bir hastalıktan ölmesidir. Bu tarihte King's Men topluluğu sarayda *Kış Masalı*'nı oynamaktadır. Leontes'in veliahdı Mamillius da bilinmeyen bir hastalıktan ölür; onun ölümü annesine yapılan haksızlık yüzünden duyduğu acıya bağlanır.

Aslında, 1611 yılında, James ile veliahdı Prens Henry'nin siyasal rakipler olduğu belirtilir. Bu yönden prensin bir hastalıktan mı yoksa başka bir sebepten öldüğü bilinmemektedir. James Katolik güçlerle uzlaşmak isteyen bir pasifistti, Prens Henry ise militan bir Protestan'dı ve bir ordu toplayarak Almanya ve Hollanda gibi ülkelerdeki Katolik güçleri dağıtmak istiyordu. Henry daha on dört yaşındayken onun bu yanı halk tarafından biliniyordu. 1610'da onun resmen Galler prensi olduğu ilan edilmişti. Halk arasındaki popülerliği onu babası James karşısında ciddi bir rakip yapıyordu.¹⁰

Kış Masalı'nın açılış sahnesinde, Leontes'in veliahdı Mamillius'un halk arasındaki popülerliğinden söz edilir:

ARCHIDEMUS

(...) *Genç prensiniz Mamillius sizin için anlatılamaz bir sevinç kaynağı olmalı. Ömrümde onun kadar geleceği parlak bir genç dikkatimi çekmedi.*

CAMILLO

Ben de sizin gibi onun geleceğinden çok umutluyum.

---

9 Bkz. David Bergeron, *Shakespeare's Romances and the Royal Family*, Lawrence, Kansas 1985.

10 Orgel, s. 16.

Doğrusu yakışıklı bir çocuk, halka güç veren, bezgin yürekleri canlandıran bir genç. O doğmadan koltuk değneğiyle gezenler, onu yetişkin biri olarak görmek için yaşamak istiyorlar. (I/1)

Mamillius da zamanı geldiğinde tahta geçmesi gereken kişidir.

Leontes'in Kıskançlığı

Her ne kadar oyun, bir “masal” olarak tanımlansa da, kıskançlığın yıkımını, cinsel korkuların üretilmesini, aşkın karmaşıklığını, ailevi ilişkilerin anlaşılmazlığını, en derin dostluklarda bile çatlaklar oluşacağını, sonuçta insanın iç yaşamının korkutucu gerçeklerini açıklamaktadır. Oyundaki anahtar tema, eski ve yeni kuşağı, gençliği yaşlılığı, ebeveynler ile çocuklarını ve kan kardeşliğini, kısacası bir aileyi kapsayan *zaman* kavramıdır. Oyunun başlarında, zaman aşımı, Polixenes'in şu dizelerinde belirtilir:

*Tahtımızı boş bırakıp avareliğimizden beri,
Tam dokuz ay geçti gitti.
Bir bu kadar zaman daha teşekkürlerimizle dolsa bile,
Yine de kardeşim sonsuza dek borçlu kalırdık size... (I/2)*

Burada değişken Ay'a bağlı olarak dokuz ay gibi uzun bir sürenin geçtiğini anlarız. Sicilya'dan ayrılacağını söyleyen Bohemya Kralı Polixenes, teşekkürlerini belirtmek için zamanı kullanır: “*Bu kadar zaman daha teşekkürlerimizle dolsa bile, / Yine de kardeşim, sonsuza dek borçlu kalırdık size*” dizeleri, daha oyunun başında, bu oyunda zamanın büyük bir rolü olacağını ima eder.

Hısımlık ve dostluk konukseverliğe yol açtığı gibi, rekabeti de beraberinde getirir; en candan dost, aynı zamanda

rakip olarak kişiyi huzursuzluğa sevk eder. En büyük rakip, yüzü “*benimkinin kopyası*”, “*birbirine benzeyen yumurtalar gibiymişiz*” (I/2) denilen öteki ikizdir. Oğul, tahtın varisidir ve kraliçe eş, senin adına hareket etse de, aynı zamanda seni aldatıyor da olabilir.

Karısı Hermione’ye önce sevgi dolu bir biçimde yaklaşan Leontes’in, hiçbir neden yokken, kıskançlık kuruntusu içinde, birden yüz seksen derece dönüp karısını suçlaması, Shakespeare uzmanı S. L. Bethell¹¹ tarafından oyunu tökezleten bir geçiş olarak görülür. Ancak birine delice âşık birinin, böyle birdenbire kıskançlık krizi içine girmesi de psikolojik olarak yanlış bir şey olmayabilir. Leontes’in kıskançlığı, her ne kadar birdenbire olmuş gibi görünse de, bize gerçekçi, insanca gelmektedir. Leontes, kardeşi gibi sevdiği Polixenes ile hamile eşi Hermione’nin birbirleriyle konuşmalarını fazla sıcak bularak kıskançlık krizine girer:

LEONTES

(Kendi kendine.)

Kızıştı, kızıştı!

Dostluğun böylesine kaynaşması,

Bedenlerin kaynaşmasıdır.¹²

Yüreğim hopluyor, çarpıntı başladı bende,

Ama sevinçten değil, sevinçten hiç değil.

Gerçi böyle davranabilir masum bir kişi de,

Bu davranışı kibarlıktan, içtenlikten,

Gönül zenginliğinden alabilir serbestliğini

Ve övülecek bir şey olabilir ağırlayan için de...

İzin verebilirim bütün hepsine.

Ama böyle avuç avuca parmak sıkıştırmalar,

Aynaya bakar gibi anlamlı gülümseyişler,

11 *The Winter's Tale*, Oxford University Press, 2002, s. xi.

12 O dönemde Aristoteles’ten gelen skolastik anlayışta meniyi üreten kandi, bu deyim cinsel birleşmenin bir ifadesiydi.

Ölmekte olan bir geyik gibi iç çekmeler...

Ah, ne gönlüm hoşnut ne de alnım bu ağırlamadan. (I/2)

Bu dizelerde masumiyet ve günah birbiriyle çatışır; Leontes, Hermione ile Polixenes'in konuşmasının masum olabileceğini de düşünmektedir. Burada akıl ile duygunun amansız çatışması yer alır; Leontes aklını kullandığında, yani mantıklı davrandığında, bu konuşmanın masum olduğunu görürken, duygusal bir havaya girdiğinde kıskançlığı galebe çalmaktadır. Bu kısa tirad, kuşku ile başlar, akıl üstün gelince masumiyet düşüncesi ortaya çıkar, ama "*Böyle avuç avuca parmak sıkıştırmalar*"dan itibaren suçlama başlar ve büyüyerek bir çılgınlık durumuna girer. Leontes, oğluna yönelir ve "*Mamillius, sen benim oğlum musun?*" diye sorar. Çocuk bekleyen Hermione'ye olan kuşku büyümektedir, ya oğlu da başkasındansa? "*Ne o, kara bir leke mi var burnunda?*" dediğinde duygusaldır, oğlunun lekeli olup olmadığını ima eder; sonra da aklı öne çıkar ve "*Benimkinin kopyası diyorlar*" ile kendini yatıştırır ve "*Hadi reis, temizlenelim*" der.

Burada "*neat*" sözcüğü ile yapılan bir oyun var; temiz anlamına gelen *neat* aynı zamanda "sığır sürüsü" anlamına geliyordu. Leontes sığırların boynuzları olduğu anımsıyor ve "*Yok hayır, aklımızı başımıza toplamalıyız,*" diye düzeltiyor. Böyle mantıklı olma ile duygusallık arasında gidip gelen Leontes,

İkimiz birbirine benzeyen yumurtalar gibiymişiz oysa...

Kadınlar öyle diyorlar, onlar söyler akıllarına geleni.

Ama onlar siyaha boyanmış kumaşlar,

Rüzgârlar, sular gibi sahte olsalar da,

Benimle kendi arasında sınır tanımayan bir adamın

Kullandığı zarlar hileli de olsa,

Çok doğru bu çocuğun bana benzediği. (I/2)

Leontes burada da aklı ile duyguları arasında bocalar, oğlunun kendine benzediğine aklı yatmakta, ama duygusal olarak da kadınların akıllarına geleni söylediklerini belirterek kuruntusunun sürdüğünü göstermektedir. Bu dizelerde ayrıca kadınlara yönelik bir aşağılama vardır: “Onlar söylerler akıllarına geleni.” Ama kadınlar sahte davransalar bile Leontes, “Çok doğru bu çocuğun bana benzediği” diyerek başkalarına kulak asmadan gerçeği söyler: Delillerden bağımsız gerçek.

Camillo, Leontes’in söylediklerine şaşkınlıkla itiraz eder ve Hermione’yi korur:

*Benim kraliçeme böyle dil uzatan olsa,
Seyirci kalmaz, öcümü alırdım hemen.
Kahrolayım ki, size hiç yakışmayan böyle sözler
Çıkmamıştı ağzınızdan bugüne kadar.
O dediğiniz doğru olsa bile,
Onun kadar günahtır bu sözlerin tekrarı. (I/2)*

Bu sözlerle karşılık Leontes, âdeta kuşkusunu kanıtlamak ister gibi aşağıdaki konuşmayı yapar; bu konuşma kendine acıyan ve acıdıkça da kendi kendini kıskırtan bir hava içindedir:

*Fısıldaşmak bir şey değil mi?
Yanak yanağa, burun buruna gelmek?
İçin için öpmek?
Kahkahayı göğüs geçirerek bitirmek?..
Bu namustan ayrılmanın kesin belirtisidir!..
Bacak bacak üstüne atmak?
Köşe bucak saklanmak?¹³
Zamanın geçmesini istememek?
Dakikaların saat, gece yarısının öğle olmasını arzulamak?*

---

13 Leontes bu andan itibaren âşıkların ilişkisini düşünüp olmayanı da katarak abartmaktadır.

*Kötülük işlediklerini görmesinler diye,
Perde inmesini dilemek başkalarının gözlerine?
Bu da mı bir şey değil?
Öyleyse, dünyada bütün bu olan bitenler de hiçbir şey
değil;
Üstümüzdeki gök de önemsiz, bir şey değil,
Bohemya kralı bir şey değil, karım bir şey değil;
Bunların hepsi birer hiç, elbette bunlar da hiçbir şey
değilse. (V/2)*

Polixenes ile Hermione arasında bunların hiçbirisi olmadığı halde, Leontes giderek kendini kandırmakta, kandırdıkça coşmakta, coştukça daha acımasız davranışlara girmektedir. Kendi uydurduğuna giderek daha çok inanıp onu, bizzat yaşadığına inanan mitomanlar gibi, Leontes de kendi kuruntularını gerçek yaşamına geçirmektedir. Bu yüzden çocuk bekleyen eşi Hermione'yi cezalandıracak ve öz evladı bebek Perdita'yı çakalla kurda atma emri verecektir.

Psikolojik dürtü ile dramatik dürtü birbirlerinden farklı şeylerdir. Ne kadar sıradışı olursa olsun, okura ya da seyirciye Othello'nun tutkusunu anlatmak, Leontes'inkini kabul ettirmekten daha kolaydır. Bazı editörler ve eleştirmenler Leontes'in kıskançlığını normal bulurlar ve Hermione'nin, her ne kadar günah işlememiş de olsa, sıcak ve içten davranışlarıyla öyle görünmüş olabileceği üzerinde dururlar. Bu düşüncüyü benimseyen yönetmenler de, Leontes'in kıskançlığını bir nedene oturtmak için Hermione ile Polixenes arasındaki konuşmaları kuşku verici hareketlerle desteklerler; birbirlerine yakın konuşabilirler, birbirlerine gülümserler, hatta el ele bile tutuşabilirler. Yani onlara Leontes'in gözünden hareketler verebiliriz. Ancak oyunu bir bütün olarak görmek gerekir. Oyunun bütünü içinde bu yalnızca tek bir sahnedir. Eğer Leontes'in kıskançlığı mantıklıysa, o zaman oyunun bundan sonraki bölümleri için ne diyeceğiz? Leontes'in on altı yıl süren pişmanlığını, kendini cezalandırmasını nasıl açıklayacağız?

Leontes'in Hermione'yi sevdiği kesindir. Ama bu kıskançlık sahnesinde biz biraz da bencil bir duygu seziyoruz. Polixenes ile Leontes, çocukluklarında ve gençliklerinde yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen, birbirini seven, âdeta ikiz gibi, birbirlerine bağlı olarak büyümüşlerdir. Leontes'in biraz daha kalma ricasını Polixenes işleri dolayısıyla reddetmiş, ama Hermione'nin tatlı diline dayanamayıp biraz daha kalmayı kabul etmiştir. Önce bu; sonra da çok sevdiği kadının, ikizi Polixenes'e iyi niyetli, hatta safça yakınlaşması Leontes'in gururunu yaralamıştır. Söylediklerinde hep kendine dönük, bir erkek olarak kaldıramayacağı şeyler, şikâyetler vardır. Boynuzlanıp herkese rezil olacağından, arkasından alay edeceklerinden şikâyet eder Leontes:

*Gittiler işte! Parmak kalınlığında, diz boyunda boynuzlar
Kafamdan çıkıp aştı kulaklarımı!*

(...)

*Ben de yüz kızartıcı bir rol oynuyorum,
Duyulduğunda, mezarıma kadar ısıklayacaklar beni;
Ölüm çanım olacak aşağılanıp yuhalanmak.*

(...)

*Durumumu anladılar, şimdi fısıldaşıyorlardır,
"Sicilya kralı bir..." falan filan diye fiskos ediyorlardır;*

(...)

*Göz merceklerin boynuzlunun boynuzundan daha mı
kalın yoksa...*

*-En azından işitmişsindir- çünkü böyle apaçık bir
görünüüş karşısında*

Dilsiz kalamaz dedikodu -veya düşünce-

(...)

*Benim onurumu da gözeten sadık bendelerim olsaydı
çevremde,*

Bilirlerdi bu işe son vermeyi de. (V/2)

I. Perde, 2. Sahne'deki bu sözler, III. Perde'deki yargı sahnesine kadar sürer. Erkeklik gururu, krallık onuru hep ön plandadır, ta ki Leontes, oğlunu ve Hermione'yi yitirene kadar.

Hermione ve Polixenes, Leontes'in canını sıkkın görüp sorarlar. Bunun üzerine Leontes, bu suratsızlığına bir gerekçe uydurmak için Hermione ile Polixenes'i şöyle yanıtlar:

*Oğlumun yüz hatlarına bakarken yirmi üç yıl geriye
gittim sanki
Ve kendimi gördüm kısa pantolonum, yeşil kadife
ceketimle,
Sahibini dişleyip tehlike yaratmasın diye kınına
sokulmuş hançerimle.
Düşünüyorum da, ne kadar benziyordum şu
çekirdeğe,
Şu bezelye filizine, şu soylu kişiye.*

Leontes, böylece, cinsellik düşüncelerinden sıyrılıp saf çocukluk düşüncelerine geçse de “*kınına sokulmuş hançerimle*” diyerek kendi erkeklik durumuna da bir gönderme yapar. Polixenes de, çocukluktaki cinsellik öncesi durumu saf ve temiz görünüşü içinde verir:

*Masumluluğu masumlukla değiş tokuş ederdik...
Kötülük nedir bilmezdik,
Bilen olduğunu da aklımıza getirmezdik.
O hayatı sürüp gelseydik ve zayıf, ilkel ruhlarımızı
Olgunluğun güçlü kanıyla sağlamlaştırmasaydık,
Göğsümüzü gere gere “günahsızız” diye bağırabilirdik
göklere,
Elbette soydan gelen günahlardan arınmak
koşuluyla (V2)*

Bu kötülükler ve tutkuların olmadığı, günahsız bir çocukluk dünyasıdır; bu dünyanın içinde kadın yoktur, yalnızca dostluk vardır.

O an Hermione araya girer, “*Bu söylediklerinizden anladığımıza göre, / Sonradan sırtınız yere geldi, herhalde,*” der. Polixenes onaylar, saflıktan ayrılmanın cinselliğe sürüklenme olduğunu belirtir:

*Ah benim kutsalın kutsalı leydim,
Sonradan karşılaştık yolumuzu şaşırtacak şeylerle,
Çünkü karım bir kızdı henüz o toyluk günlerimizde,
Sizin değerli varlığımız ise
Genç oyun arkadaşımın gözlerine görünmemişti bile. (V2)*

Hermione, bu sözlerle hem karşı durur hem onaylar:

*Gökler yardım edin! Sakın bunlardan gitmeyin bir sonucu,
Yoksa kraliçeniz ile ben birer şeytan gibi görünürüz sonra.
Neyse devam edin; ilk defa bizimle günah işlediyseniz
Ve günahınız bizimle devam ediyorsa,
Bizden başkasıyla yoldan çıkmadıysanız,
Hesabını veririz size, eğer sizi günaha soktuksa. (V2)*

Hermione’nin, “*Yoksa kraliçeniz ile ben birer şeytan gibi görünürüz sonra*” sözleri, evlilikte günahın devam ettiğini ve erkeklerin hayalinde yarattığı cinselliğin şeytani yanını ima etmesi, Leontes’in paranoyakça kıskançlığını tetiklemiştir. Polixenes de, dostluklarındaki saflık sınırının ötesine geçmiş, cinsellik dünyasında Leontes’in rakibi olmuştur artık. Her ikisi de çocukluktaki saf eşcinsellikten atlayıp yasak meyvayı yiyerek şehvet dünyasına geçiş yapmışlardır.¹⁴ Daha sonra Leontes şunları söyler:

---

¹⁴ Rönesans dönemindeki eşcinsellik konusunda bkz. J.I.M. Stewart, *Character and Motive in Shakespeare*, Longmans & Green Publications, London 1949, ss. 35-6.

*Eritilmiş bir örümcek olabilir bir içki kadehinde
Biri bunu içip gidebilir, ama zehirlenmez yine de,¹⁵
Çünkü bundan haberi yoktur;
Ama o iğrenç şeyin kadehine konulduğunu gözlerinle
görürsen
Ve sen de onu içtiğini öğrenirsen,
Hissedersin gırtlığının yandığını, midenin parçalandığını,
Kusmaya çalışırsın kıvrana kıvrana.
Ben hem içtim, hem de örümceği gördüm. (II/1)*

Leontes, bir şeyi bilmenin kişiyi korumayacağı, çünkü o bilginin kendisinin bir zehri olduğu varsayımına yönelir. Çocukluktan yetişkinliğe geçiş de böyledir; kişi saflıktan cinsel bilgiye geçiş yapmıştır.

Shakespeare'in oyunlarında evlilik tehlikeli bir şeydir.¹⁶ Bu yüzden onun komedyalarının çoğu evlilik ile son bulur. Yazarın bazı oyunlarında da final, evlilik öncesi gelir ya da *Aşkın Emegi Boşuna* ve *12. Gece*'de olduğu gibi, oyun sonu beklenmeyen bir gecikme ya da erteleme ile gerçekleşir. *Romeo ile Juliet* ve *Othello* gibi tragedyalarında ise evlilik trajik bir sonla biter. Shakespeare'in oyunlarında mutlu evlilik yalnızca *Julius Caesar*'da Brutus ile Portia arasındadır; tek mutlu evlilik de bu evliliiktir.

O dönemde aile, tıpkı devlet gibi, babaerkildi. Shakespeare'in, oyunlarında o dönem toplumunda kadının yerini incelediğini izleriz. Lady Macbeth, Gertrude, Goneril ve Regan kadınlığın karanlık yanını, Portia, Rosalind, Helena, Beatrice ise kadının güzel ve akıllı yanını temsil ederler. *Nasıl Hoşunuza Giderse* (Rosalind), *12. Gece* (Viola), *Venedik Taciri* (Portia) gibi oyunlarda kadın kahramanlar kılık değiştirip

15 O dönemde gıda ya da içki içine konulan örümceğin yiyeni ya da içeni zehirlemeyeceğine inanılıyordu.

16 Shakespeare kendinden büyük bir kadınla evliydi. Evli olmalarına rağmen çok seyrek görüşmüşlerdir. Kısacası Shakespeare'in mutsuz bir evliliği vardı.

erkek kıyafetleriyle görünürler. Erkek giysileri içinde akıllı, herkese fikir veren, hazırcevap insanlardır. Oysa bu o dönemin ba-baerki anlayışına ters düşen bir durumdu. John Chamberlain'e göre,¹⁷ 1620 yılında, Kral James, bütün kiliselerde, kadınların erkek gibi giyinip küstahlıkta bulunmamaları konusunda etkili vaazlar verilmesini, Londra piskoposuna emretmiştir. Kadınların geniş kenarlı şapkalar, erkeğinkine benzeyen yelekler giymelerini, kısa ya da kırkık saçla gezmelerini, kama ve hançer cinsinden silah taşımalarını yasaklamıştır. Kadın modasında erkeksi giyimler yasaklandığı gibi böyle giyinenlere ceza verileceği ilan edilmiştir. Bu konuyu araştıran ve inceleyen Linda Woodbridge, 1620'de iki kitapçık basıldığını, bunlardan *Hic Mulier* adındaki kitabın erkek gibi giyinen kadınları hedef aldığını, *Haec-vir* adlı kitabın ise kadınsı erkeklere saldırdığını belirtir. Erkek, erkek gibi olmalı, kadın da kadınlığını bilmelidir.¹⁸

Kral James'in 1603'te tahta geçmesiyle parlamento üyelerine hitabında, "*Ben bütün bu adanın kocasıyım, adanın tümü de benim yasal karımdır; ben başım, ada da bedenimdir*"¹⁹ demesi gibi, *Kış Masalı*'nda da Leontes kendini öyle hissetmektedir. Saraydakiler, Leontes'in Hermione'ye haksızlık yaptığını bildikleri halde, ses çıkaramazlar. Aralarında yalnızca biri, Antigonus'un eşi Paulina, Mamillius'un ölmesi ve Hermione'nin fenalaşması üzerine, büyük bir cesaretle Leontes'in karşısına dikilir, ama o da bir saraylının uyarısı ile yelkenleri suya indirir.

Hermione'nin Yargılanması

Zina ve ihanet suçlarından yargılanan Hermione, konuşmasının bir yerinde şöyle der:

17 Bkz. Norman McClure, [ed.] *Letters of John Chamberlain*, 2 cilt, Philadelphia 1939, s. ii.

18 Bkz. Linda Woodbridge, *Women and the English Renaissance*, Urbana 1986, ss. 139-51.

19 C.H. McIlwain, [ed.], *The Political Works of James I*, Cambridge, Massachusetts 1918, s. 272.

*Kuruntularınızın hedefinde bulunan hayatımı
Gözden çıkarıyorum artık.*

Leontes yanıtlar:

*Benim kuruntularım senin davranışlarındır.
Sen Polixenes'ten bir piç peydahla,
Demek bu da bir kuruntu yalnızca. (III/2)*

Bu gerçek ile kuruntunun birbirine karıştığı karakteristik bir andır; masum bir davranış, konukseverlik, normal bir konuşma ve eski bir dostun sevgisi karşısında açığa vurulan bir tehdittir. Bu tehdit bir kuruntunun ürünüdür. “*Kuruntularınızın hedefinde bulunan hayatımı / Gözden çıkarıyorum artık*” sözleri okçuluk terminolojisinden alınmış bir tümcedir. Bunun anlamı, “siz beni kuruntularınızla öldürüyorsunuz”dur. Leontes’in, “*Benim kuruntularım senin davranışlarındır*” sözü yalnızca bir söz oyunudur ve yine onun iğneleyici, “*Sen Polixenes'ten bir piç peydahla, / Demek bu da bir kuruntu yalnızca*” demesi de Leontes paranoyasının bir sonucudur.

Leontes’in paranoyası yalnızca trajik bir kuruntu değil, aynı zamanda onun paranoyasına uygun kültürel bir tutarlılık gösterir. Öncelikle bunda, kadının cinsel gücü açısından, babaerkil bir toplumun korkusu yatar. Ama bundan da önemlisi, İngiliz monarşisini üç kuşaktır usandıran piçlik sorununa karşı duyulan çaresizliktir. Hatta Kral James bile, annesinin günahkârlığının gölgesi altında, kendisini tahttan edecek yasadışı bir suçlama yapılabileceğini düşünerek korku içinde yaşamıştır.

Hermione’nin yargılanması, İngiliz tarihindeki kritik bir yargılamaya gönderme gibidir. Bir kraliçenin zina ve ihanet suçuyla yargılanması 1610 İngilteresi’nde de büyük yönetsel sarsıntılara yol açabilecek bir skandaldı. VIII. Henry

ile Ann Boleyn'in ilişkileri, sonra evlilikleri ve bunun trajik sonucu, henüz İngiliz halkının belleğinden silinmemiştir. Bu ilişkiden doğan Elizabeth de, oyundaki Perdita gibi, önce yasadışı sayılmış, ama sonra bu onarılarak yasal bir duruma getirilmiştir. I. Elizabeth'in, uzun hükümranlılığı süresince bu yasadışılık Demokles'in kılıcı gibi hep tepesinde durmuştur. Oyundaki Perdita da uzun bir sürgün yaşamından sonra yasal bir evlat olarak kabul edilmiştir.

Elizabeth, babası VIII. Henry'nin vasiyeti üzerine tahta geçmişti. Parlamento, VIII. Henry'e piçleri yasallaştırma yetkisini vermişti. Aslında tahtın varisi Henry'nin biyolojik oğlu Richmond Dükü Henry'di. Richmond yasanın parlamentodan geçmesinden kısa bir sonra öldü. İngiliz yasaları uyarınca, Elizabeth de, Perdita gibi yasadışılıktan kurtulmuştu. İngiliz yasalarına göre, çocuk evlilikten bir gün sonra doğsa bile yasal sayılıyordu.

Yargılama sahnesinde, Apollon Tapınağı'nın kehanetine başvurma, bir açıdan insanların adaletiyle haklı bir sonuca ulaşmasının zorluğunu vurgulamak içindir. Hermione hayatta kalmak için değil, namusu için savaşıyor. O, çocuklarına namuslu bir ad bırakmak ister:

*Hayatımı değil, onun çöp kadar değeri yok gözümde,
Namusumu kurtarmak istiyorum ben...
Eğer birtakım tahminlerle,
Kanıtlara dayanmayan kuşkularla suçlanacak olursam,
Bu adalet değil zulümdür.
Sayın yargıçlar, kehanete başvurulsun,
Apollon yargılasın beni! (III/2)*

Ancak kehanetle hak yerini bulur. Çünkü kehanet gerçeği açığa vurmuştur (III/2):

Hermione temiz, Polixenes suçsuz, Camillo sadık bir bende, Leontes kuruntulu bir zorba, masum bebekse öz çocuğudur, kaybettiği çocuğunu bulamazsa vârisiz kalacaktır.

Shakespeare döneminde halk antik tanrılara ve kehanetlere pek inanmıyordu. Bu sahnede Leontes de köktenci Hristiyan inancıyla Apollon kehanetini kabul etmez. Ama çocuğunun öldüğü haberini alınca yüz seksen derecelik bir dönüşle Apollon'un kendini cezalandırdığını belirtir. O andan itibaren Leontes'in pişmanlığı başlar, ama iş işten geçmiş, tahtın tek varisi olan oğlu ölmüş, kraliçesi fenalaşmıştır (sonra da kraliçesinin ölüm haberini alacaktır). Leontes pişmanlık içinde diz çöker ve Apollon'a yalvarır:

Apollon, bağışla beni

Ağzımı bozduğum için kehanetine. (III/2)

Ancak burada oğlunun öldüğünü öğrenince, Leontes'in birden yüz seksen derece dönmesi ve "düzmece" dediği kehaneti onaylaması pek inandırıcı değil.

Mamillius'un Ölümü

Mamillius'un ölümü, oyunun anlamı açısından pek bir şey ifade etmiyor. Böylesine değerli bir çocuk, tek evlat, tahtın tek varisi oyunda neden önemsiz bir motif olarak ele alınmıştır? Oyunda baba ile oğul arasındaki ilişki oldukça karmaşık ve çelişkilerle doludur. Polixenes'in dediği gibi, oğlu "*Bazen canciğer dostu, bazen de düşmanındır*" (I/2). Leontes ise, kendini oğlunun yüzünde görünce onun hem ikizi hem de rakibi olduğunu hisseder. Leontes'in kuşkuyla sorduğu "*Sen benim oğlum musun?*" sorusu, "*Birbirine benzeyen yummurtalar*" sözleriyle yanıtlanır (I/2). Leontes'in daha sonraki

sorusu oldukça çocukçadır: “*Namuslu dostum, sana para yerine yumurta verseler alır mıydın?*” Bu şu anlama geliyor: “Sen gerçekten masum musun, gerçekten görüldüğün gibi misin?” Mamillius itiraz eder, “*Hayır lordum, dövüşürüm.*” II. Perde’nin başında Mamillius bu davranışa karşı durur: “(...) *hep benimle bebekmişim gibi konuşuyorsunuz,*” diyerek oyun oynamayı reddeder. O bir çocuk değildir, annesinin masal anlatmasını da istemez. Ama Mamillius başka bir masal önerir: “*Kış için acıklısı daha uygun; / Hayaletler ve cinlerle ilgili bir masalım var.*” Evvel zaman içinde bir mezarlığın yanında oturan ve her an ölümle burun buruna gelen bir adamın masalıdır bu. Mamillius’un masalı Leontes’in öyküsüdür: Çocuk Leontes’in haksızlığı ile şimdiden ölmüş, Mamillius’un masumlğu Leontes’in düşüncesi ile yıkılmıştır.

Stanley Cavel, bu sahnede ödipal imalar bulmuştur: “*Annesinin kulağına fısıldayan bir çocuk düşüniün (...) Çocuğun, masalı, annesinin kulağına fısıldama nedeni kıskançlığın sonucudur. (...) Böylece, oğulun ölümü babasının isteğini tatmin eder.*”²⁰

Bu, Freudçu sınıflama açısından dar bir alanda kalsa bile, İngiliz tarihinde değişmeyen şey, kral ile veliahdı arasındaki rekabettir. Örneğin, I. James’in veliahdı Richmond Kontu Henry’nin ölümü üzerine, onun zehirlenerek öldürüldüğü kanısı yaygınlaşmış ve babası James’den kuşkulandırmıştı; Kral birçok yönden sanık olarak kabul edilmişti.²¹

Hermione’nin Ölümü

Haberci gelip Mamillius’un ölüm haberini verince, Leontes acıyla karışık bir dehşete kapılır ve ne yapacağını şaşırır. Bu yüzden Hermione’nin bayılıp fenalaşmasını pek

20 Stanley Cavel, *Disowning Knowledge in Six Plays of Shakespeare*, Cambridge, Mass., 1987, s. 196.

21 A.g.y., s. 196.

ciddiye almaz: “Götürün onu hemen. / Yüreği aşırı kabarmıştır; aylır yakında” der. Sonra da tanrılardan özür diler ve onlardan bağışlanmasını ister:

*Apollon, bağışla beni
Ağzımı bozduğum için kehanetine.
Aramı düzeltereğim Polixenes’le,
Kraliçenin gönlünü yeniden kazanacağım,
Dürüst ve merhametli bir insan olarak bildiğim
Soylu Camillo’yu geri çağıracağım. (III/1)*

Bir bakıma Leontes’in kurtuluşu, onun gerçeklerden ve olaylardan uzaklaşmış olarak inanç açısından metafizik bir atlaması ile gerçekleşir ki, bu, son sahnede Paulina’nın, Hermione’nin hayatta olduğunu bildirme düşüncesine yol açar. Paulina, oradakilere “İnançlı olmanız gerekiyor şimdi”(V/3) der. Leontes’in III. Perde 2. Sahne’de aklı başına geldiği anda bile yine egosu ön plandadır: “Fazlasıyla inandım ben kuşkularıma”. Daha ne olması gerekir ki, Leontes o güçlü egosundan kurtulabilsin? Oğlunun ölümü, karısının ölüm haberi, öz kızını piç diye başından atması onun için ders olması gerekirken, onun egosu önünde bunlar olağan şeyler olarak kalmıştır. Perdita’nın hayatını kurtarmak için ölen Antigonus’tur; Leontes bu ahlaka ilişkin evrenin tam merkezindedir. Oyunun sonunda hayata dönen Hermione, Leontes’i kabul eder, Leontes’in ölüme mahkûm ettiği Perdita, tahtın varisi olarak Leontes’in mantıksız kararını bozmuş olur; ama böylece Leontes tahtının sürekliliğini sağlayarak korunmuş olur.

Bu aynı zamanda Paulina’nın bağımsızlığını gösterir. Paulina’nın, Leontes’e ağır ve coşkulu bir şekilde karşı durması, oyunun en heyecan verici anlarından biridir. Oyunda, o, çoğu kez Leontes’in vicdanı gibidir. Hermione’nin öldüğünü haber verdiğinde, Leontes’in farkında olmadığı ahlaksal gerçekliği anımsatır ona:

*Ama sen zorba, bunlar için pişman olman boşuna,
Çünkü bunlar çok daha büyük senin acılarından,
Sen umutsuzluğunla avun sadece. (III/2)*

Leontes'in, "*Devam et, devam et, ne söylesen azdır, / Bütün dillerdeki en kahredici sözleri hak ettim ben*", demesi üzerine fazla ileri gittiğini anlayıp "*Bağışlayınız bu budala kadını*" diyerek özür diler. (III/2). Ne yazık ki, böyle bir babaerkil dünyada kadın ne kadar akıllıca şeyler söylerse söylesin, sonunda geri çekilmek zorundadır. Paulina, bu oyunda, doğruluğun en güçlü sesidir. Oyunun monarşik ve babaerkil atmosferi içinde, onun rolü giderek artar. Paulina, Leontes'in yaşamındaki katı gerçekleri dile getiren *katharsis*'in mimarıdır.

Katı gerçeklerden biri, Hermione'nin ölümüdür. Bunu haber veren Paulina'dır. İnanmamamız için hiçbir neden yoktur; çünkü Mamillius'un ölümü de bir haberci tarafından verilir. Her ikisi de ölüm olayını gözleriyle görmüşlerdir. Ama Leontes bununla yetinmez ve karısı ile oğlunun cesetlerini görmek ister: "*Lütfen kraliçemle oğlumun ölü bedenlerini gösterin bana.*" Eğer Leontes, cesetleri görmek istediğini söylemeseydi, onların ölü bedenlerini görmeye dayanamayacağını belirtseydi, final sahnesi biraz daha inanılır duruma gelecekti; çünkü o zaman Hermione'nin ölmemiş olduğunu anlamayacaktı. Hermione'nin hem cesedini görmesi, hem de onun ölü olduğuna inanması, bu biraz seyircinin kafasını karıştıracı niteliktedir. Bu yüzden, sahnelemede bu replik bizce budanmalıdır.

Oyunun Atmosferi

Rönesans için tipik bir tür olan traji-komik niteliğiyle oyunu bir *pastoral* olarak kabul edebiliriz. Guarini'nin *Il Pastor Fido* (Sadık Çoban -1590) İngilizce'ye ilk kez 1602'de çevrilmişti. Shakespeare'in yaşadığı dönemde, komik ve tra-

jik unsurları içeren oyunlar çok tutuluyordu. Doğa, huzur, çobanların yaşamı tiyatro seyircilerine çekici geliyordu. Bu oyunlarda, insanı doğaya yaklaştıran, onlara doğal davranmayı öğreten bir hava vardı.

Kış Masalı'nda traji-komik öğeler iki noktada ortaya çıkar: teknenin kayalara çarpıp Bohemya kıyılarında batması ve Antigonus'un ayı tarafından parçalanması. 16. yüzyılda, sahnede ayının gösterilmesi ve bir insanı kovalaması komik bulunuyordu. Shakespeare'in *Pandosto*'dan aldığı Bohemya kıyılarına gelince, bu mekân, masal gereği uydurulmuş bir mekândı. Böylece coğrafik olandan ayrılıp bir masal dünyasına gidiliyordu. Zaten Shakespeare'in oyunlarında coğrafi doğruluk aramamak gerekir, buna rağmen "Bohemya kıyıları" uzun bir süre tartışılmıştır. 1619'da Ben Jonson, Bohemya'nın kıyısı olmadığını, denize en az yüz mil uzakta olduğunu söylemiş;²² Hanmer, Folio'yu yazanların Bithynia yazacakları yerde, bunu Bohemya olarak yazdıklarını belirtmiştir. Bunu destekleyen başka hiçbir editör çıkmamıştır. Ancak hem David Garrick *Florizel ile Perdita* düzenlemesinde hem de Charles Kean 1856'daki yapımında Bithynia adını kullanmışlardır. Ama Shakespeare'in çağdaşı Ben Jonson'un Folio'nun yazılışından dört yıl önce bu yanlışın üzerinde durması, bu yanlışlığın Folio'yu yazanlarda değil, Shakespeare'de olduğunu göstermektedir. Shakespeare de bunu Green'in *Pandosto*'sundan aldığına göre, bu yanlışın Greene'e devredilmesi daha doğru olur.

Antigonus'un fırtınalı bir havada bir ayı tarafından parçalanması pastoral'in artık o huzur verici doğayı temsil etmediğini gösteriyor. Doğa da, Sicilya Sarayı gibi haşin ve acımasızdır. Antigonus terk etmiş olduğu haşin bir dünyadan kaçıp bir diğerrinin kucağına düşmüştür. O da kucağındaki Perdita bebeğin, Polixenes'in çocuğu olduğunu düşünür.

---

22 H.C. Herford-Simpon, *Conversations with Drummond, in Ben Jonson*, 2. Cilt, Oxford 1920, s. 208-10.

Oysa onun Hermione'ye saygısı büyüktür, onu düşünde görür: "*Bembeyaz giysiler içindeydi, kutsallığın kendisi gibi*" (III/3). Bu düş, Hermione'nin öldüğünü, ölümü kadar günahını da ima eden bir betimlemedir. O düşte, Hermione ona şunları da söyler:

*Kocamın sana yüklediği bu zorbaca iş yüzünden
Göremeyeceksin bir daha karın Paulina'yı.* (III/3)

Zaten doğa da buna yardımcı olacak ve ayı bunu noktalayacaktır. Sağı solu belli olmayan bir efendiye sadık, iyi bir koca ve merhametli bir kişi olan Antigonus, Leontes'in acımasız emrine uymuştur, ama Leontes'in emri olan bebegin ateşte yakılmasına engel olup onu korumuştur ve bu uğurda kendini feda etmiştir. Aslında bir hiç uğruna yitip gitmiştir. Paulina da bunu bilir; oyunun sonunda, Leontes yaptığını telafi etmek için Paulina'yı Camillo ile evlendirir. Antigonus'u öldüren ayı, bir açıdan oyunu tragedyadan komedyaya dönüştüren noktadır. Soyтары IV. Perde 3. Sahne'nin sonlarına doğru şöyle der: "*gerçi iktidar inatçı bir ayıdır, yine de altınla, halkayı burnuna geçirirsin*". Soyтарыya göre, Antigonus'un ayı tarafından parçalanıp yenmesi bir "kara komedyadır". Yaşlı Çoban bebeği bulduğunda, bunun "*bir merdiven altı, bir sandık içi ya da kapı arkası işi*" olduğunu söylediğinde Leontes ile aynı anlayışı paylaşmış olur.

Bu oyunda, dramaturji açısından en dikkat çekici nokta, IV. Perde'nin başında, zaman korosunun temsil ettiği bir Anlatıcı'nın olmasıdır. Bize III. Perde'den sonra, on altı yıl geçtiğini açıklar. Bohemya'da bulunduğunu, Perdita'nın büyüüp son derece güzel bir çoban kızı olduğunu belirtir ve Polixenes'in oğlu Florizel'i tanıtır. Aslında Zaman korusu bizim bildiğimiz şeyleri tekrarlar; ayrıca, Florizel hakkındaki bilgiyi de, korodan sonra gelen Polixenes ile Camillo'nun konuşmalarından ediniriz. O zaman bu koronun burada işi

ne? Kanımızca, Shakespeare'in bu koroyu koymasının nedeni, oyunun bir masal olduğunu vurgulamak içindir. Zaman, karakterleri ve olayları denetleyendir:

*Kimini sevindiren ben sınarım herkesi;
Hem sevinçte hem dehşette hem iyide hem kötüde,
Hatayı yapan da benim, açıklayan da... (IV/Koro)*

Zaman, her şeyi değiştirir, dönüştürür; gerçekliği o yaratır, o yok eder; eskiyi bitirirken yeniyi o getirir:

*Çünkü yasaları bir yana atmak
Ya da her doğurduğum saatte
Yeni âdetler yaratıp yok etme gücü var bende.
Zaten zamanın başlangıcı da benim,
Yasaların, âdetlerin hepsinden önce...*

Bu da Zaman'ın zaferidir.

Bu noktada karşımıza iki resim çıkar, biri Sicilya Krallığı'ndaki gibi insan eliyle konulmuş yasalar, kurallar ve insanların onlara uyarak acı çekmesi, öbür yanda doğanın yasaları ve kuralları, bu Bohemya kırsalındaki çobanların yaşamı. Onlar daha çok doğa yasalarına uyarak yaşarlar. Aristokratların kırsal dünyaya uzanmaları yalnızca Rönesans yazınında değil, aynı zamanda resimlerinde de sık sık karşımıza çıkar. Bu yüzden Florizel ile Polixenes'in koyun kırkma şöleninde bulunmaları tamamen alışagelinmiş bir durumdur. Aristokrasinin kırsal hayata yıkıcı bir etkide bulunması klasik bir örnektir. Doğanın neşe ve sevinç dolu havası Polixenes'in kendini tanıtmayı ve oğlunu bir çoban kızı sanılan Perdita'dan uzaklaştırmak istemesiyle bozulur, buruklaşır.

Florizel 23 yaşındadır; yasal olarak da kendi iradesini kullanabilecek yaştadır ve Perdita'yı çok sevmektedir. Baba-

sı Kral Polixenes'in buna itirazı ve Perdita'yı büyütüp o güne getiren yaşlı çobanı ölümle tehdit etmesi onun konumuna yakışmayan sadistçe bir tutumdur. Onun bu öfkesi ve tehdidi, Leontes'in öfkesi ve tehdidinden daha az değildir. İşin içine insan eliyle yapılmış yapay kurallar girdi mi, doğanın doğal kuralları bir yana atılmakta ve doğa da bir kaçış yeri olma özelliğini yitirmektedir.

Autolycus

Doğaya müdahale ile durumun acıya dönüşmesi sersemi Autolycus'un sempatik hergeleliği ve zekâsı ile bir nebze olsun yumuşar. Kırsal dünyadaki en renkli figür, ne çoban, ne soytarı ne de saraylılardır; en renkli oyun kişisi, balad satıcısı, çerçi, dolandırıcı ve hırsız Autolycus'tur. Autolycus, daha önce de belirttiğimiz gibi, mitologyadaki Odisseus'un ana tarafından büyük babasıydı; bu adın anlamı "yalnız kurt"tur. Homeros'a göre mitologyadaki Autolycus herkesi dolandıran ve herkese küfreden bir adamdı. Ovidius da bu öyküyü ele almıştır. Onun öyküsünde Autolycus'un bir ikizi vardır. Annesi Chione'nin hem Apollon hem de Merkür ile ilişkisi olmuştur. Her ikisi de Chione'yi elde etmek için plan yapmışlardır. Merkür elindeki yılanlı asası ile gündüz vakti Chione'yi uyutup öyle tecavüz etmiş, Apollon ise geceyi beklemiş yaşlı bir kadın olarak odasına girip öyle tecavüz etmiştir. Chione bir batında ikiz doğurmuş, Merkür'den Autolycus, Apollon'dan Philammon dünyaya gelmiştir. İkizlerin her biri babalarının yeteneklerini almışlardır. Autolycus, hırsızların ve yalancıların efendisi olan Merkür'ün kurnazlığını almış, Philammon ise Müzik Tanrısı'nın oğlu olarak ünlü bir müzisyen olmuştur.²³ (Baladlar söyleyen Autolycus oyunda ikizini de temsil eder.)

---

23 Metamorphoses, II, ss. 303-17.

Oyundaki Autolycus da mitologyaya gönderme yapar, “*Efsanedeki Autolycus da benim gibi, Merkür yükselirken doğduğu için ufak tefek şeyler yürütürmüş,*” der. O da sadece ıvır zıvır aşırın biridir (IV/3). O, Shakespeare döneminin ünlü Londra dolandırıcılarını ve yankesicilerini de temsil eder. Autolycus aynı zamanda 16. yüzyıl sonlarında yoksul İngilizlerin ne durumda olduklarını yansıtan bir figürdür.

Autolycus, en önce Soytarı’yı dolandırır. Bu bildiğimiz cin fikirli Shakespeare soytarısı değildir, saf bir köylüdür. Yaşlı Çobanın oğlu, Perdita’nın üvey kardeşidir. Autolycus, hiçbir ahlak kuralını tanımayan, yalnızca kendi çıkarı için kurnazlığını kullanan bir serseridir. Ama yaptığı işte de çok beceriklidir. Başkalarını aldatır, ama söylediği birçok şeyin altında gerçekler ve doğru şeyler yatar. Para düzeni içinde aklını kullanan nasıl zengin oluyorsa, Autolycus da paranın her şey olduğu bir düzende gemisini yürüten kaptandır.

Merkür yalnızca hırsızlık ve yalancılığın tanrısı değil, paradoksal biçimde, aynı zamanda etkili konuşmanın, doğruları söylemenin de tanrısıdır (Antik Mısır’da onun özdeşi Akıl Tanrısı Tot’tur). Merkür, aynı zamanda lir çalgısının mucididir; Apollon Müzik Tanrısı olduğundan, Merkür bu çalgıyı Apollon’a hediye etmek için icat etmiştir. Baladlar uydurup söyleyen, anlatıkları ile gerçeklere parmak basan Autolycus’un önemli becerilerinden biri de öyküler ve baladlara söz uydurmaktır.

Paulina oyunun sonucunu getirmede ne kadar önemliyse, Autolycus da o kadar önemlidir; çünkü bu yalancı, dolandırıcı, Perdita’nın kimliğinin anahtarını tutan kişidir. Autolycus, Perdita’nın bir çoban kızı olmadığını, onun bir prenses olduğunu kanıtlayacak tek adamdır. Yalancı ve hırsız Merkür, aynı zamanda Olimpia’nın iyi haber ve iyi şans getiren habercisidir; yani aynı zamanda Bilgi Tanrısı’dır.

Serseri Autolycus her türlü kıyafete bürünüp her türlü konumda başarılı olabilen bir yetenektir. Autolycus başkasından söz ediyormuş gibi kendinden söz ederken şöyle der:

... Bir zamanlar prensin hizmetindeydi. Erdemlerinin hangisi yüzünden söyleyemem, ama kırbaçlanarak saraydan atıldığını biliyorum... Kovulduktan sonra maymun oynatıcısı oldu; sonra mübaşir, derken mahkeme emirlerini bildirmeye başladı. Sonra da “Müsrif Oğul” ile kuklacılığa el attı ve benim oturduğum yere bir mil kadar uzaktaki tenekecinin kızıyla evlendi; nice düzenbazlıktan sonra da serserilikte karar kıldı. (IV/2)

Sonra da Florizel ile giysileri değiştirerek bir centilmen kılığına girer. O aynı zamanda iyi bir oyuncudur. Girdiği kılığın özelliklerini bilerek rol yapar. Autolycus, bu oyunun en altüst edici figürüdür. Onun tamamen altüst edip yıktığı otorite değil, kendi yanlışları ve dalavereleridir. Florizel ile Perdita'nın kaçışını saklama nedenini şöyle açıklar:

Bunu krala bildirmek dürüstlük sayılıyorsa, bunu yapmam; bunu saklamak üçkâğıtçılık olduğuna göre, ben de mesleğime sadık kalırım. (IV/3).

Bu sözlerde bir tehdit yoktur, aksine kendisi bir üçkâğıtçı olduğu için, bunu saklayarak hem genç çifte, hem de iki krala hizmet etmiş olacaktır.

Sonuç

V. Perde, 2. Sahne'deki iki kralın buluşması ve Perdita'nın gerçek kimliğinin ortaya çıkması dramatize edilmiyor, başkaları tarafından anlatılıyor. Bu da, oyunun en büyük kusuru sayılabilir. Bu kadar canlı bir sahnenin oynanmaması, yalnızca nakledilmesi, Shakespeare'nin ileri, hastalıklı yaşın-

daki dramatik güç kaybının bir örneğidir.²⁴ Gerçi anlatım-
da canlı betimlemeler yer alıyor ve iki kralın buluşmaları,
Perdita'nın Leontes'in kızı olduğu şaşkınlığı çok canlı bir
biçimde oradakiler tarafından naklediliyor, ama yine de bu
anlatılanların ve betimlemelerin oynanması sanki seyirciyi
daha çok tatmin edecekmiş gibi geliyor bize.

Sondaki, Hermione'nin heykelinin canlanması drama-
tik açıdan tatmin edici. Leontes heykele bakıp “*Yaşasaydı
böyle olacaktı işte*” ve “*Ama Paulina, Hermione'nin yüzü
kırıksık değildi, / Bu kadar yaşlı değildi o*” demesi üzerine
Paulina'nın,

*Bu sanatçımızın kusursuzluğunu daha da belirtiyor,
On altı yıl önce ölmemiş de,
Bugün de yaşıyormuş gibi göstermiş onu. (V/3)*

diye yanıtlaması, son şaşkınlıktan önce oyunun sürdürül-
mesidir. Leontes ayrıca bir heykel gibi duran Hermione'nin
soluk aldığını, hatta belirli belirsiz kımıldadığını söyler, ama
hâlâ onun yaşadığına inanmamaktadır. Biz, seyirciler olarak
sondaki sürprizi hissederiz, ama yine de o canlanma sahnesi-
ni heyecanla bekleriz. Hermione'nin müzik eşliğinde canlan-
masında törensel bir hava vardır. Hermione kaideden iner,
Leontes, büyük bir şaşkınlık içinde Hermione'ye sarılır, Her-
mione de ona. Sonra da Perdita gelir ve annesini kucaklar.
Bu törensel atmosfer içinde Hermione konuşur:

*Tanrılar aşağı bakın
Ve kutsal kâselerinizden boşaltın iyiliklerinizi
Sevgili kızımın başına!
Anlat bana yavrum, nerede saklayıp korudular seni?*

---

24 Nitekim Royal Shakespeare Company'de, 1988/89 döneminde, Gre-
gory Doran'ın yönettiği ve Leontes'i Sir Antony Sher'in canlandığı Kış
Masalı'nda bu sahne anlatılmıyor, sahne üzerinde oynanarak gösteriliyor.
Bu da temsile büyük bir canlılık katıyor.

*Nerede yaşadım, nasıl buldun babanın sarayını?
Sen de öğreneceksin ya,
Senin sağ olman umudu kehanetten anlaşılınca,
Bana bildirdi Paulina;
Ben de çocuğumu bir gün görürüm diye,
Esirgedim kendimi. (V/3)*

Bu heykel sahnesinin, 17. yüzyıl temsillerinde hiç adı geçmemiştir. Bu da bazı sorulara yol açmıştır: Acaba özgün metinde Hermione ölü olarak mı kalmaktaydı? Yoksa özgün metinde vardı da bu heykel sahnesini mi budamışlardı? 18. yüzyılda ise, bütün temsillerde, bu heykel sahnesinin oynandığını izleriz. 19. yüzyılda bu heykel sahnesinin duygusal yanı vurgulanarak sahnelendiğini öğreniriz. 20. yüzyıldaki bütün temsillerde bu sahne bir çözüm sahnesi olarak çeşitli yorumlarla ele alınmıştır. O zaman akla şu geliyor. 17. yüzyıl ahlak anlayışı böyle bir sahnenin oynanması için elverişli değildi. Sansür buna el koymuş olabilir. Çünkü heykelin canlanması bir büyü, bir cadılık eylemi olarak kabul ediliyordu. Oysa burada aslında ölmemiş bir kraliçenin yeniden saray hayatına dönmesi için yapılmış bir oyun var.

Bugünün seyircisi için bu heykel sahnesi ancak bir masal havası içinde verilirse kabul görür. Zaten oyunun adından da anlaşılacağı gibi bu bir masaldır ve çağdaş seyircinin masala da gereksinimi vardır.

Oyunda saraylılar Leontes'e yeniden evlenmesi için ısrar ederler; yalnızca Paulina bunu istemez ve kralı ikna eder; çünkü ilk fırsatta Hermione'yi ortaya çıkaracaktır. Üstelik kehanet, henüz tamamlanmamıştır. Paulina kehanetin tamamlanmasından yanadır. Shakespeare'in yaşadığı dönem seyircisi için, Perdita'nın hak ettiği yere gelmesi çok önemlidir. Zaten Hermione de kendini Leontes için değil, Perdita için esirgediğini söyler.

Oyundaki dilin karmaşıklığına karşın, geriye baskı hatası olmayan temiz bir metin kalmıştır. Bu metin, temsilin

oyun düzeni defterlerini hazırlayan ve Shakespeare'in de üyesi bulunduğu King's Men topluluğu tarafından zaman zaman iş verilen, yazman Ralph Crane tarafından kaleme alınmıştır. Crane, Shakespeare'in yazdıklarını temize çeken kişidir. Crane'nin çok titiz çalışan bir kişi olduğu da zamanın tiyatrocuları tarafından belirtilmiştir.²⁵

Ülkemizde pek oynanmayan bu oyunun gerek yönetmenlere gerekse oyunculara değişik bir tat vereceğine inanıyorum. Dilerim bu çevirim de okuyanlara, seyredenlere tat versin!

Özdemir Nutku, 2012

---

25 Bkz. Orgel, s. 81.

Kısa Kaynakça

- Alexander, Peter: *William Shakespeare, The Complete Works*, Collins, London 1954.
- Bergeron, David, *Shakespeare's Romances and the Royal Family*, Lawrence, Kansas 1985.
- Bethell, S.I., *The Winter's Tale: A Study*, 1947.
- Bevington, David, *Works*, 3. Basım, Glenview 1980.
- Bullough, Geoffrey: *Narrative and Dramatic Sources of Shakespeare*, Routledge & Paul, London 1957.
- Cavell, Stanley, *Disowning Knowledge in Six Plays of Shakespeare*, Cambridge, Mass., 1987.
- Chambers, E. K., *William Shakespeare*, 2 cilt, Oxford 1930.
- Chambers, E. K., *The Elizabethan Stage*, 4 cilt, Oxford 1923.
- Clark, Sandra [ed.]: *Shakespeare Dictionary*, Penguin Books, London 1999.
- Dent, R. W., *Shakespeare's Proverbial Language: An Index*, Berkeley/ Los Angeles, London 1981.
- Goldberg, Jonathan, *James I and the Politics of Literature*, Baltimore 1983.
- Jones, Emrys. *The Origins of Shakespeare*, Oxford University Press, 1977.
- Herford, H.C.-Simpson, *Conversations with Drummond*, in Ben Jonson, 2. Cilt, Oxford 1920.
- Kermode, Frank, *The Winter's Tale, The Signet Shakespeare*, New York 1963.
- Kittredge, G. L.: *Sixteen Plays of Shakespeare*, The Atheneum Press, London 1946.
- Kott, Jan, *Shakespeare Our Contemporary*, Doubleday Publishing, New York 1964.
- Maxwell, Baldwin, *The Winter's Tale, The Pelican Shakespeare*, New York 1956.
- McClure, Norman, [ed.] *Letters of John Chamberlain*, 2 cilt, Philadelphia 1939.

- McIlwain, C.H., *The Political Works of James I*, Cambridge, Massachusetts 1918.
- Muir, Kenneth, *The Sources of Shakespeare's Plays*, Routledge, London 2005.
- Nutku, Özdemir, *Shakespeare Sözlüğü*, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2007.
- Onions, C.T., *A Shakespeare Glossary*, [genişletilmiş basım Eagleson, Robert D.] Oxford at the Clarendon Press, 1986.
- Orgel, Stephen, *The Winter's Tale*, Oxford University Press, 2008.
- Pafford, J.H.P., *The Winter's Tale*, The Arden Shakespeare, 1963.
- Partridge, Eric, *Dictionary of Historical Slang*, Penguin Books, Middlesex, 1982.
- Partridge, Eric, *Shakespeare's Bawdy*, Routledge & Paul, London 1991.
- Rossiter, A.P., *Angel with Horns: Fifteen Lectures on Shakespeare*, [ed. Graham Storey] Longmans, London 1961.
- Shanzer, Ernest, *The Winter's Tale, The New Penguin Shakespeare*, Harmondsworth 1969.
- Sisson, C.J., *Complete Works*, 1954.
- Speaight, Robert, *Shakespeare on the Stage: An Illustrated History of Shakespearean Performance* Collins, London 1973
- Stevens, John, *Music and Poetry in the Early Tudor Court*, London 1961.
- Stewart, J.I.M., *Character and Motive in Shakespeare*, Longmans & Green Publications, London 1949
- Tilley, M. P., *A Dictionary of the Proverbs in England in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Ann Arbor 1950.
- Wells, Stanley-Taylor, Gary-Jowett, John-Montgomery, William (ed.) *The Oxford Shakespeare: The Complete Works*, Oxford University Press, 2005.
- Willson, D. H., *King James IV and I*, Oxford 1967.
- Wilson, J. Dover- Arthur Quiller-Couch, *The Winter's Tale, The New Shakespeare*, Cambridge 1931.
- Woodbridge, Linda, *Women and the English Renaissance*, Urbana 1986.
- , *Kitab-ı Mukaddes*, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1958.

Kişiler

LEONTES	Sicilya kralı
MAMILLIUS	Sicilya'nın genç prensi
CAMILLO	} Sicilya lordları
ANTIGONUS	
CLEOMENES	
DION	
DENİZCİ	
ZİNDANCI	
HERMIONE	Leontes'in eşi kraliçe
PERDITA	Leontes ile Hermione'nin kızı
PAULINA	Antigonus'un karısı
EMILIA	Hermione'nin oda hizmetçisi
POLIXENES	Bohemya kralı
FLORIZEL	Bohemya prensi
YAŞLI ÇOBAN	Perdita'nın babası olarak tanınır
SOYTARI	Yaşlı çobanın oğlu
AUTOLYCUS	Bir serseri
ARCHIDAMUS	Bohemyalı bir lord
MOPSA	Çoban kızı
DORCAS	Çoban kızı

Lordlar, Leydiler, Beyler ve Hizmetliler, Çobanlar ve Çoban Kızları, “Zaman” olarak Koro.

I. Perde

1. Sahne

(Sicilya. Leontes'in sarayında bir ön oda.)

(Camillo ile Archidamus girer.)

ARCHIDAMUS

Camillo, benim şu anki görevime benzer bir fırsat yakalayıp bir gün Bohemya'ya yolunuz düşerse, bizim kralımızla sizinki arasında büyük bir fark olduğunu göreceksiniz.

CAMILLO

Sanırım kralımız Bohemya'ya olan ziyaret borcunu gelecek yaz ödemek niyetinde.

ARCHIDAMUS

Sizleri ağırlamakta bir kusurumuz olursa sevgimizle bağışlatırız kendimizi, çünkü aslında...

CAMILLO

Rica ederim...

ARCHIDAMUS

Gerçekten, bildiğim kadarıyla biz sizleri böylesine ihtisamla ağırlayamayız –böyle eşsiz bir şekilde. Nasıl anlatsam bilmem ki. Size uyku getiren içkiler sunarız, böylece duyularınızı uyuşturur yetersizliğimizi sezmezsiniz; bizi övmezsiniz, ama çok da suçlamazsınız.

CAMILLO

Severek yapılan bir şeyi çok fazla abartıyorsunuz.

ARCHIDAMUS

İnanın, aklım ne diyorsa öyle konuşuyorum, dile getirdiğim dürüstlüğümdür.

CAMILLO

Sicilya kralı Bohemya kralına ne kadar dostluk gösterse yetmez. Onlar çocukken birlikte eğitilmişler, o zamandan bu yana aralarındaki sevgi öyle bir kök salmış ki dal budak salmaması olanaksız. Daha sonra yüksek makamlara geçip krallık işleri yüzünden birbirlerinden kopup yüz yüze gelmediler, ama birbirlerine olan bağlılıklarını krallıklarına uygun armağanlar, mektuplar ve dostluk elçileriyle sürdürdüler, birbirlerinden çok uzaktayken bile sanki el sıkışıyorlardı, sanki dünyanın en uzak yerlerinden birbirleriyle kucaklaşıyorlardı. Tanrı sevgilerini daimi kılsın.

ARCHIDAMUS

Bence dünyada bu sevgiyi bozacak bir kötülük ya da herhangi bir şey olamaz. Genç prensiniz Mamillius sizin için anlatılamaz bir sevinç kaynağı olmalı. Ömrümde onun kadar geleceği parlak bir genç dikkatimi çekmedi.

CAMILLO

Ben de sizin gibi onun geleceğinden çok umutluyum. Doğrusu yakışıklı bir çocuk, halka güç veren, bezgin yürekleri canlandıran bir genç. O doğmadan koltuk değneğiyle gezenler onu yetişkin biri olarak görmek için yaşamak istiyorlar.

ARCHIDAMUS

Aksi takdirde ölmeye razılar mı yoksa?

CAMILLO

Yaşama isteklerini mazur gösterecek başka bir şey yoksa,
evet.

ARCHIDAMUS

Demek kralın oğlu olmasaydı ölünceye kadar koltuk değnekleriyle gezeceklerdi.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Sicilya. Sarayda devlet işlerinin konuşulduğu bir oda.)

(Leontes, Hermione, Mamillius, Polixenes, Camillo
ve Hizmetliler girer.)

POLIXENES

Tahtımızı boş bırakıp avareliğimizden beri,
Tam dokuz ay geçti gitti.
Bir bu kadar zaman daha teşekkürlerimizle dolsa bile,
Yine de kardeşim sonsuza dek borçlu kalırdık size.
Bu yüzden bu zenginlikteki önemsiz bir kişi olarak,
Bir tek teşekkürümle çoğaltıyorum önceki binlerce
minnetimi.

LEONTES

Erteleyin şimdi bir süre teşekkürlerinizi,
Ayrılırken ödersiniz borcunuzu.

POLIXENES

Efendim, yarın ayrılıyorum.
Yokluğumda neler olup bitti diye düşünmekten kaygı
duyuyorum,
Dilerim dondurucu rüzgârlar esmemiş olsun ülkemizde,
“İçimize doğanlar doğruymuş” dedirtmesin.
Ayrıca haşmetlimizi yoracak kadar uzun kaldım burada.

LEONTES

Biz kardeşim, sandığınızdan daha dayanıklıyız,
Elimizden geleni yapar, yorulmayız.

POLIXENES

Kalamam daha fazla.

LEONTES

Bir haftacık daha.

POLIXENES

Gerçekten, yarın gitmeliyim.

LEONTES

Öyleyse ikisinin ortası diyelim;
İtiraz istemem.

POLIXENES

Çok rica ederim, bu kadar ısrar etmeyin
Dünyada kimsenin, ama hiç kimsenin tatlı dili,
Sizinki kadar etkileyemez beni.
Eğer dileğiniz zorunluluktan ileri gelseydi,
Size “hayır” demem gerekse bile,
Kalırdım yine de.
Ama işlerim beni âdeta yurduma sürüklüyor,
Eğer engellerseniz –hoş görün sözlerimi–
Kırbaçlatmak demektir beni;
Ayrıca biraz daha kalmam zahmet ve eziyettir size.
Bu yüzden kardeşim, iki tarafı da kurtarmak için
Veda ediyorum sizlere.

LEONTES

Kraliçemizin dili mi tutuldu? Siz de bir şeyler söyleyin.

HERMIONE

Siz gitmesi gerektiğine dair yemin ettirinceye kadar
Ses çıkarmamayı düşünmüştüm efendim.
Israrınız efendim, biraz yarım ağızla oluyor.
Bohemya’da her şeyin yolunda gittiğine emin olduğuy
zu söyleyin ona
Dün iyi haberler aldık oradan –eğer bunları söylersen
En güçlü savunmasını bertaraf edersiniz.

LEONTES

İyi dedin Hermione.

HERMIONE

Eğer oğlunu özlediğini söylerse bu güçlü bir nedendir.
Bunu ileri sürerse o zaman bırakın gitsin;
Ama böyle olduğuna da yemin etsin,
O zaman kalmasın, değneğimizle kovarız onu burada
(*Polixenes’e.*)

Yine de haşmetlimizden bir hafta daha kalmasını
İsterme tehlikesini göze alacağım.
Buna karşılık siz de efendimi Bohemya’da ağırlarken,

Ayrılık tarihinden bir hafta fazla kalmasına göz
yumacağım;

–Oysa şuna emin ol ki Leontes,
Kocasını seven hiçbir kadının aşkından
Daha az değildir benim sana olan sevgim–
Kalıyorsunuz değil mi?

POLIXENES

Hayır madam.

HERMIONE

Ama olmaz!

POLIXENES

Gerçekten kalamam.

HERMIONE

Gerçekten mi? Beni reddediyorsunuz inandırıcı olmayan
yeminlerle;
Ama ben yıldızları yerinden oynatacak yeminlerle ant
versem:

Hayır efendim, gitmek yok desem.
Gerçekten gitmeyeceksiniz; bir hanımın “gerçekten”i de
Bir beyinki kadar güçlüdür. Gitmek istiyor musunuz
hâlâ?

Beni zorlarsanız konuk olarak değil,
Mahpusum olarak alıkoyarım sizi;
O zaman ücretinizi ayrılırken ödersiniz,¹
Size kalır teşekkürleriniz de. Ne dersiniz?
Mahpusum mu, konuğum mu?
Sizin o müthiş “gerçekten”iniz adına,
Birinden biri olmak zorundasınız.

POLIXENES

O zaman konuğunuz madam.
Mahpusunuz olmak bir suçu gerektirir;

---

1 1779’da çıkarılan ceza yasasına göre İngiltere’de hapisten çıkan biri, onun için yapılan masraflar karşılığı olarak zindancıya ya da hapishane müdürüne bir ücret öderdi. (ç.n.)

Oysa benim için böyle bir suç işlemek
Daha güçtür sizin cezalandırmanızdan.

HERMIONE

Zindancınız olmayacağım demek ki,
Ama sevgi dolu ev sahibeniz oluyorum böylece.
Şimdi söyleyin bana, ikiniz delikanlıyken
Ne gibi afacanlıklarınız vardı?
Herhalde şirin minik beylerdiniz o zaman.

POLIXENES

Öyleydik güzel kraliçem,
Gerisini ilerisini düşünmezdik,
Yarının da o gün gibi olacağını sanırdık,
Hep çocuk kalacağımıza inanırdık.

HERMIONE

Siz mi daha yaramazdınız efendim mi?

POLIXENES

Güneşte zıplayıp oynayan ikiz kuzular gibiydik,
Birbirimize meleyip atışırdık;
Masumluluğu masumlukla değıştokuş ederdik...
Kötülük nedir bilmezdik,
Bilen olduğunu da aklımıza getirmezdik.
O hayatı sürüp gelseydik ve zayıf, ilkel ruhlarımızı
Olgunluğun güçlü kanıyla sağlamlaştırmasaydık,
Göğsümüzü gere gere “günahsızız” diye bağırabilirdik
göklere,
Elbette soydan gelen günahlardan arınmak koşuluyla.

HERMIONE

Bu söylediklerinizden anladığımıza göre,
Sonradan sırtınız yere geldi herhalde.

POLIXENES

Ah benim kutsalın kutsalı leydim,
Sonradan karşılaştık yolumuzu şaşırtacak şeylerle,
Çünkü karım bir kızdı henüz o toyluk günlerimizde,
Sizin değerli varlığınız ise
Genç oyun arkadaşımın gözlerine görünmemiştii bile.

HERMIONE

Gökler yardım edin! Sakın bunlardan gitmeyin bir sonuca,
Yoksa kraliçeniz ile ben birer şeytan gibi görünürüz
sonra.

Neyse devam edin; ilk defa bizimle günah işlediyseniz
Ve günahınız bizimle devam ediyorsa,
Bizden başkasıyla yoldan çıkmadıysanız,
Hesabını veririz size, eğer sizi günaha soktuksa.

LEONTES

Hâlâ kandıramadınız mı?

HERMIONE

Kalacak lordum.

LEONTES

Benim ricama kulak asmadı.
Hermione, sevgilim, sen hiç bu kadar yerinde
konuşmamıştın.

HERMIONE

Hiç mi?

LEONTES

Sadece bir kerecik.

HERMIONE

Ne yani, bu ikincisi mi? İlki ne vakitti?
N'olur söyleyin; övgülerinizle tıka basa doyurun bizi,
Besiye çekin evcil hayvanlar gibi.
Bir iş övülmedi mi ölür gider,
Ondan sonra yapılacak binlerce iyi işi de yok eder.
Övülmek bizim ödülümüzdür.
Mahmuzlamakla bizi fazla koşturamazsınız,
Ama tatlı bir öpücükle binlerce fersah yol aldırabilirsiniz.
Neyse, dönelim konumuza...
Benim son iyi işim kalması için rica etmekte ona.
Peki ilki neydi? Sonuncusunun ablası mı yoksa?
Yanılıyor muyum acaba?..
Ah, şans sayılan bir adı olsun isterdim!

Demek bir kez olsun yerinde söz ettim?
Ne zamandı? Hadi söyleyin ama
Çok istiyorum sizden duymayı.

LEONTES

Ne zaman olacak, hani tatsız bir üç ay geçtikten sonra
Ancak o zaman beyaz elini uzatmıştın da,
Elimi tutmuş, kabul etmiştin aşkımı;
“Sonsuza kadar seninim” demiştin ya: İşte o zamandı

HERMIONE

Şansmış gerçekten. Şuna baksanıza
İki kez yerinde söz ediyorum:
Biri bir kral kazandırıyor bana,
Ötekiyse bir dost, bir süreliğine.
(*Polixenes’in elini tutar.*)

LEONTES

(*Kendi kendine.*)

Kızıştı, kızıştı!
Dostluğun böylesine kaynaşması,
Bedenlerin kaynaşmasıdır.
Yüreğim hopluyor, çarpıntı başladı bende,
Ama sevinçten değil, sevinçten hiç değil.
Gerçi böyle davranabilir masum bir kişi de,
Bu davranışı kibarlıktan, içtenlikten,
Gönül zenginliğinden alabilir serbestliğini
Ve övülecek bir şey olabilir ağırlayan için de...
İzin verebilirim bütün hepsine.
Ama böyle avuç avuca parmak sıkıştırırmalar,
Aynaya bakar gibi anlamlı gülümseyişler,
Ölmekte olan bir geyik gibi iç çekmeler..
Ah, ne gönlüm hoşnut, ne de alnım bu ağırlamadan.
...Mamillius sen benim oğlum musun?

MAMILLIUS

Evet lordum.

LEONTES

Lanet olsun! Benim güzel oğlum...
Ne o, kara bir leke mi var burnunda?
Benimkinin kopyası diyorlar.
Hadi reis, temizlenelim...
Yok hayır, aklımızı başımıza toplamalıyız.
Geyik, düve, dana bunların hepsi boynuzludur...
Hâlâ parmaklıyor mu adamın avucunu?
Söyle bakalım çapkın buzağı,
Sen benim buzağım mısın?

MAMILLIUS

Öyle diyorsanız, öyledir lordum.

LEONTES

Sende de kaba bir kelle ile boynuzlar olmalı ki
Benzeyesin bana;
İkimiz birbirine benzeyen yumurtalar gibiymişiz oysa...
Kadınlar öyle diyorlar, onlar söyler akıllarına geleni.
Ama onlar siyaha boyanmış kumaşlar,²
Rüzgârlar, sular gibi sahte olsalar da,
Benimle kendi arasında sınır tanımayan bir adamın
Kullandığı zarlar hileli de olsa,
Çok doğru bu çocuğun bana benzediği.
Gel küçük bey, bak bana mavi gözlerinle.
Tatlı afacan, canım evladım, parçam benim...
Senin annen, mümkün mü bu? Şehvet!..
Böyle bir niyet canevinden vurur seni.
Tutku bu, imkânsız olan şeyleri oldurur
Düşlerle iletişim kurdurur...
Nasıl olur bu?
Gerçek olmayan şeyler büyüler seni,
Hiçlik arkadaşın olur.
Öyleyse birleşmen hiç de olamayacak şey değil,

---

2 Siyah boyanın içinde vitriol olduğu için, başka renkte olan bir kumaşın siyaha boyanması sahte bir renk yaratıyordu ve kumaşı çürütüyordu. (ç.n.)

Ve sen tutku, izinsiz pişirdin bu işi,
Anlıyorum her şeyi, beynime bulaşiyor zehri,
Alnım sertleşiyor.

POLIXENES

Ne demek istiyor Sicilya kralı?

HERMIONE

Bir şeye canı sıkılmış gibi.

POLIXENES

Nasılsınız lordum?

LEONTES

Ya siz nasıl hissediyorsunuz? Halinizden memnun musunuz sevgili kardeşim?

HERMIONE

Çok dalgın görünüyorsunuz.

Canınız bir şeye mi sıkıldı lordum?

LEONTES

Hayır, bir şey yok, gerçekten.

Bazen nasıl da çılgınlığını açığa vuruyor baba sevgisi

Ve daha katıyüreklerle nasıl da eğlence yapıyor kendini!

Oğlumun yüz hatlarına bakarken yirmi üç yıl geriye

gittim sanki

Ve kendimi gördüm kısa pantolon, yeşil kadife ceketimle,

Sahibini dişleyip tehlike yaratmasın diye kınına sokulmuş

hançerimle.

Düşünüyorum da ne kadar benziyormuşum şu çekirdeğe,

Şu bezelye filizine, şu soylu kişiye.

Namuslu dostum, sana para yerine yumurta verseler

alır mıydın?

MAMILLIUS

Hayır lordum, dövüşürüm.

LEONTES

Dövüşürsün demek? Dilerim mutlu olursun!

Kardeşim bizim prensimize düşkün olduğumuz kadar,

Siz de sever misiniz prensinizi?

POLIXENES

Evde kaldığı zamanlar efendim,
Odur işim gücüm, eğlencem ve yaşama nedenim;
Bazen canciğer dostum, bazen de düşmanımdır;
Dalkavuğum, askerim, devlet adamım, her şeyimdir.
Temmuz gününü, aralık günü gibi kısaltır
Ve canım sıkkın olduğu anlarda
Neşelendirir beni çocukça huylarıyla.

LEONTES

Bu soylu küçük de aynı rolü oynar benimle.
Biz ikimiz biraz gezinelim lordum,
Sizi de daha değerli girişiminizle baş başa bırakalım.
Hermione bizi ne kadar sevdiğini
Kardeşime olan konukseverliğinde göster;
Sicilya'da değerli olanın ne kadar ehven olduğunu anlasın,
Senden ve şu genç korsandan sonra
Odur gönlümün veliahdı.

HERMIONE

Eğer bizi ararsanız bahçede olacağız...
Sizi orada bekleyelim mi?

LEONTES

Siz keyfinize bakın; göğün altında olduğunuz sürece
Ben sizi bulurum.

(Kendi kendine.)

Oltayı atıyorum şimdi,
Oysa ipi ne kadar salıverdiğimin farkında bile değilsiniz...
Hadi gidin, hadi!
Bir şey açıklayacakmış gibi nasıl da uzatıyor ağzını adama!
Ve kırk yıllık kocasıymış gibi ne kadar rahat giriyor
koluna.

(Polixenes ve Hermione çıkar.)

Gittiler işte! Parmak kalınlığında, diz boyunda boynuzlar
Kafamdan çıkıp aştı kulaklarımı!

(Mamillius'a.)

Hadi evlat oyna, git oyna... Bak annen de oynuyor,
Ben de yüz kızartıcı bir rol oynuyorum,
Duyulduğunda mezarıma kadar ısıklayacaklar beni;
Ölüm çanım olacak aşağılanıp yuhalanmak.
Hadi oyna evlat git oyna.
Eğer yanılmıyorsam daha önce de deyyuslar gelmiştir
bu dünyaya,

Ben bunları söylerken, şu anda bile
Karısını koluna takmakta olan biri,
Yokluğunda karısının başkasının kollarında akıp gittiğini
Hiç düşünmemiştir. Kapı komşusu
Bay Sırtkan'ın kendi havuzunda balık tuttuğunu
Aklına bile getirmemiştir..
Neyse ki bunun bir de avutucu yanı var;
Başkalarının da kapıları olması,
Bu kapıların benimki gibi istemeden açılması
Bir nebze de olsa rahatlatıyor insanı.
Karıları aldatanların hepsi umutsuzluğa kapılsaydı,
İnsanlığın onda biri kendini asardı.
Yok bunun bir çaresi; üstün olduğunu hissettiği yerde
Darbesini indiren hayâsız bir gezegen bu;
Doğudan batıya, kuzeyden güneye kadar
İnan çok güçlüdür ha;
Kısacası şehvet engel tanımaz.
Şunu da bilesin: Düşmanın bütün takım taklavatıyla
İzin verir girip çıkmasına...
Binlercesi tutulmuştur bu hastalığa,
Ama farkında değildir.

(*Mamillius'a.*)

Ne dersin sen buna?

MAMILLIUS

Size benzediğimi söylüyorlar.

LEONTES

Eh, o da bir şey... Camillo sen misin?

CAMILLO

Evet yüce efendimiz.

LEONTES

Hadi git oyna Mamillius; sen dürüst birisin.

(Mamillius çıkar.)

Camillo şu mühim beyefendi biraz daha kalıyor.

CAMILLO

Demir alsın diye bir hayli uğraştınız,

Siz başınızdan atmaya çalıştıkça o çakıldı kaldı.

LEONTES

Dikkat ettin demek?

CAMILLO

Sizin ricalarınıza pek aldırmadı,

Daha bir önem veriyordu işlerine.

LEONTES

Farkına vardın ha?

(Kendi kendine.)

Durumumu anladılar, şimdi fısıldaşıyorlardı,

“Sicilya kralı bir..” falan filan diye fiskos ediyorlardı;

Ben uyanıncaya kadar iş işten geçmiş olur...

Peki Camillo, nasıl oldu da kalmaya razı oldu?

CAMILLO

Erdemli kraliçenin ricası üzerine.

LEONTES

Sadece kraliçenin demek yeterli;

Erdemli olması elbette uygun,

Ama ne çare ki değil.

Senin akıllı kafandan başka bunu fark eden var mı?

Çünkü senin hemen özümseyen bir zekân var;

Vasat kişilerin zekâsından daha çabuk kavrar.

Zeki birkaç kişiden başka kimse sezmemiştir bunu

değil mi?

Ayaktakımı bu durumu belki de hiç anlamamıştır ha?

Konuşsana.

CAMILLO

Konuyu mu lordum? Bohemya kralının bir süre daha
kalacağını

Bence çoğu kişi anladı

LEONTES

Ne?

CAMILLO

Biraz daha kalacağını.

LEONTES

Evet ama niçin?

CAMILLO

Efendimizin ve lütufkâr kraliçemizin arzularını tatmin
için.

LEONTES

Tatmin? Kraliçenin arzularını mı? Tatmin?
Yeter bu kadar. Sen hep sırdaşımdın Camillo,
Yüreğimin en içten şeylerini açtım sana,
Ayrıca en özel sırları mı da,
Sen de bir rahip gibi ruhumu arıttın;
Yanımdan hep düzelmiş bir tövbekâr gibi ayrıldım.
Ama seni dürüst sanıp aldanmışız,
Görünüşün yanıltmış bizi.

CAMILLO

Tanrı esirgesin lordum!

LEONTES

Evet, ısrar ediyorum... dürüst değilsin
Ya da o yana eğilimlisin,
Üstelik arkadan vuran³ bir ödleksin,⁴
Engelliyorsun işlerin yolunda gitmesini;
Belki de benim tam güvenimi kazanmış

3 Sürüden uzaklaşmasın diye bazı yerlerde hayvanın arka ayak yeteri kesilir, total bırakılırdı. Leontes buna gönderme yapıyor. (ç.n.)

4 Shakespeare uzmanı Dover Wilson, daha sonradan gelen tümceye bakarak "ödlek" olarak metne geçirilmiş olan "coward" sözcüğünün "cowherd=inek çobanı" olabileceği olasılığı üzerinde durmuştur. (ç.n.)

İhmalci birisin;
Ya da bir oyun oynandığını,
Ve değerli bir ödülün elden gittiğini görünce,
İşin eğlencesinde olan bir budalasın.

CAMILLO

Yüce efendimiz,
İhmalci, budala ve ödlele biri olabilirim;
Hiç kimse bunlardan arınmış değildir,
Gün gelir herkes dünyanın sayısız işleri içinde açığa
vurur bunları,
İhmalciliğini, budalalığını, korkaklığını.
Sizin işlerinizi lordum, bile bile ihmal ettiysem,
Bu budalalığımdandır;
Eğer kendimi bilerek budala gösterdiysem
Bu da ihmalimdendir, sonucu iyi tartmamamdandır;
Yapılması yapılmamasından daha önemli olan bir işi
Kimbilir nelere yol açar kaygısıyla
Yapmaktan korktuğum olduysa,
En akıllıların bile sık duyduğu bir korkudur bu.
Bunlar lordum, dürüstlüğün asla kaçınmadığı
Hoş görülen zayıflıklardır.
Yalvarırım daha açık konuşun haşmetli efendim,
Kusurum neyse, adıyla sanıyla bileyim;
Reddedersen hiçbiri benim değil demektir.

LEONTES

Ne yani, görmedin mi Camillo?..
Kuşku götürmez bu, sen de gördün,
Göz mercekle rin boynuzlunun boynuzundan daha mı
kalın yoksa...
-En azından işitmişsindir- çünkü böyle apaçık bir görünüş
karşısında
Dilsiz kalamaz dedikodu -veya düşünce-
Bu konuda bir fikrin olmalı, düşünmesini biliyorsan
eğer...

Karım oynak mı, söyle?

Ya itiraf edersin bunu ya da ters bir yanıt verirsin,

O zaman da ne gözüm, ne kulağım, ne de aklım var

demelisin;

Karımın bir orospu olduğunu söyle bari,

Kendini nikâhtan önce teslim eden herhangi bir köylü

kızı gibi,

Aşağılık biri olduğunu söyle ve onayla beni.

CAMILLO

Benim kraliçeme böyle dil uzatan olsa,

Seyirci kalmaz, öcümü alırdım hemen.

Kahrolayım ki size hiç yakışmayan böyle sözler

Çıkmamıştı ağzınızdan bugüne kadar.

O dediğiniz doğru olsa bile,

Onun kadar günahtır bu sözlerin tekrarı.

LEONTES

Fısıldaşmak bir şey değil mi?

Yanak yanağa, burun buruna gelmek?

İçin için öpüşmek?

Kahkahayı göğüs geçirerek bitirmek?..

Bu namustan ayrılmanın kesin belirtisidir!..

Bacak bacak üstüne atmak?

Köşe bucak saklanmak?⁵

Zamanın geçmesini istememek?

Dakikaların saat, gece yarısının ögle olmasını

arzulamak?

Kötülük işlediklerini görmesinler diye,

Perde inmesini dilemek başkalarının gözlerine?

Bu da mı bir şey değil?

Öyleyse dünyada bütün bu olan bitenler de hiçbir şey

değil;

---

5 Leontes bu andan itibaren âşıkların ilişkisini düşünüp olmayana da kata-
rak abartmaktadır. (ç.n.)

Üstümüzdeki gök de önemsiz, bir şey değil,
Bohemya kralı bir şey değil, karım bir şey değil;
Bunların hepsi birer hiç, elbette bunlar da hiçbir şey
değilse.

CAMILLO

Soylu lordum, bu hastalıklı düşünceden kurtulun
Hem de hemen, çünkü çok tehlikeli.

LEONTES

Olsun, çünkü doğru.

CAMILLO

Hayır, hayır lordum.

LEONTES

Doğru işte... Yalan söylüyorsun sen!
Yalan söylüyorsun diyorum, Camillo nefret ediyorum
senden,
İşte yüksek sesle söylüyorum: Sen koca bir ahmaksın,
Beyinsiz bir kölesin
Ya da duruma göre yön değiştiren bir fırsatçısın
Kendi gözünle iyiyle kötüyü gördüğün halde,
İkisine de eğilimli olan birisin.
Karımın karaciğeri⁶ de tutulsaydı bu hastalığa,
Bir saat bile hayatta kalamazdı.

CAMILLO

Kim geçirdi bu hastalığı ona?

LEONTES

Kim olacak, karımın boynundaki madalyon gibi
Onu boynunda taşıyan Bohemya kralı;
Eğer öz çıkarlarını kolladıkları kadar,
Benim onurumu da gözeten sadık bendelerim olsaydı
çevremde,
Bilirlerdi bu işe son vermeyi de.
Hele sen, bir hiçken elinden tutup adam ettiğim,
Bohemya Kralı'na içki sunan sen,

---

6 O dönemde karaciğer, tutkuların merkezi sayılıyordu. (ç.n.)

Bana olanları göğün yeri, yerin göğün gördüğü gibi,
Pekâlâ apaçık görebilirdin,
Kadehine biraz zehir koymuş olsan
Düşmanımın gözlerini sonsuza dek kapatırdın,
Bu da beni rahatlatan bir ilaç olurdu.

CAMILLO

Efendim, lordum, elbette yapabilirdim bunu,
Hem de çabucak etkileyen bir zehirle değil,
Etkisini yavaş yavaş gösterecek bir içkiyle;
Ama ben çok saygı duyduğum kraliçemde
Böyle kusur olduğunu inanmam,
O çok onurlu bir insandır.
Ben seni⁷ her zaman sevdim...

LEONTES

İnanmıyorsan cehenneme kadar yolun var!
Bu acı veren huzursuzluğu başıma saracak kadar
Zihni karışık şaşkın biri mi sanıyorsun beni?
ÇarşafLARımın temizliğini ve beyazlığını kirletir miyim
hiç?..

Uyumam ancak mümkündür onlar temiz kaldıkça,
Lekelendi mi, üvendire, diken, anı iğnesi gibi batar insana...
Benden bildiğim, canım gibi sevdiğim
Oğlumun prensin kanını kirletir miyim?
Yok yere kalkar mıyım böyle bir işe?
Durup dururken böyle bir şey yapar mıyım?
Bu kadar sapıtır mı insan?

CAMILLO

Size inanmak zorundayım efendimiz;
İnanıyorum size, Bohemya kralı için gereğini yapacağım...

7 Bir görevlinin krala "sen" diye hitap etmesini yanlış bulan Shakespeare uzmanları çeşitli varsayımlar geliştirmişlerdir; Jonson bu hitabı inandırıcı bulmaz, Dover Wilson bir yanlışlık olduğu kanısındadır. Kimileri de bunun Leontes'e ait olduğunu belirtmiştir. Ama oyunda Paulina da krala "sen" diye hitap eder. İngiltere Kralı I. James de kendine gereken saygıyla hitap etmediklerinden şikâyet etmiştir; bkz. Orgel, ss.111-12, dn. 321. (ç.n.)

Ancak bir şartla: Haşmetlim, o iş halledildikten sonra,
Oğlunuzun hatırı için, bir de ağızlarını kapatmak için
Saraylıların ve dost krallıkların
Eskisi gibi davranacaksınız kraliçenize.

LEONTES

Benim de düşündüğüme uyuyor öğütlerin.
Hiçbir leke sürmeyeceğim onun şerefine.

CAMILLO

Öyleyse lordum, gidiniz ve şöenlerde dostluğunuzu
nasıl gösterdinizse,
Görünün Bohemya kralına ve kraliçenize öyle dostça
bir yüzle.

Krala ben sunacağım kadehi;
Eğer elimden sağlıklı bir içki alacak olursa,
Hizmetkârınız saymayın beni.

LEONTES

Tamam öyleyse. Bu işi yap, yüreğimin yarısı senin olur,
Yapmazsan kendi yüreğini ikiye bölünmüş bil.

CAMILLO

Yapacağım lordum.

LEONTES

Dediğin gibi dostça davranacağım.
(Çıkar.)

CAMILLO

Ah zavallı kraliçe! Ya ben
Ya benim durumum ne şimdi?
Zehirlemek zorundayım soylu Polixenes'i,
Bunu yapmamın gerekçesi de
İtaat etmektir
Gerçek karakterine başkaldıran,
Bütün adamlarının da öyle olmasını isteyen efendime.
Biliyorum yükseleceğim bu işi yapınca...
Kutsanmış kralları öldürüp de yükselen
Binlerce kişi varsa da dünyada...

Yapamam ben bu işi.

Madem böyle bir örnek ne tunçta, ne taştta,

ne parşömente yazılı,

Alçaklığın kendi “hayır” desin buna.

Ayrılmam gerekiyor saraydan;

Yapsam da bu işi, yapmasam da

Benim için bir yıkım olacak.

Talihe ihtiyacım var şimdi!

İşte geliyor Bohemya Kralı da.

(*Polixenes girer.*)

POLIXENES

Garip... Buradaki itibarım azaldı galiba.

Niye konuşmadı ki? İyi günler Camillo.

CAMILLO

İyi günler soylular soylusu efendimiz!

POLIXENES

Ne var ne yok sarayda?

CAMILLO

Olağandışı bir şey yok lordum.

POLIXENES

Kralın öyle bir hali var ki,

Toprağının bir parçasını, canı gibi sevdiği bir bölgeyi

Kaybetmiş gibi sanki.

Demin her zamanki saygıyla yanına gittiğimde,

Gözlerini kaçırdı benden ve hor görürcesine beni

Dudağını bükerek uzaklaştı gitti.

Yanımdan öyle hızla ayrılınca

Tavrını değiştirecek ne oldu acaba diye

Düşünmeye başladım ben de.

CAMILLO

Bilmeye cesaret edemem lordum.

POLIXENES

Ne demek bilmeye cesaret edemem?

Bilmiyor musunuz? Yoksa biliyorsunuz da cesaret mi

edemiyorsunuz?

Hadi açık konuşun benimle... Dilinizin altında bir şey
var sizin;
Gerçekten bir şey biliyorsanız, bilmeye cesaret edemem
diyemezsiniz,
Çünkü aziz Camillo, sizin değişen tavrınız benim aynam
gibi,
Hissediyorum benim tavrımın değiştiğini de;
Sebeben olmalıyım bu değişikliğe.

CAMILLO

İçimizden bazılarını ruhsal bozukluğa iten bir hastalık var,
Ama bu hastalığın koyamam ben adını;
Sağlıklı biri olan sizden bulaştı.

POLIXENES

Nasıl benden bulaştı?
Ölüm getiren basilisk⁸ yılanı yerine koyma beni.
Bugüne dek yüzüne baktığım binlerce kişinin hiçbiri,
Bakışlarımdan ölmediler, daha da iyileştiler.
Camillo siz soylu bir centilmen olarak bilgili,
Görmüş geçirmiş bir insansınız;
Bu bize soyluluğu miras bırakan
Atalarımızın soylu adları kadar
Çevremizdeki soylular topluluğunu da süsleyip donatır.
Rica ediyorum size, bildiğiniz bir şey varsa
Ve bunu benim de bilmem gerekiyorsa,
Bunu benden saklayıp beni bilgisiz bırakma.

CAMILLO

Cevap veremem buna.

POLIXENES

Sağlıklı biri olduğum halde, hastalık benden bulaştı ha?
Cevap istemek hakkım. Dediğimi işittin mi Camillo?
Rica ediyorum senden, onurlu bir adamın görevlerinin
En önemsizi değildir buna cevap vermek.

---

8 Bakış ölüm getiren efsanevi bir yılan. (ç.n.)

Zarâr vereceğini tahmin ettiğin nasıl bir olay
karşısındayım;

Ne kadar uzakta ya da yakında,
Önlenebilirse nasıl önlenir;
Önlenemezse en iyi nasıl çözümlenir?

CAMILLO

Anlatayım efendim. Madem onurlu biri
Onur adına sesleniyor bana;
Öyleyse kulak verin düşündüğüm şeye,
Ağzımdan çıkar çıkmaz yerine getirmelisiniz,
Yoksa sizin de işiniz tamamdır, benim de,
Hiçbir şey kalmaz sonsuza kadar iyi geceler demekten
başka.

POLIXENES

Devam et Camillo.

CAMILLO

Sizi öldürmem emredildi.

POLIXENES

Kim emretti?

CAMILLO

Kral.

POLIXENES

Niçin?

CAMILLO

Kraliçesiyle yasak ilişki kurduğunuzu,
Ona dokunduğunuzu sanıyor,
Ne sanması, gözüyle görmüş, öyle diyor,
Günah işlemenize kendisi önyak olmuş gibi,
Buna tamamen inanarak yemin ediyor.

POLIXENES

Doğruysa en temiz kanım hastalıklı pelteye dönsün,
Aynı boyunduruğa koşulsun benim adım da
İnsanın en iyisine ihanet edenin adıyla!
Doğruysa sağlıklı itibarım pis bir kokuya dönüşsün,

En koku almaz burunların direği kırılsın!
Ben bir yere vardığımda herkes köşe bucak kaçsın,
Hayır, bilinen en büyük salgınlardan daha fazla sakınsın,
Tiksinsin hatta!

CAMILLO

İsterseniz gökteki bütün yıldızlar
Ve yıldızların etkileri üzerine yemin edin boşuna.
Ha denizin gökteki aya boyun eğmesini yasaklayın,
Ha ondaki çılgınca düşüncenin kurgusunu yeminler,
Düşüncelerle sarsmaya kalkın; sonuç vermez;
Kurgusunun temeli onun inancı üzerine atılmış,
Bedeni ayakta kaldıkça o temel çökmez.

POLIXENES

Bu nasıl olur da onda yer eder?

CAMILLO

Bilmiyorum, ama nasıl yer ettiğini araştırmaktansa,
Bundan sakınmanın daha güvenli olduğuna eminim.
Rehin olarak götüreceğiniz şu bedende barınan

dürüstlüğüme

Güveniyorsanız eğer, kaçın bu gece.
Bu konuyu fısıldarım ben adamlarınıza,
Birer ikişer ayrı kapılardan çıkararak
Kentten kaçıyorum onları.
Bana gelince, kaderimi sizin ellerinize bırakırım,
Bu olay üzerine nasılsa bahtım kapandı burada.
Hiçbir kuşkunuz olmasın,
Atalarımın onuru üzerine yemin ederim ki
Söylediklerimin hepsi doğrudur..
İspat aramaya kalkarsanız, biliniz ki
İnkâr etmek zorunda kalırım söylediklerimi;
Ayrıca sizin durumunuz da
Kralın ant içerek ölüme mahkûm ettiği kişiden
Daha güvenli olmaz.

POLIXENES

İnanıyorum sana;
Ben kendi yüzünde gördüm kralın yüreğini.
Elini ver, bana yol göster;
Benim yanındadır senin yerin.
Gemilerim hazır, bundan iki gün önce
Bekliyordu beni halkım.
Bu kıskançlık değerli bir varlık yüzünden.
Nadir rastlanan bir insan olduğu için
Duyulan kıskançlık da o derece büyük olur;
Kıskanan da güçlü bir kişi oldu için,
Şiddetli olacaktır kıskançlığı da.
Ve en önemlisi, her zaman dost olduğunu söyleyen birinin
Namusuna leke sürdüğüne inanması
Daha amansız bir intikama zorlayacaktır kralı.
Korkunun gölgesi vuruyor üstüme.
Yolun açık olsun dostum,
Dilerim yok yere kralın sağlıksız öfkesine hedef olan
Erdemli kraliçe de çabucak uzaklaşmamla huzur bulsun!
Gel Camillo, beni buradan sağ salim kurtarırsan,
Saygı duyacağım sana babama duyduğum kadar.
Hadi gidelim buradan.

CAMILLO

Bütün yan kapıların anahtarlarını kullanmaya yetkim
var.
Lütfen haşmetlim, geç kalmayalım. Gelin efendimiz,
kaçalım.
(Çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Sicilya. Sarayda bir oda.)

(Hermione, Mamillius ve kraliçenin maiyetindeki kadınlar girer.)

HERMIONE

Alın şu çocuğu, beni çok üzüyor şu son zamanlarda.

BİRİNCİ KADIN

Gelin güzel efendiciğim,

Sizin oyun arkadaşınız olayım mı?

MAMILLIUS

Hayır, hiçbirinizi istemiyorum.

BİRİNCİ KADIN

Neden tatlı efendiciğim?

MAMILLIUS

Siz beni hep şapur şapur öpüyorsunuz,

Sonra benimle hep bebekmişim gibi konuşuyorsunuz.

(Başka bir kadma.)

Sizi daha çok seviyorum.

İKİNCİ KADIN

Neden lordum?

MAMILLIUS

Kaşlarınız daha kara olduğundan değil elbette;

Gerçi kara kaşlar pek yakışmış bazı leydilere,

Ama fazla kalın olmamalı, en iyisi
Kalemle çizilmiş, hilal gibisi.

İKİNCİ KADIN

Kim öğretti bunu size?

MAMILLIUS

Kadınların yüzlerinden öğrendim.

Lütfen söyler misiniz, ne renk sizin kaşlarınız?

İKİNCİ KADIN

Mavi lordum.

MAMILLIUS

Yo şaka etmeyin. Mavi burunlu leydi gördüm,

Ama mavi kaşlısına rastlamadım.

BİRİNCİ KADIN

Anneniz kraliçenin karnı burnunda,

Yakında nur topu gibi yeni bir prenze hizmet edeceğiz,

O zaman isterseniz de bizimle oynayamayacaksınız.

İKİNCİ KADIN

İyice karnı büyüyüp ağırlaştı son günlerde

Hayırlısıyla doğurmasını dilerim.

HERMIONE

Neler konuşuyorsunuz hararetle aranızda?

Gelin efendim, şimdi yeniden sizinim işte,

Şöyle yanıma oturun da bir masal anlatın bize.

MAMILLIUS

Neşeli mi olsun, acıklı mı?

HERMIONE

İstedığınız kadar neşeli olsun.

MAMILLIUS

Kış için acıklısı daha uygun;

Hayaletler ve cinlerle ilgili bir masalım var.

HERMIONE

Dinleyelim bakalım efendiciğim,

Gelin yanıma, oturun, hadi,

Cinlerinizle korkutabildiğiniz kadar korkutun beni,
Pek yamansınızdır siz bu işte.

MAMILLIUS

Evvel zaman içinde bir adam...

HERMIONE

Olmaz öyle, önce oturun sonra devam edin.

MAMILLIUS

Mezarlığın yanında otururmuş... Alçak sesle anlatacağım
Duymanız oradaki şu çekirgeler.

HERMIONE

Öyleyse yaklaş ve kulağıma anlat.

(Leontes, Antigonus ve Lordlar girer.)

LEONTES

Orada buluştular demek? Adamlarıyla? Camillo da
onunla mı?

BİR LORD

Çamlığın orada rastladım onlara;
Hiç öyle apar topar kaçanlar görmedim hayatımda.
Gizlice izledim onları gemilerine kadar.

LEONTES

Kendimi kutlarım, haklıymışım suçlamakta!
Keşke daha az bilseydim! Lanet olsun haklı çıkışıma!
Eritilmiş bir örümcek olabilir bir içki kadehinde
Biri bunu içip gidebilir, ama zehirlenmez yine de,¹
Çünkü bundan haberi yoktur;
Ama o iğrenç şeyin kadehine konulduğunu gözlerinle
görürsen

Ve sen de onu içtiğini öğrenirsen,
Hissedersin gırtlığının yandığını, midenin parçalandığını,
Kusmaya çalışırsın kıvrana kıvrana.
Ben hem içtim, hem de örümceği gördüm.
Camillo yardımcısıydı bu işte, onun pezeveniydi.

---

1 O dönemde gıda ya da içki içine konulan örümceğin yiyeni ya da içeni zehirlemeyeceğini inanılıyordu. (ç.n.)

Bir fesat var canıma ve tacıma kasteden;
Haklıymışım bütün kuşkularımda...
Hizmetime aldığım o düzenbaz alçağı,
Benden önce hizmetine almış Bohemya kralı;
O alçağa tasarladığım şeyi açıklayınca
Elimi kolumu bağlamış, evet,
Diledikleri gibi oynayacakları bir oyuncak olmuşum
meğer...

Nasıl olmuş da o kadar kolayca açılmış kapılar?

BİR LORD

Emrinizle verilen yüksek yetkiden
Öteden beri nasıl yararlandıysa,
Öyle yararlanmıştır yine.

LEONTES

Şimdi çok iyi anlıyorum her şeyi.

(Hermione'ye.)

Çocuğu ver bana. İyi ki sen emzirmedin onu.
Bana benzeyen yanları olsa da,
Fazlasıyla taşıyor senin kanını.

HERMIONE

Ne bu? Şaka mı yoksa?

LEONTES

Götürün çocuğu buradan; onun yanına yaklaştırmayın.
Uzaklaştırın çocuğu, anası da karnındakiyle oyalansın,
Çünkü senin karnını böyle şişiren Polixenes'tir.
(Bir kadın Mamillius ile çıkar.)

HERMIONE

Ama ben de o değil derim,
Her ne kadar siz aksine eğilimliyseniz de,
İnanmanız için her türlü yemini edebilirim.

LEONTES

Siz lordlarım, dikkatle bakın ona,
Siz onun için tam "ne güzel kadın" diyecekken,
Yüreklerinizin adaleti ekleyecek:

“Namuslu değil ne yazık ki.” Ama saygın;
Dış görünüşünü övün sadece,
Bu bakımdan inanın layıktır o parlak sözlere,
Sonra da omuz silkin, hımm ya da vay diye mırıldanın,
İftiranın kullandığı olağan namus lekesidir deyin...
Of şaşırdım şimdi!
Merhamet kullanır bunu, çünkü iftira erdemi yakar,
kavurur;

Bu omuz silkmeler, bu hımm’lar vay’lar,
Siz “güzel kadın” dediğinizde,
“Namuslu kadın” demeye kalmadan giriverir araya.
Ama bilin, bundan en çok acı duyan kişi olarak iştin
benden:

O zina suçu işlemiş bir kadındır!

HERMIONE

Bunu alçağın biri, dünyanın en rezil alçağı söylese,
Bir kat daha fazla alçalırdı gözümde...
Siz lordum, çok yanılıyorsunuz.

LEONTES

Asıl siz yanıldınız leydim,
Leontes’in yerine Polixenes’i koymakla.
Ah sen, senin mevkiinde biri için dilim varmıyor
söylemeye,

Sonra cehalet benden örnek alır
Ve her seviyedeki insan için aynı dili kullanır da
Artık prensle dilenci arasında hiçbir fark gözetilmez
diye.

Onun zina yaptığını ve kiminle yaptığını söyledim.
Üstelik o bir haindir, Camillo da onun suç ortağı,
Hem de o Camillo, utanç veren şeyi, asıl suçluyla ilişki-
sini bildiği halde...

Onun yatağı günah dolu bir kadın olduğunu bile bile,
Ayaktakımının uluorta sıfatlar yakıştırdığı
Kimseler kadar kötü bir suç ortağı.
Evet, onların nasıl kaçtıklarından da haberi var bu kadının.

HERMIONE

Hayır, hayatım üzerine yemin ederim ki
Bunların hiçbirinden haberim yok benim...
Daha salım kafayla düşünüp farkına vardığınızda
Beni böyle dillere düşürmek kimbilir ne kadar üzecektir
sizi!

Yapmayın lordum, sonradan “yanılmışım” demeniz,
Kolay kolay düzeltemez bana yaptığınız haksızlığı.

LEONTES

Hayır, yapıyı üstüne kurduğum temel konusunda
yanıldığımı söylemem,
Dünyanın merkezinin bir okul çocuğunun
Topacını çeviremeyecek kadar zayıf olduğunu söylemekle
eşdeğerdedir.
Zindana atın şunu. Ondan yana çıkacak herkes doğrudan
suç ortağı sayılacaktır.

Hele ondan yana bir konuşun!

HERMIONE

Uğursuz bir yıldız egemen olmuş dünyamıza.
Yıldızlar daha hoşgörülü bir duruma gelinceye kadar
sabretmeliyim.

Soylu lordlarım, çoğu hemcinslerim gibi
Ağlamaya pek yatkın değilim ben,
O boş yere dökülen gözyaşlarını bende görmemeniz
Merhamet duygularınızı kurutacaktır belki;
Ama şurama yerleşmiş öyle bir acı var ki,
Onun içimi yakması, gözyaşlarının boğmasından beter.
Sizden rica ediyorum lordlarım,
Beni yargılarken insafınız yol göstere size,
Kralın isteği de böyle yerine getirilsin.

LEONTES

Dediğimi duymadınız mı?

HERMIONE

Benimle kim gelecek? Rica ederim haşmetlim
Kadınlarım benimle birlikte olsun,

Siz de görüyorsunuz, durumum gerektiriyor bunu.

(Kadınlara.)

Ağlamayın sevgili budalalar, sebep yok ağlamanıza.

Hanımınızın zindanı hak edip etmediği konusunda

doğruyu öğrendiğinizde

Ve ben o zindandan çıkarken akıtırınız gözyaşlarınızı.

Bu başıma gelenler daha iyi günler getirecek bana.

Hoşça kalın lordum, sizi asla üzgün görmek istemezdim;

Ama artık inanıyorum göreceğime...

Hadi, gelin kızlar izniniz çıktı.

LEONTES

Gidin, buyruğumuzu yerine getirin, hadi!

(Kraliçe ve kadınlar muhafızlarla çıkar.)

BİR LORD

Yalvarırım haşmetlim geri çağırın kraliçeyi.

ANTIGONUS

Yaptığınızdan emin olun lordum,

Sonra adaletiniz üç önemli kişiye,

Size, kraliçeye ve oğlunuza acı çektirecek

Bir zorbalığa dönüşmesin.

BİR LORD

Onun uğruna lordum, hazırım hayatımı ortaya koymaya

Ve bunu yaparım efendimiz... Lütfen siz de kabul ediniz...

Kraliçe lekesizdir tanrıların gözünde; sizin için de olmalı,

Yani ona yüklediğiniz bu suç konusunda.

ANTIGONUS

Eğer o sizin dediğiniz gibi çıkacak olursa,

O zaman atlarımla birlikte ahıra kapatırım ben karımı da;

Gözümün önünden ayırmam yularını takmadıkça,

Elimle dokunmadıkça gözümle görmedikçe güvenmem

ben ona;

Eğer kraliçe yalancıysa,

Dünyadaki kadınların her parçası da

Tenlerinin her zerresi de yalancıdır.

LEONTES

Sakin olun.

BİR LORD

Yüce efendimiz...

ANTIGONUS

Kendimiz için değil, sizin iyiliğiniz için konuşuyoruz.
Sizin aklınızı çelmiş fesatçının biri, lanet olsun ona...
O alçağın kim olduğunu bilsem,
Döverdim onu eşek sudan gelinceye kadar!
Kraliçenin namusuna kusur bulunursa,
Üç kızım var benim; en büyüğü on birinde,
Ötekiler dokuz ve beş yaşlarında;
Dedikleriniz doğru çıkarsa,
Kızlarımdan alırım öfkemi.
Şerefim üzerine yemin ederim ki,
Kısırlaştırırım hepsini...
Yasadışı evlatlar getireceklerse dünyaya,
Olmamalılar on dördünde bile.
Onlar ortak varislerdir;
Hayırlı evlat yetiştiremiyorlarsa eğer,
Hadım olurum daha iyi.

LEONTES

Kesin, yeter!

Siz bu olayı bir ölünün koku almaz burnuyla

kokluyorsunuz;

Oysa ben görüyorum ve hissediyorum onu,

(*Göğsüne vurarak.*)

Bunu yaparken siz ne hissediyorsanız,

Ben de içimdekini öyle hissediyorum.

ANTIGONUS

Namusu gömmek için mezara ihtiyaç yok öyleyse,

Kirli toprağın yüzünü sevimli gösterecek

Bir nebze namus kalmadığına göre.

LEONTES

Ne yani! Bana güveniniz yok mu?

BİR LORD

Bu konuda lordum, kendimden çok size güven
duyulmasın isterdim,
Siz ne kadar suçlanırsanız suçlanın,
Kraliçenin namusunun doğrulanması
Sizin kuşkunuzun doğrulanmasından daha çok
sevindirirdi beni.

LEONTES

Güçlü sezgilerimizin izini takip etmek yerine,
Ne diye görüşelim bunu sizinle?
Bizim kral olarak yetkimiz sizin öğütlerinizi gerektirmez,
Yaradılışımız iyi olduğu için bu konu açıldı size;
Ama siz sersemlediğiniz ya da öyle görünmek istediğiniz
için
Gerçeğin bu olduğu konusunu kabul edemiyorsunuz
Ya da etmek istemiyorsunuz;
Şunu aklınıza iyice sokun: Bizim ihtiyacımız yok sizin
öğütlerinize.

Olayın kendisi, kaybı, kazancı, kuralı da bizim yetkimizdedir.

ANTIGONUS

İsterdim ki majesteleri,
Keşke bu olayı sessizce yargılasaydınız, yalnız başınıza,
Gerek yoktu bu kadar tantanaya.

LEONTES

Nasıl olur bu?
Sen ya yaşından ötürü bunadın ya da doğuştan budalasın.
Camillo'nun kaçıışı onların sıkı fıkı olduklarını gösterir...
Hem mantık denen bir şey var ki, kanıt istemez,
Bir görgü tanığı eksik, bir görülmediği kaldı,
Başka her şey bu günahın işlendiğine işaret ediyor..
Bu yüzden de duruşma gerekli.
Bundan daha da emin olmak için...
Böyle önemli bir olayda düşüncesiz davranmak
Acı sonuçlar doğurabilir diye...

Yeteneklerini kanıtlamış olan Dion ile Cleomenes'i
Görevle gönderdim Delphos'a, Apollon Tapınağı'na.
Oradan gelecek kehanet bütün gerçeği çıkaracak ortaya,
Oranın tanrısal öğüdü ya durduracak ya da
mahmuzlayacak beni.

İyi yapmış mıyım?

BİR LORD

Çok iyi yapmışsınız lordum.

LEONTES

Gerçi ben eminim, bildiğimden fazlası da gerekmiyor
bana,

Ama şu bunak gibi, bönlükleri ile gerçeğe
yaklaşamayanlar var ya,

Bu kehanet rahat ettirecek onların içini de.

Kaçanların ihanetini uygulamak belki de
ona bırakılmıştır diye.

Kraliçeyi kendimizden uzaklaştırarak hapsetmeyi uygun
gördük böylece.

Şimdi halkla konuşacağız, hadi takip edin bizi;

Çünkü bu olay ayağa kaldıracak herkesi.

ANTIGONUS

(Kendi kendine.)

Bence gerçek ortaya çıkınca kahkahayla güldürecek
herkesi kendine.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Sicilya. Zindanın dış odası.)

(Paulina, bir Bey ve Hizmetliler girerler.)

PAULINA

Zindancıyı çağırın buraya,

Kim olduğumu bildirin ona.

(Bey çıkar.)

Eşsiz kadın,
Avrupa'nın hiçbir sarayı sana layık değilken
Ne işin var zindanda senin?

(Bey ve zindancı girer.)

Efendi, beni tanıyorsunuz değil mi?

ZİNDANCI

Değerli bir hanımsınız, çok saygı duyduğum birisiniz.

PAULINA

Öyleyse lütfen beni kraliçeye götürün.

ZİNDANCI

Yapamam madam, yanına kimseyi sokmamak için ke-
sin emir aldım.

PAULINA

Namusu ve onuru kilit altında tutup
zararsız ziyaretçilerden saklamak
İşgüzarlıktan başka bir şey değil,
Acaba yanındaki kadınlardan birini görmek yasaya
uygun mudur?

Herhangi birini? Emilia olur mu?

ZİNDANCI

Bağışlayınız madam,
Yanınızdakileri uzaklaştırırsanız,
Getiririm Emilia'yı.

PAULINA

Lütfen çağırın onu. Sizler de çekilin.

(Bey ile Hizmetlileri çıkar.)

ZİNDANCI

Bir de efendim,
Siz görüşürken ben de yanınızda bulunmalıyım.

PAULINA

Öyle olsun, hadi lütfen.

(Zindancı çıkar.)

Ortada fol yok yumurta yokken

İnsana kulp takmak için nasıl da uğraşıyorlar.

(Zindancı ile Emilia girer.)

Aziz nedime, erdemli kraliçemiz nasıllar?

EMILIA

Onun kadar büyük, onun kadar yalnız bırakılmış biri
nasılsa öyle.

Hiçbir duyarlı kadının daha beterine uğramadığı

Korkular ve acılar yüzünden biraz vaktinden önce

doğurdu.

PAULINA

Oğlan mı?

EMILIA

Bir kız, hem de çok güzel bir bebek,

Gülbüz ve yaşayacağı benzer.

Kraliçe onunla huzur buluyor ve diyor ki:

“Zavallı mahpusum, ben de senin kadar masumum.”

PAULINA

Bak işte, yemin ederim bunun doğruluğuna.

Lanet olsun kralın bu tehditkâr, uğursuz çılgınlıklarına!

Bu krala anlatılmalı, anlatılacak da;

Bu işi en iyi bir kadın başarabilir. Ben alırım bu işi üstüme;

Ağzımdan tatlı bir söz çıkacak olursa, dilim şişsin de,

Kırmızı görünüşlü² öfkem çıkırtkanlık etmesin bir

daha.

Ne olur Emilia en güçlü bağlılığımı ilet kraliçeye;

Minik bebeği alıp krala gösteririm, eğer bana güvenirse,

Onun savunmasını da üstüme alırım en gür sesimle.

Kimbilir bebeği görünce belki yumuşar yüreği...

Söylenen sözler beceremeyince

Masumiyetin suskunluğu çoğu kez ikna eder karşıdakini.

EMILIA

Pek değerli hanımım,

Saygınlığınız ve iyi niyetiniz o kadar belli ki,

Böyle isteyerek iş edindiğiniz sorumluluk

---

2 Savaş sırasında kırmızı üniformalı bir haberci arkasında borazancıyla gelir-
di. (ç.n.)

Başarılı bir sonuç getirir mutlaka...
Böyle önemli bir iş için sizden uygunu da olamaz.
Lütfen bitişik odaya buyurun,
Ben de hemen bu soylu önerinizi bildireyim kraliçeye,
O da bugün aynı şeyi tasarlıyordu;
Ama reddedilebilir diye
Bu şerefli elçiliği teklif edemiyordu kimseye.

PAULINA

Emilia, ona de ki
Sonuna kadar kullanacağım şu susmayan dilimi;
Yüreğimdeki cesaretle dilimden akıllıca sözler dökülürse
Hiç kuşkusuz başarıyorum bu işi.

EMILIA

Tanrılar kutsasın sizi.
Ben şimdi kraliçeye gidiyorum;
Lütfen geçin siz de öteki odaya.

ZİNDANCI

Madam, kraliçe bebeğini yollamaya razı olursa,
Götürülmesine göz yummamla kimbilir neler gelir başıma,
Böyle bir emir yok da.

PAULINA

Korkunuz yersiz efendi;
Bu çocuk mahpustu annesinin karnında;
Yüce doğanın yasası ve akışıyla
Oradan kurtulup özgürlüğüne kavuştu.
Bunun ne kralın öfkesiyle ilgisi var
Ne de –eğer varsa– kraliçenin günahıyla.

ZİNDANCI

İnanıyorum buna.

PAULINA

Hiç korkma sen, şerefim üzerine yemin ederim ki
Ben duracağım seninle tehlike arasında.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Sicilya. Sarayda bir oda.)

(Leontes girer.)

LEONTES

Ne gece huzur var bana, ne gündüz.
Zayıflıktan başka bir şey değil,
Bu duruma bu şekilde katlanmak; zayıflık sadece,
Buna sebep olan hayatta kalmasaydı keşke...
Biri de o zina eden kraliçe;
Ya o şehvet düşkünü kral
Elimin ve beynimin erişemeyeceği uzak bir yerde;
Tuzak işe yaramaz; ama kraliçeye takabilirim kancayı...
Öldü deyin, ateşte yakıldı deyin
O zaman huzurumun yarısına kavuşurum belki.
Hey, kim var orda?

(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Buyurun lordum?

LEONTES

Oğlum nasıl?

HİZMETLİ

İyi geçirdi bu geceyi;
Hastalığı atlatmış gibi görünüyor.

LEONTES

Çocuktaki soyluluğu görün;
Annesinin namussuzluğunu sezince sararıp soldu,
Can evinden vuruldu.
Bunun utancını öylesine duydu ki,
Yemeden içmeden kesildi,
Morali çöktü, uykusundan oldu,
Kendini tamamen koyverdi.
Yalnız bırak beni;
Git ve bak oğlum nasıl şimdi!

(Hizmetli çıkar.)

Aman aman, aklımdan çıkarmalıyım o herifi;

Ondan öç alma düşüncemi tetikliyor...

Çok güçlü taraftarlarını ve antlaşmalarını düşününce

Sırası gelinceye kadar bırakalım kalsın öyle.

Şimdilik kraliçeden alırım öcümü...

Camillo ve Polixenes herhalde bana gülüyorlardır,

Çektiğim acıyla alay ediyorlardır;

Onlara ulaşabilseydim eğer gülemezlerdi,

Gücümün var olduğu burada ise hiç gülemeyecek kraliçe.

(Kucağında bebekle Paulina, Antigonus, Lordlar ve Hizmetliler girer.)

BİR LORD

Girmemelisiniz.

PAULINA

Öyle diyeceğinize beyler, yardımcı olun bana!

Yazık size, kralın zorbaca hışmından mı korkuyorsunuz
yoksa,

Kraliçenin hayatı için kaygı duyacağınıza?

Şu sevimli masum yavrucuğun suçsuzluğu

Daha önemlidir kralın kuşkusundan!

ANTIGONUS

Yeter artık.

BİR HİZMETLİ

Madam bütün gece gözüne uyku girmede,

Kimseyi sokmayın diye emir verdi.

PAULINA

Durun, bu kadar telaşlanmayın efendi;

Ben de uyku getiriyorum ona.

Sizler var ya, onun çevresinde gölge gibi sürünenler,

Onun her gereksiz inleyişinde iç çekenler,

Sizin gibiler besliyor onun uykusuzluğunu.

Ona ilaç gibi gelecek gerçeği söylemek için geldim buraya...

Dürüst sözlerle geliyorum ben...

Onu uykusunu kaçıran kuruntudan kurtaracaktır bu.

LEONTES

Hey, nedir bu gürültü?

PAULINA

Gürültü değil lordum,

Haşmetlimi ilgilendiren bazı dedikodular konusunda

Gerekli bir konuşma.

LEONTES

Nasıl? Çıkarın şu kendini bilmez kadını huzurumdan!

Antigonus bu kadın yanıma yaklaşmasın

diye emretmişim sana;

Biliyordum böyle yapacağını.

ANTIGONUS

Söyledim ona lordum,

Sizin canınızı sıkar korkusuyla ve tabii benim de,

Sizi görmeye gelmemesini tembihlemiştim.

LEONTES

Ne, sözünü geçiremiyor musun ona?

PAULINA

Her türlü namussuzluğa söz geçirir;

Ama bu işte... Sizin tuttuğunuz yolu seçmediği sürece,

Namuslu olduğum için şerefimi lekelemedikçe...

İnanın söz geçiremez bana.

ANTIGONUS

İşte duydunuz siz de,

Dizginleri aldı mı eline, koyveririm ben de,

Ama hiç tökezlemez o.

PAULINA

Yüce hükümdarım, sadık bir bendeniz, hekiminiz,

En itaatkâr dert ortağınız olarak geliyorum huzuruza,

Beni dinlemeniz için yalvarıyorum haşmetlimize;

Gerçi sizi kötü düşünmeye yöneltenler kadar,

Size bağlı değilmişim gibi görünsem de...

Namuslu kraliçenizin yanından geliyorum ben.

LEONTES

Namuslu kraliçe ha!

PAULINA

Evet lordum, namuslu kraliçe, namuslu kraliçe diyorum,
Eğer çevrenizdeki en değersiz erkeklerden biri olsaydım
bile,

Dövüşerek savunurdum onun namusunu.

LEONTES

Atın şunu dışarı.

PAULINA

Gözünün gördüğüne aldırmayan kim varsa,
İlk o sürsün elini bana!
Ben kendim giderim, ama önce görevimi yaptıktan sonra.
Namuslu kraliçemiz... çünkü namusludur o...
Bir kız bebek doğurdu size
İşte buyurun, hayırduanızı bekliyor.
(Çocuğu yere koyar.)

LEONTES

Defol! Erkeksi cadı! Kapı dışarı edin şunu!
Çöpçatan karı!

PAULINA

Hayır... ben de sizin kadar masumum bu işte,
Bu sıfatı bilmeden yakıştıramazsınız bana,
Sizin çılgınlığınızdan geri kalmaz benim namusum da;
Emin olun, bu da dünyanın gidişatına göre,
Yeterlidir namuslu sayılmaya.

LEONTES

Hainler! Tutup atmayacak mısınız şunu dışarı?
(Antigonus'a.)

Hey sen, bunak, al şu piçi de ver ona,
Bayan tavuk tarafından tüneğinden aşağı atılan
kılıbık herif,

Al şu piçi diyorum, al da ver kocakarına.

PAULINA

Onun prensese zorla taktığı şu aşağılık sıfatı kabul ederek
Alırsan bebeği yerden, ellerin sonsuza kadar
saygı görmesin.

LEONTES

Ödü patlıyor karısından.

PAULINA

Siz de öyle olsaydınız keşke,
O zaman kuşkularınızdan kurtulur,
Kendi çocuğunuza çocuğum derdiniz.

LEONTES

Hainler yuvası olmuş burası!

ANTIGONUS

Kutsal ışık adına, ben hain değilim.

PAULINA

Ben de değilim, kimse hain değil, ondan, kendisinden
başka;
Çünkü o iftira atıyor kendisinin kutsal onuruna,
kraliçeninkine,
Umut bağladığı oğlunun, bebeğinin onuruna,
Kılıçtan keskindir iftiranın ağzı
Ve en kötüsü de kafasındaki takıntıyı
Kökünden söküp atmak istemiyor;
Asıl felaket, zorlayamazsınız onu bundan kurtulmasına...
Oysa meşe ya da kaya ne kadar sağlamısa,
O kadar çürük bu takıntının kökü.

LEONTES

Çenesi düşük şırfıntı, demin kocasını benzetti,
Kancayı bana attı şimdi!
Bu velet benim değil, Polixenes'in dölü.
Götürün, kadınla birlikte onu da ateşe atın.

PAULINA

O sizin çocuğunuz; hem de eski bir deyişteki gibi,

Tıpatıp size benziyor, işte tamamen öyle,
Şuna bakın lordlarım, minik de olsa babasının örneği,
Adeta babasının kopyası... Gözler, burun, dudaklar,
Kaşların çatılışı, alnı, şu güzel çene çukuruyla gamzeleri,
Gülüşü, elin, tırnakların, parmakların biçimi...
Sen ey yaratıcı tanrıçamız doğa,
Onu ana rahmine düşürene öyle bir benzetmişsin ki,
Aklının işleyişi de senin elindeyse
Kıskançlığın rengi olan sarı bulunmasın onda,
Çünkü o da babası gibi,
Çocuklarının kocasından olmadığı kuşkusuna kapılır
sonra.

LEONTES

Sıkıcı bir büyücü! Hele sen, adi herif,
Asılmalısın, karının dilini tutamadığın için.

ANTIGONUS

Bunu beceremeyen bütün kocaları asarsanız,
Geride bir tek bendeyi zor bulursunuz.

LEONTES

Bir daha emrediyorum, defedin şunu!

PAULINA

En değersiz, en garip lord bile yapamaz bundan fazlasını.

LEONTES

Seni yaktıracağım.

PAULINA

Umurumdaydı sanki, yoldan çıkmış olan ateşi yaktırandır,
Ateşte yakılan değil. Zorba demeyeceğim size,
Ama ortada yersiz kuruntularınızdan başka bir şey
yokken,

Kraliçemize karşı böylesine acımasız davranmanızda,
Zorbalık çeşnisi de yok değil hani,

Bu da sizi dillere düşürüp rezil etmesi için yeterli.

LEONTES

(*Antigonus'a.*)

Bağlılık andını hatırla da çıkar şu kadını dışarıya!
Zorba olsaydım, şimdi sağ kalabilir miydi acaba?
Beni zorba bilseydi eğer, zorba diyemezdi bana.
Çıkarın şunu.

PAULINA

N'olur itmeyin beni öyle, gidiyorum işte.
Bebeğinize iyi bakın lordum, o sizindir..
Jüpiter daha iyi bakacak bir melek yollasın bebeğe.
Ellerinizi çekin üstümden. Sizlerden,
Onun bu çılgınlıklarına boyun eğen hiçbirinizden
İyilik gelmez bebeğe.

(Çıkar.)

LEONTES

(*Antigonus'a.*)

Seni hain, karını sen kışkırttın bu işe.
Benim çocuğum ha? Götürün şunu!
Madem onun üstüne bu kadar titriyorsun,
Onu sen al ve ateşe at kendi ellerinle.
Ama sen yapacaksın bunu, sen yalnızca.
Hemen götür onu buradan.
Bir saat içinde görevi tamamladığını bildir bana,
Hem de sağlam kanıtlarla;
Yoksa alırım canını da, benim dediğin her şeyini de.
Sözümü dinlemeyip öfkeme karşı koyacaksan söyle;
Söküp alayım piçin beynini kendi ellerimle.
Şimdi git ve ateşe at onu,
Çünkü sen kışkırttın karını.

ANTIGONUS

Ben kışkırtmadım efendimiz;
Bu beyler, şu soylu dostlarım lütfederlerse,
Temize çıkarabilirler beni.

LORDLAR

Evet doğru, çıkarabiliriz haşmetli hükümdarımız;

Suçu yok onun karısının buraya gelmesinde.

LEONTES

Yalancısınız hepiniz!

BİR LORD

Yalvarınız majesteleri, bize biraz daha güven gösteriniz.

Biz size hep büyük bir bağlılıkla hizmet ettik,

Lütfedin, değerimiz de ona göre olsun huzurunuzda;

Diz çökerek geçmişteki ve gelecekteki hizmetlerimize

karşılık

Bu kararınızdan vazgeçmenizi diliyoruz sizden,

Yoksa bu durum çok korkunç ve kanlı olaylara yol

açabilir.

Hepimiz dize geldik işte.

LEONTES

Ben her esen rüzgâr önünde tüy gibiyimdir.

Şu piçin önümde diz çöküp

Bana baba demesi için mi yaşayacağım?

O zaman lanet etmektense,

Onu şimdi yakmak daha iyidir.

Ama öyle olsun, bırakalım yaşasın...

Hayır, öyle de olmasın.

(*Antigonus'a.*)

Siz efendim, buraya gelin;

Madem siz, bayan tavuk ve ebeniz ile birlikte

Bu piçi kurtarmak için içiniz titreyerek bu kadar

çaladınız

—onun piç olduğu şu kır sakalım kadar gerçek.

Bu veledin hayatını kurtarmak için neyi göze alırsınız?

ANTIGONUS

Elimden geleni ve soyluluğun gerektirdiği her şeyi lordum...

Hiç olmadı, bu masum kızı kurtarmak için,

Kalan bir damla kanımı rehine korum...

Ne mümkünse yaparım efendim.

LEONTES

Mümkün olan bir şey olacak. Emrimi yerine getireceğine
Ant iç şu kılıç üzerine.

ANTIGONUS

Ant içerim lordum.

LEONTES

İyi dinle ve eksiksiz yerine getir, anlıyor musun?
Herhangi bir ayrıntının eksik kalması,
Senin de, o uzun dilli karının da ölümü demektir..
Bu seferlik bağışlıyoruz onu.
Bize bağlı bir kişi olan sana emrimiz şu:
Bu dişi piçi buradan alıp topraklarımızın dışında,
Uzak, ıssız bir yere götüreceksin,
Onu orada acımadan bırakacaksın kendi haline
Ve iklimin insafına;
Bu çocuk nasıl bize yabancı bir kaderle geldiyse dünyaya,
Adalet adına emrediyorum sana:
Ruhunun tehlikeye düşmesini, bedeninin işkenceye
uğramasını istemiyorsan,
Yabancı gibi davranıp ona, bırakacaksın bir yere,
Kadere terk et onu, ister yaşatsın, ister öldürsün.
Al, götür şimdi.

ANTIGONUS

Bunu yapacağıma yemin ederim,
Daha insafli olurdu aslında bugün onu
bir çırpıda öldürmek.

(Bebeği yerden alır.)

Gel bakayım talihsiz bebek,
Güçlü bir ruh seni emzirmeleri için
Çaylaklara, kuzgunlara haber verse.
Kurtlarla ayıların merhamete gelip
Vahşiliklerini bıraktıkları olurmuş derler..
Efendimiz, bu işin hak ettiğinden daha mutlu olunuz;
Kaybetmeye mahkûm olan seni de

Uğradığın zulme karşı hayırduaları korusun.

(Çıkar.)

LEONTES

Hayır, başkasının dölünü geride bırakamam.

(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Gözünüz aydın olsun efendimiz,

Kâhine gönderdiğiniz kişiler bir saat önce geldi.

Cleomanas ile Dion sağ salım döndüler Delphos'tan,

Huzura kabul edilmeyi bekliyorlar.

BİR LORD

Gözünüz aydın efendimiz,

Tahmin edilenden daha çabuk döndüler.

LEONTES

Yirmi üç günden beri burada değildiler...

Epeyi hızlı hareket etmişler;

Büyük Apollon'un gerçeği derhâl ortaya çıkarmak

arzusuna

Bir belirti olmalı bu.

Hazırlanın lordlar; yasal bir sorgulama yapalım,

Sadakatsiz kraliçe de çıksın huzura;

Açıkça suçlandığına göre,

Açık ve adil bir biçimde yargılanacak.

O yaşadığı sürece yüreğim bir yük olacak bana.

Beni yalnız bırakın şimdi

Ve düşünün emrimi.

(Çıkarlar.)

III. Perde

1. Sahne

(Sicilya'da bir liman.)

(Cleomenes ile Dion girer.)

CLEOMENES

İklimi ılıman, havası nefis,
Yemyeşil bir ada,
Tapınaksa söylenenden kat kat üstün.

DION

Beni en çok etkileyen büründükleri o kutsal giysilerdi...
Onları bu sıfatla anmalıyım herhalde...
Bir de o giysileri giyenlerin uyandırdıkları saygı etkiledi
beni.

Ya o kurban; tören ne kadar görkemli
Ve sunuluşu ne kadar gizemliydi.

CLEOMENES

En çok da Jüpiter'in gök gürültüsünü andıran,
Kulakları sağır edici davudi sesi kâhinin,
Bu ses beni öyle sarstı ki,
Sanki bir hiçmişim gibi geldi.

DION

Bu yolculuğumuzun sonucu
Kraliçe için de hayırlı olursa... Dilerim öyle olsun!..
Bizim için olağanüstü, eğlenceli
Ve başarılı olan bu yolculukta harcanan zaman

İşe yaramış demektir.

CLEOMENES

Büyük Apollon hayra çevirsin hepsini!
Hermione'yi günahkârmış gibi gösteren duyurular
Hiç hoşuma gitmiyor benim. -

DION

Apollon'un başrahibi eliyle mühürlenmiş
Bu kehanet açıklandığında,
Acı yüklü bu olay
Ya açığa çıkacak ya da son bulacak;
Hiç umulmadık bir sonuç çıkabilir bu kehanetten.
Hadi, yeni atlar bulalım; Umarım sonu hayırlı olur.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Sicilya. Bir Mahkeme.)

(Leontes, Lordlar ve Yargıçlar girer.)

LEONTES

Büyük bir kederle açıkladığımız bu duruşma
Yüreğimizin kaldıramadığı bir duygu.
Yargılanan bir kral kızı, karımız ve çok sevilen bizden
biri.

Herkese açık olarak yürüttüğümüz bu adil duruşma,
Olağan seyrini izleyerek sanığın suçlu bulunmasına
Ya da beraatine dek sürecektir;
Bu yüzden, bize yüklenen zorbalık sıfatından
Temize çıkaralım kendimizi.
Tutukluyu getirin!

YARGIÇ

Haşmetlinin buyruğu uyarınca,
Kraliçenin kendisi gelecek duruşmaya.

(Hermione nedimeleriyle,
Paulina ve saray kadınları girer.)

Susunuz!¹

LEONTES

İddianameyi okuyun.

YARGIÇ

Hermione, Sicilya Kralı değerli Leontes'in kraliçesi, sen Bohemya Kralı Polixenes'le zina etmek, yüce efendimiz, kocan haşmetli krala Camillo ile birlikte suikast hazırlamaktan vatana ihanet suçuyla yargılanmak üzere buraya getirildin; bazı rastlantılar niyetini ortaya çıkarınca, sen Hermione gerçek bir bendenin borçlu olduğu inanç ve bağlılığa ihanet ederek güvenliklerini sağlamak için onlara yol gösterdin, yardım ettin, geceleyin kaçmalarını sağladın.

HERMIONE

Benim söyleyeceklerim,
İster istemez sizin suçlamalarınızın zıddı olacağından
Ve beni destekleyecek tek tanık
Kendimden başkası olmadığından
“Suçsuzum” demek galiba pek işe yaramayacak;
Dürüstlüğüm ise sahte sayıldığından
Sanırım sözlerim de öyle kabul edilecek.
Ama ilahi güçler insanca davranışlarımızı izliyorsa,
Ki izlediklerine eminim, hiç kuşkum yok,
Masumiyet utandıracaktır haksız suçlamaları
Ve zorbalık tir tir titreyecektir çektiğim bu acı karşısında.
Siz lordum, bilmezmiş gibi davransanız da,
Çok iyi bilirsiniz ki, şu an ne kadar mutsuzsam,
O kadar ölçülü, temiz ve dürüst olmuşumdur hayatım
boyunca;

1 Folio baskılarında “Silence!” sözcüğü sahneleme sırasında eklenmiş olduğunu gösterir şekilde italikle yazılmıştır. Hermione'nin girmesiyle bir gürültü olacağı için bu sözcük sonradan bütün metinlerde yer almıştır; Orgel, s. 143, dn.10. (ç.n.)

Öylesine mutsuzum ki,
Seyirci çekmek için tasarlanıp oynanan dramlarda bile
Rastlanmaz böylesine.
Şu halime bakın: Kralın yatağını paylaşan,
Tahtın ortağı; büyük bir hükümdarın kızı,
Umut bağlanan bir prensin anasıyım;
Oysa burada, lütfedip gelen dinleyenlerin önünde
Hayatım ve namusum için konuşmak ve dil dökmek
zorundayım.

Şu anda hayat benim için acıdan başka bir şey değil,
Buna da son verebilirim;
Ama namus, benden sonra çocuklarıma kalacağından,
Savaşacağım tek şeydir.
Vicdanınıza sesleniyorum efendimiz,
Polixenes sarayınıza gelmeden önce,
Nasıl da gözdenizdim,
Nasıl da hak etmiştim sevginizi,
Ama o geldikten sonra ne gibi bir ilişkim oldu ki,
Bu duruma düştüm şimdi?..
Namus sınırı bir zerre bile aşıldıysa,
Eylem ya da istekle bir eğilim gösterildiyse o yana,
Yumuşamasın yürekleri bütün beni dinleyenlerin
Ve en yakın akrabalarım “tükürsün” mezarıma.

LEONTES

Kendinde kötülük yapmak cesaretini bulduktan sonra,
İşlediği günahı daha fazla küstahlıkla inkâr edeni
Duymamıştım şimdiye kadar.

HERMIONE

Söyledikleriniz doğru efendimiz,
Ama bunların hiçbiri uymuyor bana.

LEONTES

Demek kabul etmiyorsunuz.

HERMIONE

Ona gösterdiğim dostça sevgiden başka,

Hiçbir şeyi kesinlikle kabul edemem.
Suçlandığım konu Polixenes ile dostluğumsa,
Doğrusu namus çerçevesi içinde
Benden beklenen sevgiyi gösterdim ona;
Benim gibi bir hanımefendiye yakışan ilgiydi yalnızca,
Sizin, başkasının değil, sizin emrettiğiniz bir sevgiydi bu;
Bundan kaçınsaydım eğer, hem size karşı itaatsizlik
Hem de size ve dostunuza karşı saygısızlık etmiş olurum.
O dostunuz ta çocukluktan
Ve konuşmaya başladığınızdan beri,
Belirtmiş size olan sevgisini. Gelelim suikaste:
Tadına bakmam için önüme sürülse de
Bilemem tadı nasıldır.
Bütün bildiğim Camillo'nun dürüst biri olduğudur;
Sarayınızdan niçin ayrıldı diye sorarsanız,
Tanrılar da benden fazla bir şey bilmiyorlarsa,
Hiçbir bilgimiz yok demektir bu konuda.

LEONTES

O yokken neyi üstleneceğinizi tasarladığınız gibi,
Haberiniz vardı kaçacağından da.

HERMIONE

Efendimiz, anlayamayacağım bir dilde konuşuyorsunuz.
Kuruntularınızın hedefinde bulunan hayatımı
Gözden çıkarıyorum artık.

LEONTES

Benim kuruntularım senin davranışlarındır.
Sen Polixenes'ten bir piç peydahla,
Demek bu da bir kuruntu yalnızca.
Sen utanma sınırını aştığına göre
–Senin gibi uygunsuz işlere karışanlar hep böyledirler–
Bütün gerçeklerin üstündesin herhalde;
Senin piçin babasız olduğundan
Uzaklara atılıp layığını bulduysa,
–Bu işte asıl suçlu sensin aslında–

Adaletimizi sen de hissedeceksin
Ölümünden hafifini bekleme bu işin sonunda.

HERMIONE

Tehditlerinizi kendinize saklayın efendim.
Beni korkutamazsınız o umacıyla,
Çünkü dört gözle bekliyorum onu ben.
Artık hiçbir şey hayat veremez bana;
Hayatımın tacı ve ilk hazzı olan yakınlığınızın
Kaybolduğunu görüyorum ve hissediyorum bunu,
Ama nasıl kaybolduğuna akıl erdiremiyorum bir türlü.
İkinci hazzımdan, bedenimin ilk meyvesinden
Sanki bulaşıcı bir hastalığım varmış gibi ayırdılar beni.
Üçüncü hazzım, kadersiz bebeği
Masum sütüm onun masum ağzındayken
Göğsümden koparıp aldılar
Ve ölümün kucağına attılar;
Benimse adım her yerde fahişeye çıkarıldı;
Aşırı bir kinle lohusa yatağı çok görüldü bana,
Her kadının doğal hakkıdır bu oysa;
Bunlar yetmezmiş gibi,
Henüz kendimi toparlayamadan
Buraya, açık havaya sürüklediler beni.
Şimdi söyleyiniz haşmetlim,
Hayatın bana hangi nimetleri kaldı ki,
Korkayım ölümünden?
Öyleyse devam edin duruşmaya.
Ama yine de dinleyin söylediklerimi...
Yanlış anlamayın dediklerimi...
Hayatımı değil, onun çöp kadar değeri yok gözümde,
Namusumu kurtarmak istiyorum ben...
Eğer birtakım tahminlerle,
Kanıtlara dayanmayan kuşkularla suçlanacak olursam,
Bu adalet değil zulümdür.

Sayın yargıçlar, kehanete başvurulsun,
Apollon yargılasın beni!

BİR LORD

Bu dileğinizde haklısınız;
Dinleyelim Apollon'un kehanetini.
(*Yargıçlardan birkaçı çıkar.*)

HERMIONE

Rusya imparatoru babamdı benim.
Hayatta olsaydı da, seyretseydi kızının duruşmasını!
Görürdü o zaman acımın derinliğini,
Ama intikamın değil, merhametin gözleriyle!
(*Yargıçlarla Cleomenes ve Dion girer.*)

YARGIÇ

Siz, Cleomenes ve Dion, yemin edin şu adalet kılıcı üzerine,
İkiniz de Delphos'a gittiniz,
Oradan bu mühürlü kehaneti getirdiniz,
Bu kehaneti Apollon başrahibinden aldınız,
O günden bugüne kutsal mührü koparmadınız
Ve içindekileri okumadınız.

CLEOMENES ile DION

Bütün bunlar için yemin ederiz.

LEONTES

Mühürleri söküp okuyun.

YARGIÇ

(*Okur.*)

Hermione temiz, Polixenes suçsuz, Camillo sadık bir
bende, Leontes kuruntulu bir zorba, masum bebekse öz
çocuğudur, kaybettiği çocuğunu bulamazsa varissiz ka-
lacaktır.

LORDLAR

Şükürler olsun yüce Apollon'a!

HERMIONE

Çok şükür!

LEONTES

Doğru okudun mu?

YARGIÇ

Evet lordum, burada ne yazılıysa aynen okudum.

LEONTES

Gerçek diye bir şey yok bu kehanette.

Duruşma sürececek. Bu tamamen düzmece.

(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Lordum, kralım, kralım!

LEONTES

Ne istiyorsun?

HİZMETLİ

Efendimiz, vereceğim haberi duyunca nefret edeceksiniz
benden.

Oğlunuz prens, kraliçenin kaderini düşünmekten,

Ve onun için duyduğu kaygı yüzünden gitti.

LEONTES

Nasıl? Gitti mi?

HİZMETLİ

Öldü.

LEONTES

Gazaba geldi Apollon,

Tanrılar darbe indiriyorlar haksızlığıma.

(Hermione düşüp bayılır.)

Ne oluyor orada?

PAULINA

Bu haber yıktı kraliçeyi...

Bakın da görün ölümün yaptıklarını.

LEONTES

Götürün onu hemen.

Yüreği aşırı kabarmıştır; ayılır yakında.

Fazlasıyla inandım ben kuşkularıma.

Bir şeyler yapın lütfen, dönmesi için eski hayatına.

(Paulina ve kadınlar Hermione'yi taşıyarak çıkarır.)

Apollon, bağışla beni
Ağzımı bozduğum için kehanetine.
Aramı düzelteceğim Polixenes'le,
Kraliçenin gönlünü yeniden kazanacağım,
Dürüst ve merhametli bir insan olarak bildiğim
Soylu Camillo'yu geri çağıracağım;
Kıskançlık nöbetiyle kanlı düşüncelere,
İntikam duygularına sürüklendim ben,
Dostum Polixenes'i zehirlemesi görevini
Ben verdim Camillo'ya;
Onun sağduyusu aceleyle vermiş olduğum emrimi
Geciktirmiş olmasaydı, Polixenes çoktan ölmüştü;
Oysa onu tehdit etmiş, bu işi yapmazsa öleceğini,
Yaparsa karşılığını vereceğimi söylemiştim.
Ama o çok insanca ve tamamen onurlu davrandı,
Niyetimi konuğum olan krala açtı;
Buradaki muazzam servetini bıraktı;
Yanına onurundan başka bir şey almadan
Kendini bilinmezliklerin tehlikesine attı.
Nasıl da ışıldıyor o benim pasım yanında!
Onun doğruluğu nasıl da karartıyor benim yaptıklarımı!
(Paulina girer.)

PAULINA

Eyvahlar olsun! Açın göğsümü bağrımı,
Kabaran yüreğim göğsümü çatlatmadan.

BİR LORD

Bu taşkınlık da ne soylu leydi?

PAULINA

Benim için ne gibi işkenceler tasarladın ey zorba?
İşkence çarkları mı, germe aletleri mi, ateşler mi?
Kaynar sular, kurşunlar, kızgın yağlar, deri yüzmeler mi?
Şimdi söyleyeceklerim, en korkunç hışmını tattıracağından,
Eski ya da yeni hangi işkencelere uğrayacağım acaba?

Oğlanlarda zayıflık, dokuzundaki kızlarda hamlık
Ve aylaklık sayılan kuruntularınla beslenen zorbalığın,
Düşün, neler getirdi başımıza,
Aklını kaçır, çıldır, zırdeli ol sonra da;
Bundan önceki taşkınlıkların deliliğin ancak tuzu biberiydi.
Polixenes'e ihanetin bir şey sayılmaz,
Çünkü bu senin güvenilmez bir budala,
Lanetlik bir nankör olduğunu gösterir yalnızca.
Soylu Camillo'nun bir kralı öldürmesini emrederek
Onun şerefini zehirlemek istemen de önemli değil;
Bunlar kusur sayılır öteki canavarlıkların yanında;
Minicik kızını kargalara yem olarak atmanı da
Fazla bir şey yok bunda diye geçsem de,
Bu yaptığın yaşlar döktürür
Cehennem ateşi içindeki şeytanın gözlerinden bile.
Genç prensin ölümü doğrudan sana yüklenemezse de,
Onun saygı duyulacak düşünceleri...
Yaşından umulmayan duyarlılığı...
Çocuğun yüreğini parçaladı,
Çünkü hoyrat ve budala bir babanın
Erdemli bir anneye leke sürmesini aklı almadı;
Hadi diyelim ki, sorumlu değilsin bundan da.
Ama sonuncusu... Ey lordlar, eyvah diye haykırın ben
söyleyince...

Kraliçe, kraliçemiz, en tatlı, en sevgili varlık öldü,
Ama bunun öcünü almak için gökten başımıza
Taş yağmadı daha.

BİR LORD

Yüce güçler korusun bizi!

PAULINA

Kraliçe öldü diyorum... Yemin ederim...
Sözün, yeminin yararı yoksa, gidin kendiniz görün;
Dudaklarına renk, gözlerine ışık,
Göğsüne sıcak bir soluk verebilirsiniz,

Tanrılara hizmet edercesine kulunuz köleniz olurum.
Ama sen zorba, bunlar için pişman olman boşuna,
Çünkü bunlar çok daha büyük senin acılarından,
Sen umutsuzluğunla avun sadece.

Çorak bir dağın tepesinde,
Ortalığı sürekli kasıp kavururken bir kış fırtınası,
Bin kişi çırılçıplak oruç tutup bağışlanmak için bin yıl
diz çökse,

Senden yana baktıramaz tanrıları.

LEONTES

Devam et, devam et, ne söylesen azdır,
Bütün dillerdeki en kahredici sözleri hak ettim ben.

BİR LORD

Susun artık; sorun ne olursa olsun,
Hata ettiniz böylesine dikine konuşmakla.

PAULINA

Bak buna üzıldüm işte;
Farkına varır varmaz yaptığım hataların
Pişmanlık duyarım ben.
Yazık, ileri gitmiş olabilirim kadınca cüretimle...
Sözlerim işledi onun aristokrat yüreğine.
Olmuş bitmiş, düzeltilmesi elde olmayan şeyler için
Dövünmek yararsızdır oysa.
Dert etmeyiniz deminki öç için göklere seslenişimden;
Hatta rica ediyorum size,
Unutmanız gereken şeyleri size hatırlattığım için
Cezalandırın beni.
Yüce hükümdarım, efendimiz, kral hazretleri,
Bağışlayınız bu budala kadını,
Kraliçemize karşı beslediğim büyük sevgi...
İşte budalalık ettim yine!
Ne ondan, ne de çocuklarınızdan söz edeceğim
bundan böyle;

Kaybolan kocamı da hatırlatmayacağım size.
Sabırlı olun, bunlardan konuşmayacağım artık

LEONTES

Doğru şeyler söylediğin için iyi ki konuştun.
Bana acımandan daha kolay katlanırım bu anlattıklarına.
Lütfen kraliçemle oğlumun ölü bedenlerini gösterin
bana.

Bir tek mezar yapılacak her ikisine.
Utancımın sürekli olduğunu göstermek için de
Ölüm nedenleri yazılacak mezar taşlarına.
Yattıkları yeri her gün ziyaret edeceğim
Ve döktüğüm gözyaşları gıdam olacak benim.
Ömrüm yettiği sürece, yemin ederim,
Her gün yapacağım bu işi.
Hadi, şimdi acılarıma götürün beni.
(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Bohemya. Deniz yakınlarında ıssız bir bölge.)

(Antigonus kucağında bebek ve yanında
bir denizci ile girer.)

ANTIGONUS

Gemimizin Bohemya'da ıssız bir yere yanaştığına
eminsin demek?

DENİZCİ

Evet lordum, ama korkarım kötü bir zamanda çıktık
karaya...
Hava iyice kapandı, tehdit ediyor yakında kopacak bir
fırtınayla.
Vicdanım yaptığımız bu işe tanrıların kızdığını
Ve kaşlarını çattıklarını söylüyor.

ANTIGONUS

Neyse kutsal dilekleri, o olur.
Hadi gemiye dön sen; tekneni kolla,
En kısa zamanda ben de dönerim yanına.

DENİZCİ

Olabildiğince acele edin, çok da ilerilere gitmeyin;
Gök gürültülü kötü bir hava geliyor.
Hem burası insanlara saldıran vahşi hayvanlarıyla
meşhurdur.

ANTIGONUS

Sen git şimdi, arkandan gelirim ben de.

DENİZCİ

İçin için seviniyorum bu işin bittiğine.

ANTIGONUS

Gel bakalım zavallı yavrucak.
Ölülerin ruhlarının gezindiğini işitirdim de inanmazdım,
Eğer bu doğruysa, annen göründü bana dün gece,
Hiçbir düş bu kadar benzememiştir gerçeğe.
Bana doğru geliyordu, başı bir bu yanda bir öbür yanda;
Hiç görmemiştim böylesine kederli, böylesine alımlı
endamiyla.

Bembeyaz giysiler içindeydi, kutsallığın kendisi gibi
Yaklaştı yattığım kamaraya, önümde üç kez eğildi,
Bir şeyler anlatmak için nefes nefeseydi,
Gözlerinden yaşlar fışkırıyordu, feveran halindeydi,
Yatıştıktan sonra şunları söyledi:
“Soylu Antigonus, madem kader yüce gönlüne aykırı
bir şekilde,

Zavallı yavrumu uzaklara atmakla görevlendirdi seni
Ve sen de ant içtin bunu yapacağına,
Yeterince ücra yerler var Bohemya’da;
Gözyaşlarıyla götür onu uzaklara ve ağlayarak bırak
orada;

Sonsuza dek kaybolmuş saydığım bebeğimin,

Sana yalvarırım, Perdita koy adını.
Kocamın sana yüklediği bu zorbaca iş yüzünden
Göremeyeceksin bir daha karın Paulina'yı.”
Sonra birden tiz çığlıklarla eriyip havaya karıştı.
Çok korkmuştum, ama sonra topladım kendimi.
Düşündüm, bu hayal değil gerçektir.
Düşler uydurduğumuz öykülerdir;
Ama bu sefer gerçek olmasa da
Uyacağım bu gördüğüm rüyaya.
Kıydıklarına eminim Hermione'ye,
Gerçekten Kral Polixenes'ten olan bu bebek,
Yaşasa da ölse de,
Buraya, babasının topraklarına bırakılmalıdır.
Gelişip büyüyesin ey çiçek;

(Bebeği ve bir kâğıt tomarını yere bırakır.)

Yat şuracıkta, kimliğin de yanında;
Bir de bu var.

(Bir çıkın koyar.)

Talih yüzüne gülerse sevimli yavrum,
Bunun içindekiler hem seni büyütmeye yarar,
Hem de gelecek günlerin için bir şeyler kalır.

(Gök gürlür.)

Fırtına geliyor... Zavallı yavrucak,
Annenin günahı yüzünden kaybetmeye

mahkûmsun böyle

Ve kimbilir daha neler gelecek başına!
Ağlayamıyorum, ama yüreğim kanıyor,
Bu işi yapmaya yeminle bağlandığım için
Lanet olsun bana. Elveda!

Gün astıkça asıyor suratını...

Anlaşılan ninnin fazlasıyla sert olacak.

Hiç görmemiştim göğün bu kadar karardığını.

(Fırtına, köpek havlamaları, avcı boruları duyulur.)

Bu ne vahşi bir kargaşa!

Bir atabilsem gemiye kendimi!..

İşte kovalanan av, artık benim işim tamam!
(Koşarak çıkarken ardından bir ayı kovalar.
Yaşlı bir çoban girer.)

YAŞLI ÇOBAN

Ah keşke on altı ila yirmi üç yaş arası yaşanmasaydı ya da bu gençler bu yılları uykuda geçirseydi; bu iki yaş arasında onlar için kızları gebe bırakmaktan, yaşlıları aldatmaktan, çalmaktan, kavgaya etmekten başka bir şey yoktur da ondan. Bu sesler de ne! Bu havada ava çıkanlar on dokuzla yirmi iki yaştaki akılsızlardan başka kim olabilir? En iyi koyunlarımdan ikisini ürkütüp kaçırdılar; kurtlar onları benden önce bulmasalar bari; onları herhalde kıyıdaki sarmaşıklarda otlanırken bulurum. Dilerim, şansım yaver gider. Bu da nesi?

(Bebegi alır.)

Üstüme iyilik sağlık, bir bebek bu! Güzel bir bebek! Çok güzel... Oğlan mı kız mı acaba? Güzel, hem de çok güzel bir bebek... Eminim bir kaçamağın sonucu bu; ben okumuş biri değilim, ama bir saray nedimesinin kaçamağını anlayabilirim. Bu bir merdiven altı, bir sandık odası ya da kapı arkası işi; bunu peydahladıklarında onların bedenleri bu zavallı yavrucağınkinden çok daha sıcaktı. Acıdım ona, alıp götürüyüm bari, ama oğlum gelinceye kadar bekleyeyim; demin seslendiydi bana. Hey hey!

(Soytarı girer.)

SOYTARI

Hop dedik!

YAŞLI ÇOBAN

Vay, sen burada mıydın? Ölüp toprağa karıştıktan sonra bile dilinden düşüremeyeceğin bir şey görmek istiyorsan yaklaş. Nen var senin?

SOYTARI

Biri denizde, biri karada öyle iki manzara gördüm ki! Buna deniz diyemem artık, şimdi tamamı gök oldu; ikisinin arasına bir saç iğnesinin ucunu bile sokamazsın.

YAŞLI ÇOBAN

Eee evlat, nasıl oluyormuş bu?

SOYTARI

Nasıl köpürdüğünü, nasıl kudurduğunu, kıyılara nasıl çarptığını görmeliydin; ama demek istediğim bu değil. Asıl o zavalcılıkların yürek parçalayan çığlıkları! Bir görünüp bir kayboluyorlar; bir bakıyorsun tekne sancak direğiyle ayı delecekmiş gibi yükseliyor, bir bakıyorsun fiçinin içine atılan bir şişe tıpası gibi köpükler tarafından yutuluyor. Karadaki piyadeye gelince, ayı koparınca adamın kürek kemiğini adamcağız öyle bir çığlık attı ki imdat diye; adının Antigonus olduğunu söylüyordu, bir asilzadeymiş! Deniz bir anda yutunca teknenin de sonu geldi; ama önce nasıl bağırdıklarını, denizin onlarla nasıl alay ettiklerini söylemeliyim, o zavallı centilmen bağı-rırken ayı da onunla alay ediyordu; her iki taraftan da denizin ve havanın gümbürtüsünden daha fazla haykırış yükseliyordu.

YAŞLI ÇOBAN

Tanrı merhamet etsin, ne zaman oldu bu?

SOYTARI

Demin, az önce; göz kırpıncaya kadar oldu bitti; denizin dibindekiler henüz soğumamışlardır, ayı ise asilzadenin henüz yarısını yemiştir... Şu an da yemekle meşguldür.

YAŞLI ÇOBAN

Keşke ihtiyarın yanında olsaydım da ona yardım edebilseydim.

SOYTARI

Keşke teknenin orada olsaydın da, onların yardımına koşsaydın; o zaman iyilikseverliğin daha çok işe yarayabilirdi.

YAŞLI ÇOBAN

Bunlar acı şeyler, çok acı! Bir de şuna bak evlat. Şükret

haline; sen ölenlerle karşılaştın, bense yeni doğanlarla. İşte sana manzara: Vaftiz kundağına sarılmış, soylu birinin çocuğu; şunu al ve aç, bakalım içinde ne var.

(Soytarı çıkını yerden alır.)

Ne varmış bakalım içinde... Perilerin beni zengin edecekleri söylenmişti; bunu da periler bırakmış olmalı; aç şunu, ne var içinde evlat?

(Soytarı çıkını açar.)

SOYTARI

Yaşadın sen ihtiyar! Gençlik günahların bağışlandıysa rahat bir ömür sürebilirsin. Altın, hepsi altın!

YAŞLI ÇOBAN

Peri altını bu evlat, bak göreceksin. Topla şunu, gizle; hadi eve, hemen eve. Çok şanslıyız evlat, talihimizin dönmemesi için ağzımızı sıkı tutmalıyız. Koyunlarım nereye giderse gitsin. Hadi evlat, arka yoldan doğru eve.

SOYTARI

Sen bunları al, görünmeden git. Ben de gideyim, ayı o centilmeni bırakıp gitmiş mi, ne kadarını yemiş bir göreyim. Aç olmadıkça aylar zarar vermez. Adamcağızdan geriye kalan bir şey varsa gömeyim.

YAŞLI ÇOBAN

İyi olur. Kalıntılardan kim olduğunu çıkarabilirsen çağır, ben de göreyim.

SOYTARI

Elbette çağırırım; hem de gömmeme yardımcı olursun.

YAŞLI ÇOBAN

Bugün hayırlı bir gün evlat, böyle bir günde biz de hayırlı işler yapalım.

(Çıkarlar.)

IV. Perde

1. Sahne

(Koro, Zaman olarak girer.)

ZAMAN

Kimini sevindiren ben sınıırım herkesi;
Hem sevinçte hem dehşette, hem iyide hem kötude,
Hatayı yapan da benim, açıklayan da,
Zaman olarak yetkimi kullanıp şimdi
Kanat takıp uçuyorum işte.
Aradaki gelişmeleri atlayıp büyük bir boşluk bırakarak
On altı yıl sonrasına gidiyorum diye
Sakın suçlamaya kalkmayın beni;
Çünkü yasaları bir yana atınak
Ya da her doğurduğum saatte
Yeni âdetler yaratıp yok etme gücü var bende.
Zaten zamanın başlangıcı da benim,
Yasaların, âdetlerin hepsinden önce.
Tanıklık ettim eski düzenleri kuran çağlara;
Bu yüzden niyetim bugüne hükmeden yeni şeyleri,
Taptaze olayları çıkarmaktır günyüzüne
Ve bugünün parlaklığı karşısında
Öyküm eskimiş görünüyor diye
Bugüne eskiyi getireyim ben de.
Sabrınıza sığınıp kum saatini ters çevirerek

Uykunuzda geliştiğini varsaydığımız sahneleri
Anlatayım size tek tek:
Sersemce kıskançlığı yüzünden büyük bir üzüntüyle
İçine kapanan Leontes'i şimdilik bırakalım bir yana.
Şimdi saygıdeğer seyirciler,
Hayal edin benim Bohemya'da olduğumu;
İyi hatırlayın, söylemiştim kralın bir oğlu olduğunu,
Florizel adıyla tanıtacağım size onu,
Sonra da son derece güzelleřen
Perdita ile sürdüreceđim sözlerimi,
Ama ona ne olacağını açıklamayacağım önceden,
Bırakın sırası geldiğinde, Zaman versin haberleri.
Şu kadarını söyleyeyim, o bir çobanın kızı;
Onunla ilgili kimseleri ve sonradan olanları,
Bırakalım Zaman'ın akışına.
İzin verin, anlatsın bunları.
Şimdikinden daha kötü zamanlarınız olduysa eğer,
Ya da asla olmadıysa, sonra da olmamasını
Zaman gönülden diler.
(Çıkar.)

2. Sahne

(Bohemya. Polixenes'in sarayında bir oda.)

(Polixenes ile Camillo girer.)

POLIXENES

N'olur Camillo, bu kadar ısrarcı olma. Herhangi bir şey için sana hayır demek hastalıksa, buna evet demek ölümdür benim için.

CAMILLO

Ülkemden ayrılalı tam on beş yıl oldu; gerçi hayatımın çoğu yabancı ülkelerde geçti, ama isterim ki kemiklerim oraya gömülsün. Hem yaptıklarına pişman olan efendim kral bana haber yolladı; onun derin üzüntüsünü biraz ol-

sun yatıştırmaya belki faydam dokunur ya da bana öyle geliyor. Beni gitmeye zorlayan başka bir neden de bu.

POLIXENES

Camillo beni seviyorsan, yaptığın bütün hizmetleri beni terk ederek bir kalemde silip atma. Sana erdem sahibi olduğun için ihtiyaç duyuyorum. Böyle kaybedeceğime, seni hiç tanımasaydım daha iyi olurdu. Öyle işler başlattın ki, bunları sensiz yapamazdım; onlar için kalıp tamamlaman, aksi halde yaptığın iyilikleri alıp götürmen gerekir. Yaptıklarına verdiğim değer kadar, yaptıklarını yeterince ödüllendiremediysem, bundan böyle işim gücüm sana ne kadar minnettar olduğumu düşünmek olsun; bundan benim kazancım dostluğumuzun artmasıdır. N'olur o uğursuz ülkeden, Sicilya'dan bir daha söz etme bana. Artık benimle barışan, senin deyimle pişmanlık duyan kralın adının anılması bile, bir zamanlar kardeş gibi olduğumuzu hatırlattığı için bana bir işkence oluyor. O pek değerli kraliçesiyle çocuklarının kaybına hâlâ içim yanıyor. Söylesene, oğlum Florizel'i ne vakit gördün? Krallar için çocuklarının itaatsizliği ve yanlış davranışları, çocuklar erdemlerini kanıtladığı zaman onları yitirmek kadar zor.

CAMILLO

Prensi görelî üç gün oluyor efendimiz. Onu mutlu edecek ne gibi ilişkileri var, bilmiyorum; ama şu son zamanlarda saraydan uzaklaştığını o farkında olmadan izledim, prenslik görevleriyle eskisi kadar ilgilenmediğini fark ettim.

POLIXENES

Bak bunlar benim de dikkatimi çekti Camillo; bu yüzden onu izlemeleri için bazı adamlarımı görevlendirdim. Öğrendiğime göre prens basit bir çobanın evinden dışarı çıkmıyormuş; bu adam bir hiçken, birden anlatılamayacak kadar zengin olmuş, bunun nasıl olduğuna komşuları bile akıl erdiremiyor.

CAMILLO

Böyle bir adamdan söz edildiğini ben de duydum efendimiz; nadir güzellikte bir de kızı varmış. O kız için anlatılanlar öyle bir kulübeyi hayli aşıyor.

POLIXENES

Bunlar bana anlatılanlara uyuyor... Korkarım oğlumuzu oraya çeken olta yemi bu kız olmalı. Oraya seninle birlikte gidelim, ama kim olduğumuzu belli etmeyelim. Şu çobanı biraz sorguya çekelim. Adamın saflığını kullanıp oğlumun orada demir atma nedenini öğrenmek güç olmaz sanırım. Lütfen şu Sicilya hayalini aklından çıkar da bu işte bana yardım et.

CAMILLO

Emriniz başım üstüne.

POLIXENES

Eşsiz Camillo'm benim! Hadi kıyafet değiştirelim.
(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Bohemya. Çobanın kulübesinin yakınlarında bir yol.)

(Autolycus şarkı söyleyerek girer.)

AUTOLYCUS¹

Nergisler açıp göverdiğinde,
Yosmam hey der, görünür vadide,
Yılın tadı gelir bu dönemde,
Kan gelir kış solgunu yüzüne.

Beyaz çarşaf ağarır çalılıkta,
Tatlı kuşlar hey der, öter ağaçlıkta!

---

1 "Yalnız kurt" veya "kurdun kendisi" anlamına gelir. Antik Yunan mitolojisinde, Odysseus'un ana tarafından büyükbabası, ünlü bir yalancı ve hırsızdır. (ç.n.)

Her an hazırım çalmaya,
Bir çarşafın ne önemi var krala.

Tarla kuşu cıvılda şarkısıyla,
Hey hey diyen ardıc kuşu ile süslü yosma,
Yaz şarkısıdır sevgililerime ve bana
Samanlıkta yuvarlanırken üst üste alt alta.

Ben Prens Florizel'in hizmetindeyken pahalı kadifeler
giyerdim, ama artık hizmetinde değilim.

Bunun için yas mı tutayım, ha?
Solgun ay ışılda gece boyunca,
Gezerim aylak aylak orada burada,
Benim için en iyisi de bu ya.
Eğer tenekecilere kimse dokunmuyorsa,
Bir de domuz derisi çanta taşıyorlarsa,
Bir gün serseri diye beni kısıtırlarsa,
Ben tenekeciyim der kurtulurum cezadan ya.

Çarşaf ticaretindeyim ben... Çaylağın yuvası için küçük
parçalar çaldığı gibi, ben de çarşaf çalarım. Babam bana
Autolycus adını vermiş. Efsanedeki Autolycus da benim
gibi, Merkür'ün etkisi altında doğduğu için ufak tefek
şeyler yürütürmüş. Karıydı, kumardı derken bu sefil hale
düştüm. Aşırdığım ıvır zıvırdan başka gelirim yok; yol
kesmek bana gelmez, darağacı var, kırbaç var; dayak ye-
mekten, asılmaktan ödüm patlar. Geleceği düşünmekten
uyuyarak kurtulurum. İşte av göründü, işte ödülüm.

(Soytarı girer.)

SOYTARI

Dur bakayım, her on bir koyundan aşağı yukarı on üç
kilo yün çıkar, her koyundan çıkan yün bir şilin olsa;
bin beş yüz koyun kırkıldığında ne getirir?

AUTOLYCUS

(*Kendi kendine.*)

Ökseye geldi mi aptal çulluk, çantada keklik.

SOYTARI

Sayı boncuğum olmadan bu işi beceremeyeceğim. Dur bakayım, ben ne alacaktım koyun kırkma şöleni için?

(*Cebinden bir kâğıt çıkarır.*)

Bir buçuk okka şeker, iki buçuk okka kuru üzüm, bir de pirinç... Şu benim kız kardeşim pirinci ne yapacak acaba? Ama babam şöleni düzenlemeyi ona yükledi, o da kendini tamamen bu işe verdi. Koyun kırkıcılar için yirmi dört demet çiçek yaptırdı. Çok iyi üç erkek şarkıcı² tuttu, bunların ikisi tenor biri bas, ama içlerinde bir de sofı var, nefir eşliğinde ilahi okur. Kış armudu tatlısına renk vermek için safran alınacak. Sonra baharat olarak küçük hindistancevizi kabuğu, hurma... O yok, burada yazmıyor. Hindistan-cevizi yedi tane; bir iki kök zencefil, ama bunun için epey dil dökmeliyim; iki okka erik ve bir o kadar da kuru üzüm.

AUTOLYCUS

(*Yere uzanıp debelenerek.*)

Ah keşke doğmamış olsaydım.

SOYTARI

Aa, neler oluyor!

AUTOLYCUS

Ay, yardım et bana, yardım et! Şu paçavraları çıkar üzerimden, sonra da gelsin ölüm, ölüm!

SOYTARI

Vah zavalcılık, bu paçavraları çıkartmak değil, sana örtünecek yeni paçavralar gerek.

AUTOLYCUS

Ah efendim, bunların iğrençliği beni kamçı berelerinden daha çok utandırıyor; yediğim kırbaçların haddi hesabı yok, milyonları bulmuştur.

---

2 Biri kontra tenör, ikincisi tenör ve üçüncüsü bastan kurulu üçlü. Bazen madrigal söyler, bazı bölümleri ise doğaçlamayla sürdürürlerdi. (ç.n.)

SOYTARI

Vah zavallı vah! Bir milyon dayak da hiç az değil.

AUTOLYCUS

Hem soyuldum efendim, hem dövüldüm, paramı, giysilerimi aldılar, sırtıma da bu paçavraları geçirdiler.

SOYTARI

Seni soyan eşkiya atlı mıydı, yaya mı?

AUTOLYCUS

Yayaydı efendiciğim, yayaydı.

SOYTARI

Sana bıraktığı şu giysiye bakılırsa yaya olmalı... bu bir süvari ceketi olsaydı, yaman bir görünüşün olurdu. Elini ver, sana yardım edeyim; hadi ver elini.

(Autolycus'un kalkmasına yardım eder.)

AUTOLYCUS

Aah, aman efendim yavaş, off!

SOYTARI

Vah vah vah!

AUTOLYCUS

Aman efendiciğim, yavaş olun! Korkarım omzum çıktı efendim.

SOYTARI

Şimdi nasılsın? Ayakta durabilecek misin?

AUTOLYCUS

Yavaş, canım efendim;

(Elini soytarının cebine atar.)

Yavaş efendim, yavaş. Bana büyük bir iyilikte bulundunuz.

SOYTARI

Paran var mı? Sana biraz para vereyim.

AUTOLYCUS

Hayır benim canım efendim; hayır, rica ederim, hayır; bir akrabam var, buradan beş yüz adım ötede. Ona gidiyordum. Orada para da bulurum, ne istersem alırım. Lütfen bana para mara vermeye kalkmayın; kalbimi kırar.

SOYTARI

Seni soyan ne biçim adammış?

AUTOLYCUS

Ben onu efendim, kadınların top oyununda tanımıştım... Bir zamanlar prensin hizmetindeydi. Erdemlerinin hangisi yüzünden söyleyemem, ama kırbaçlanarak saraydan atıldığını biliyorum.

SOYTARI

Kötülükleri yüzünden diyecektin herhalde... Erdemli hiçbir insan kırbaçlanarak saraydan atılmaz. Erdemli oldun mu, sarayda kalmanı isterler, istemesen de kalırsın.

AUTOLYCUS

Evet efendiciğim, kötülükleri yüzünden diyecektim. Bu adamı iyi tanırım. Kovulduktan sonra maymun oynatıcısı oldu; sonra mübaşirlik yaptı, derken mahkeme emirlerini bildirmeye başladı. Sonra da Müsrif Oğul³ gibi davrandı ve benim oturduğum yere bir mil kadar uzaktaki tenekecinin kızıyla evlendi; nice düzenbazlıktan sonra da serserilikte karar kıldı. Kimileri onu Autolycus olarak tanırlar.

SOYTARI

Yerin dibine batsın! Bir yankesici, hayatımı ortaya koyarım, bir yankesici! Kutsal günlere, panayırlara, bir de ayı avcılarına tebelleş olmuştur.

AUTOLYCUS

Tastamam öyle efendim, o efendim, odur beni bu duruma sokan serseri.

SOYTARI

Herhalde bütün Bohemya'da ondan daha ödleğ bir serseri yoktur... eğer ona şöyle ters ters bakıp yüzüne tükürseydin hemen tüyerdi.

AUTOLYCUS

Ne yalan söyleyeyim efendim, ben kavgacı tiplerden değilim. Bu konuda epeyce yüreksiz sayılırım, eminim o da bunu biliyordu.

---

3 İncil, Luka 15: 11-32. (ç.n.)

SOYTARI

Peki, şimdi nasılsın?

AUTOLYCUS

Deminkinden daha iyiyim efendiciğim. Ayakta durabiliyorum, yürüyebiliyorum. Hatta izninizi isteyip akrabama doğru yavaş yavaş yola koyulacağım.

SOYTARI

Yola kadar sana eşlik edeyim mi?

AUTOLYCUS

Hayır güzel efendim, hayır canım efendim.

SOYTARI

O zaman sana güle güle. Ben de koyun kırkma şöleni için baharat maharat alayım.

(Çıkar.)

AUTOLYCUS

Yolunuz açık olsun efendiciğim. Kesende baharat almak için bir şey kaldığını pek sanmam. Koyun kırkma şöleninde de sizinle birlikte olacağım... Bu vurgunuma başka vurgunlar katmazsam, koyun kırkıcıları da koyun yerine koymazsam, adımları seraseriler listesinden çıkarıp dürüstler listesine geçirsinler!

(Şarkı söyler.)

Yavaş yavaş yürü sen patikada,

Ve şen şakrak şu çiti atla;

Gönlü şen olan bütün gün yürür

Oysa karamsarlar çabuk yorulur.

4. Sahne

(Bohemya. Çobanın kulübesinin önündeki bir çayırılık.)

(Florizel ile Perdita girer.)

FLORIZEL

Bu alışılmadık giysileriniz ayrı bir canlılık vermiş size;

Sanki bir çoban kızı değil de, nisanda görünen
Bahar Tanrıçası Flora.
Bu sizin koyun kırkma şöleniniz küçük tanrıların
bir toplantısı sanki,
Siz de o toplantının kraliçesi.

PERDITA

Efendim, benim gönlü yüce lordum,
Abartılarınıza karşı durmak yakışmaz bana...
Bağışlayın onlardan söz etmemi!
Bütün ülkenin dikkati üstünde olan yüce kişiliğinizle,
Böyle çoban kıyafeti içinde gizlenirken siz,
Benim gibi zavallı, basit bir kızı,
Bir tanrıça gibi donatıp süslediniz.
Türlü çılgınlıklar olur şölenimizde,
Neyse ki ev sahipleri de hoşgörülüdür
Bu tür zıpır hareketlere.
Yoksa sizi bu kılıkta görmek utandırırdı beni,
Kendimi aynada görsem, düşer bayılırdım herhalde.

FLORIZEL

Kendimi mutlu sayarım,
Sevgili şahinim babanın toprakları üstünden
uçtuğunda.

PERDITA

Dilerim Jüpiter haklı çıkarsın sizi!
Aramızdaki sınıf farkı korkutuyor beni...
Sizin büyüklüğünüz korku nedir bilmez ki.
Şimdi bile titriyorum babanızın da, sizin gibi
Yolu düşer de buraya gelir diye.
Ah şu alınyazım! Babanız soylu eserinin
Böyle basit bir biçimde ciltlendiğini görse,
Nasıl bakardı bu işe? Ne derdi acaba?
Ve ben şu eğreti süslü giyimim içinde
Nasıl bakabilirim onun otoriter varlığına?

FLORIZEL

Güzel, gösterişli olmaktan başka bir şey düşünmeyin siz.
Tanrılar bile aşkın önünde tanrılıklarına boyun eğdirmiş,
Hayvan şekline sokmuşlardır kendilerini.
Jüpiter kendini bir boğa şekline dönüştürüp böğürmüştür;
Yeşil Neptün koç olup melemiştir
Ve ateş giysili tanrı altın Apollon ise
Gösterişsiz bir çoban olmuştur, şimdi benim olduğum gibi.
Onların değişimleri az bulunur güzellikler uğruna değildi,
Duyguları da saf sayılmazdı benimki kadar,
Çünkü benim arzularım koşup geçmez şerefimi,
Tutkularımsa bağlılık yeminimden daha üstün değildir.

PERDITA

Evet ama efendim, sizin bu kararlılığınız,
Kralın karşı duran gücü önünde
–ki biliyorum karşı çıkacaktır– dayanamaz.
O zaman iki şıktan biri olacaktır:
Ya siz bu kararınızı değiştirmek zorunda kalacaksınız
Ya da ben dünyamı.

FLORIZEL

Sen sevgili Perdita, böyle olmayacak düşüncelerle
N’olur karartma şölenin neşesini...
Eğer senin olmazsam güzelim, babamın da olamam.
Çünkü senin olamazsam, kendimin de olamam.
Kader olmaz dese bile bana, kararlıyım bu yolda.
Neşelen hadi sevgilim; bastır bir süredir taşıdığın
Bu türlü düşünceleri. Konuklarınız geliyor.
Topla kendini, geleceğine yemin ettiğimiz
O düğün günümüzdeymişiz gibi.

PERDITA

Ey talih denen leydi, güler yüzünü göster!
(Yaşlı Çoban, Soytarı, Mopsa, Dorcas,
Hizmetliler, [erkek ve kadın çobanlar]; Polixenes ile
Camillo kılık değiştirmiş olarak girerler.)

FLORIZEL

İşte konuklarınız yaklaşıyor.
Onları canla başla karşılamaya hazırlanın,
Yüzünüze renk gelsin heyecandan.

YAŞLI ÇOBAN

Utan kızım, benim kocakarı hayattayken,
Böyle bir günde hem kilerci,
Hem kâhya, hem de aşçı olduğu gibi,
Bu şölenin hem hanımı, hem hizmetçisiydi;
Herkesi karşılar, konukları ağırlardı;
Şarkı söylerdi, sırası geldiğinde dans ederdi;
Bir bakarsın buradayken masanın öbür ucunda;
Bir bakarsın tam ortada, bir onun bir bunun omuz
başında;

Çalışıp didinmekten al basardı yüzüne;
Hararetini söndürmek için de
Bir yudum içerdi herkesin şerefine.
Oysa sen şöleni veren değil de konuklardan biri gibi,
Çekilmişsin bir köşeye.

Şimdi git de, şu tanımadığımız konuklara
hoş geldiniz de hadi,

Çünkü onlarla iyi dost olmanın,
Kendimizi tanıtmanın en iyi yolu bu.
Hadi bırak şu utanmayı, kızarıp bozarmayı
Şölen başı gibi davran da anlasınlar kim olduğunu.
Hadi koyun kırkma şöleninin açılışını yap şimdi,
Dilerim bu şölen bereket getirsin sürüne.

PERDITA

(*Polixenes'e.*)

Efendim hoş geldiniz,
Babamın isteğiyle şölen başı oldum bugün.

(*Camillo'ya.*)

Efendim siz de hoş geldiniz.

O çiçekleri bana ver Dorcas.
Saygıdeğer beyler, sizlere sedef otuyla biberiye;
Kış boyunca solmaz bunlar, kokuları da kaybolmaz.
Hatırdan gönülden ırak olmayınız.
Hoş geldiniz koyun kırkma şenliğimize.

POLIXENES

Çoban kızı... hem de güzel bir çoban kızısiniz...
Kış çiçeklerini ne de güzel uydurdunuz yaşımıza.

PERDITA

Efendim, sonbahar geldiğinde,
Yaz henüz can vermezken, titreten kış da doğmamışken,
Mevsimin çiçekleri, doğanın piçleri denilen
Karanfiller ve çok renkli şebboylardır;
Bu çiçekler köy bahçelerinde yetişmiyorlar,
Ben de fidelerini edinmeyi bu yüzden düşünmüyorum.

POLIXENES

Peki güzel kız, bu yüzden mi ihmal ediyorsunuz onları?

PERDITA

İşittiğime göre çok renkliliğin
Yaratıcı doğayla paylaşıldığı bir sanat varmış.

POLIXENES

Olabilir, ama her bakımdan daha üstündür doğa,
O araçları yaratan da doğadır;
Doğaya katkıda bulunduğunu söylediğiniz sanat da
Doğanın yarattığı kendi sanatıdır.
Görüyorsunuz ya şirin kız, bizler en yabanıl kütüğe,
Daha iyi yetiştirilmiş bir fidanı aşlar, onları evlendiririz,
En sıradan ağacı gebe bıraktırabilir,
Böylece daha soylu bir tomurcuk elde edebiliriz.
Bu doğaya katkıda bulunan –hatta değiştiren– bir sanattır,
Ama zaten sanatın kendisi doğadır.

PERDITA

Evet, öyledir.

POLIXENES

O zaman donatın bahçenizi şebboylarla
Ve piç de demeyin onlara.

PERDITA

Şu çok renkli şebboylar gibi boyanmış olsam da
Ve bir gencin benden soyunu devam ettirmek arzusuyla,
Aman ne güzel demesini nasıl istemezsem,
Bu fidelerden bir tekini bile dikmek için
Çukur açmak istemem toprakta.
Bunlar sizin çiçekleriniz işte:
Öfkeli lavanta çiçeği, nane, güveyotu, dağ kekiği,
Güneşle birlikte uykuya dalan
Ve güneşle birlikte ağlayarak uyanan kadife çiçeği.
Bunlar yaz ortası çiçekleridir
Ve orta yaşlı insanlara verilir.
Tekrar hoş geldiniz.

CAMILLO

Sizin sürünüzden olsaydım,
Otlamayı bırakır, sizi seyrederek yaşardım.

PERDITA

Yazık olurdu! Öyle zayıf düşerdiniz ki,
Ocak rüzgârları bir yanınızdan girer,
Öbür yanınızdan çıkardı.

(*Florizel'e.*)

Benim en yakışıklı dostum, size gelince,
Yaşınıza uygun bahar çiçekleri vermek isterdim size.

(*Çoban kızlarına.*)

Sizin çiçekleriniz, sizin çiçekleriniz,
El değmemiş dallarda açmakta olan bekâretiniz...
Ey Proserpina,⁴ seni kaçıran Pluton'un arabasından
Korkudan düşürdüğü çiçekler olacaktı ki şimdi!
O nergisler ki kırlangıçlardan önce hayat bulur

---

4 İlkbahara ilişkin Roma tanrıçası, antik Yunan mitolojisinde Persephone, Anadolu'da Semele. (ç.n.)

Ve mart rüzgârlarını güzellikleriyle tutsak eder;
Juno'nun gözkapaklarından ve Venüs'ün soluğundan
Daha tatlı boynu bükük menekşeler;
Soluk çuha çiçekleri; göz alıcı Güneş Tanrı'yı
Gücünü doruğundayken görmeden ölürler...⁵
Ergen genç kızlarda da sık görülen bir hastalıktır⁶ bu;
Kendinden emin yabani çuha çiçeği ve laleler;
Susam çiçeğiyle birlikte zambağın her türlü...
Bunlar bende yok, bu yüzden çiçekten taşlar

yapamıyorum sizlere

Ve sevgili dostumu donatamıyorum baştan aşağı çiçeklerle.

FLORIZEL

Yani ceset gibi mi?

PERDITA

Hayır, üstünde aşkın uzanıp oynadığı bir deniz kıyısı gibi,
Ceset gibi değil; öyle de olsa, gömülmek için değil,
Kollarımın arasında yaşamak için.
Hadi alın çiçeklerinizi!
Galiba mayıs şenliklerindeki oyuncular gibi oynuyorum...
Eminim, huyumu değiştiriyor üzerimdeki şu giysi.

FLORIZEL

Sizin yaptıklarınız daha da güzelleştiriyor yapılmış olanı.
Siz konuştuğunuzda tatlım, hep konuşasınız istiyorum;
Şarkı söylediğinizde, alışverişte de, ev işlerinde de
İstiyorum ki hep şarkı söyleyesiniz.
Dans ettiğinizde istiyorum ki bir deniz dalgası olun siz,
Hatta bundan başka hiçbir şey yapmayın;
Durmadan dans edin, hareket edin,
Başka hiçbir iş edinmeyin.
Her davranışınız öylesine eşsiz ki, tüm ayrıntılarıyla
Her yaptığınızı öylesine taçlandırıyor ki,
Birer kraliçe oluyor yaptığınız her işiniz.

5 Çünkü ilkbaharda ilk açan çiçeklerdir; yaza kalmazlar. (ç.n.)

6 O dönemde ergen kızlarda sık rastlanan kansızlık. (ç.n.)

PERDITA

Ah Doricles,⁷ övgüleriniz çok abartılı.
Gençliğiniz ve gençliğinizin ardındaki soylu kanınız,
Lekesiz bir çoban olduğunuzu açık seçik koymasaydı
ortaya,
Bana yanlış yolda kur yaptığınızdan korkuyor olmam,
Hiç de akılsızca olmazdı benim için Doricles'im.

FLORIZEL

Ben korkmanız için bir neden göremiyorum,
Sizi korkutmaya da hiç mi hiç niyetim yok.
Neyse, n'olur dans edelim, hadi.
Elinizi verin Perdita... Asla ayrılmayacak
bir çift kumru gibi.

PERDITA

Eminim asla ayrılmazlar.
(*Florizel ve Perdita dans ederler.*)

POLIXENES

(*Camillo'ya.*)
Şu yeşilliklerde bugüne kadar
Bunun kadar güzel bir köylü kızı olmamıştır.
Her hali, her davranışı köylülüğü aşan bir şeyi gösteriyor,
Burası için fazla soylu sanki.

CAMILLO

Oğlan yüzünü kızartan bir şeyler söylüyor kıza...
Doğrusu süt ve kaymak kraliçesi bu kız.

SOYTARI

Hadi, hadi çalın!

DORCAS

Senin eşin Mopsa olmalı; Meryem adına, öpücüğüne tat
vermek istiyorsan biraz sarımsak yedir ona.

MOPSA

Laf ola, beri gele!

---

7 "Doricles" Florizel'in çoban kılığına girdiği zaman kullandığı ad. (ç.n.)

SOYTARI

Laf maf yok, tek laf yok; terbiyemizi takınalım.

Hadi çalın!

(Müzik. Erkek ve kadın çobanlar dans ederler.)

POLIXENES

Lütfen söyler misin kuzum çoban,
Kızınızla dans eden şu yakışıklı çoban kim?

YAŞLI ÇOBAN

Adı Doricles'miş, verimli otlaklarıyla övünüyor;
Bizzat ondan duydum. Ben inanıyorum ona...
Düzgün bir gence benziyor.
Kızımı sevdiğini söylüyor; bana da öyle geliyor;
Çünkü kızımın gözlerine okumak istermiş gibi,
Öyle bir bakışı var ki,
Gökteki ay denizlere bakmamıştır o şekilde;
Kısacası ikisi de âşık birbirine delicesine.

POLIXENES

Kız çok zarif dans ediyor.

YAŞLI ÇOBAN

O her şeyi öyle yapar; neyse,
Söylenmeyecek şeyleri açıklıyorum ben de.
Genç Doricles bir çullanacak olursa üstüne,
Kız oğlanın aklından bile geçmeyen
Bir şey peydahlayacaktır o gence.
(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Beyim, siz kapıya gelen çerçiyi bir dinleseniz, kavalla,
dümbелеkle bir daha asla dans etmezsiniz; hayır, gayda
sizi yerinizden kımıldatamaz. Adam sizin para sayma-
nızdan çok daha hızlı, çeşit çeşit ezgiler düzüyor; sanki
bütün baladları yutmuş gibi söylüyor. Onu dinleyenler
kulak kesilip kendilerini öyle bir kaptırıyorlar ki.

SOYTARI

Bundan daha uygun bir zamanda gelemezdi; buraya gel-
sin. Ben baladlara bayılırım, iyi de bilirim; eğer acıklı bir

şey neşeyle söyleniyorsa ya da neşeli bir şey hüznle söyleniyorsa hepsinden iyi.

HİZMETLİ

Her boydaki erkeğe göre de, kadına göre de ezgisi var... hiçbir tuhafiyeci her müşterinin eline bu kadar başarıyla eldiven uyduramaz. Genç kızlar için öyle güzel aşk şarkıları var ki, garip ama hiçbiri açık saçık değil, öyle dildo müldolu⁸ nakaratları yok. Hani bazı ağzı bozuk meşe odunları, sözümona hınzırlık olsun diye “üstüne atla, muştala” gibi laf atarlar ya, hani kız da ona “Oha, elini sürme bana herif” diye karşılık verir, onu başından savar, adam yerine koymaz.

POLIXENES

Yaman adammış ha!

SOYTARI

Gerçekten şaşılacak derecede nükteli ve hünerli birinden söz ediyorsun. Rengi atmamış yeni malı var mı?

HİZMETLİ

Gökkuşağındaki bütün renklerden kurdeleleri var; Bohemya’daki bütün avukatlardan daha ikna edici bir dili var. Gerçi bunları toptan alıyor ya; kumaş kemerler, dizbağları, çeşitli kumaşlar da satıyor... Sanki tanrı ya da tanrıçaymış gibi birer ezgiyle çıkarıyor bunları ortaya. Öyle bir parlatıyor ki sözlerini, bir kadın iç çamaşırını bir dişi melek sanırsınız. Kolluklara, göğüslüklere bile ezgiler düzüyor.

SOYTARI

N’olur içeri çağırın onu. Şarkı söyleyerek girsin içeri.

PERDITA

İyice kulağını bükün, söyleyeceği havalarda kaba saba sözler olmasın.

---

8 Bazı baladlarda benzer nakaratlar bulunurdu, biri şöyleydi: “with a hic, dildo, dill, / Hic do, dildo, dur lie.” (ç.n.)

(Hizmetli çıkar.)

SOYTARI

Bu çerçilerde senin aklının almayacağı şeyler bulunur kardeşim.

PERDITA

Evet kardeşim, düşünmek niyetinde de değilim zaten.

(*Autolycus, takma bir sakalla, eşyaları elinde, şarkı söyleyerek girer.*)

AUTOLYCUS

Kürenmiş kar gibi beyazdır keten bezim,
Karga kadar siyahtır tül giysilerim,
Şam gülleri gibi güzel kokulu eldivenlerim,⁹
Maskelerim ve burunları güneşten koruyan
merhemlerim,
Boncuklu bileziklerim var ve kehribar kolyelerim,
Hanımefendiler için parfümlerim,
Delikanlıdan yavuklusuna armağan
Altın yaldızlı keplerim ve süslü yeleklerim,
Kolalı yaka için maşalarım¹⁰ ve çeşitli iğnelerim;
Her şeyim var kızlar için ne gerekiyorsa...
Hadi koşun – alın, koşun – alın, koşun – alın,
Hadi delikanlılar gelin alın, sevgilileriniz
ağlar yoksa.

SOYTARI

Eğer Mopsa'ya âşık olmasaydım, benden metelik koparamazdın; ama benim gibi bağlı biri için kurdele, eldiven almak şart oluyor.

MOPSA

Onları şölenden önce alacağına söz vermiştin, ama şimdi de geç sayılmaz.

DORCAS

O sana daha fazlası için de söz vermişti, yoksa ortada bir yalancı var demektir.

9 O dönemde eldivenlere güzel kokular sürülürdü. (ç.n.)

10 16. yüzyılda kırmalı yakalığı düz tutmak için kullanılan maşa. (ç.n.)

MOPSA

O sana söz verdiği her şeyi verdi; belki de daha fazlasını¹¹
ha! Herhalde ona tekrar vermek utandıracaktır seni.

SOYTARI

Kızlarda terbiye diye bir şey kalmadı mı? Saklamaları
gereken en mahrem yerlerini gözler önüne mi sermeleri
gerekıyor? Bu özel konuşmaları süt sağarken, yatarken
ya da ocağın başında fısıldaşarak yapsanıza; konukların
önünde böyle gevezelik etmenin ne âlemi var? Bunlar fı-
sıldanacak şeyler, dilinizi tutun, bir kelime daha etmeyin.

MOPSA

Sustum işte. Hadi ama, bana ipek bir şalla, bir çift koku-
lu eldiven alacaktın hani.

SOYTARI

Sana daha önce de söyledim, yolda gelirken çarptılar
beni, bütün paramı kaybettim.

AUTOLYCUS

Gerçekten de efendim, ortalıkta yankesiciler kol geziyor;
bu yüzden çok dikkatli olunmalı.

SOYTARI

Sen korkma ahbap, burada seni kimse çarpmaz.

AUTOLYCUS

Umarım dediğiniz gibidir efendim, yanımda çok değerli
mallar var.

SOYTARI

Ne var burada? Baladlar mı?

MOPSA

N'olur, al. Basılmış baladlara bayılırım. Ancak o zaman
gerçek olduğuna inanıyor insan.

AUTOLYCUS

İşte size çok acıklı bir hava: Bir tefecinin karısı bir batında
nasıl yirmi kese altın doğurmuş ve aynı kadın nasıl engerek
başlarını, kurbağaları ızgara yapıp yemiş, onu anlatıyor.

---

11 "Belki de seni gebe bıraktı" anlamında. (ç.n.)

MOPSA

Bu gerçek mi sizce?

AUTOLYCUS

Gerçek ya, piyasaya daha bir ay önce çıktı.

DORCAS

Bir tefeciyle evlenmekten tanrılar korusun beni!

AUTOLYCUS

Size ebenin adını da söyleyeyim: Bayan Çalçene; beş altı namuslu kadın da tanık olmuşlar buna. İşim yok da yalan mı söyleyeceğim?

MOPSA

Hadi, n'olur aliver şunu.

SOYTARI

Peki, onu bir kenara koy, önce öteki baladları da görelim. Sırası gelince başka şeyler de alırız.

AUTOLYCUS

İşte size bir başkası: Nisanın sekizinde, kıyıda, denizin bin kulaç üstünde görünen bir balığın kızların katıyüreklerini yumuşatmak için söylediği bir balad. Söylendiğine göre bu aslında bir kadınmış, kendini seven erkeklerle beden bedene olmamak için soğuk bir balığa dönüşmüş. Çok acıklı biz ezgi, acıklı olduğu kadar da gerçek.

DORCAS

Sizce bu da mı gerçek?

AUTOLYCUS

Evet, tam beş yargıç bunu onaylamış, torbama sığmayacak kadar da tanık var.

SOYTARI

Onu da kenara koy, başka?

AUTOLYCUS

Hah, bu da neşeli bir ezgi, güzel bir ezgi.

MOPSA

Evet, neşeli bir şeyler olsun.

AUTOLYCUS

Şaşırtacak derecede neşeli bir şey bu; hani “bir erkeği seven iki kadın” teranesi var ya, öyle. Bunu batıda söylemeyen genç kız yok gibi... İnanın, çok aranan bir ezgi

MOPSA

Bunu ikimiz de söyleyebiliriz. Sen de katılırsan, dinleyerek öğrenirsin, bir üçlü oluruz.

DORCAS

Biz bunu bir ay önce öğrenmiştik.

AUTOLYCUS

Ben kendi bölümümü söylerim, bilin ki bu benim işim. Hadi, başlayalım.

(Şarkı.)

AUTOLYCUS

Çekilin önümden gitmeliyim oraya
Bilmeseniz daha iyi nereye gittiğimi.

DORCAS

Nereye?

MOPSA

Ah, nereye?

DORCAS

Nereye?

MOPSA

Madem yemin ettin bana
Sırrını anlatmak düşer sana.

DORCAS

Bana da; ben de geleyim oraya.

MOPSA

Çiftliğe, değirmeneyse söyle...

DORCAS

Kötü iş bunlardan birineyse...

AUTOLYCUS

Hiçbirine, hiçbirine.

DORCAS

Ne demek hiçbirine?

AUTOLYCUS

Dedim ya, hiçbirine.

DORCAS

Ama ant içmiştin beni seveceğine.

MOPSA

Bana daha çok ant içmiştin oysa

Nereye gidiyorsun, söyle?

SOYTARI

Tamam tamam, bu şarkının tümünü daha sonra kendi aramızda söyleriz; babamla şu bey ciddi şeyler konuşuyorlar, onları rahatsız etmeyelim. Hadi, al torbanı da gel arkamdan; kızlar ikinize de alacağım. Çerçi, ilk seçileni dinleyelim... Hadi, gelin kızlar.

(Dorcas ve Mopsa ile çıkar.)

AUTOLYCUS

Bu da pahalıya patlar size

(Şarkı.)

Kurdele, dantel alacak mısın pelerinine,

Nazlı yavukluna, güzel sevgiline?

İncik boncuk mu, ipek mi, iplik mi,

Yoksa en yenisinden, en hasından bir giysi mi?

Çerçiye gelin, çerçiye! Para dedin mi

Satın alır insanın istediği her şeyi.

(Çıkar.)

(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ

Efendim, üç arabacı, üç koyun çobanı, üç sığır çobanı, üç de domuz çobanı, tüylü postlara bürünmüşler, biz satırız diyorlar. Bir dansları varmış, kızlar katılmıyormuş, katılmadıkları için de bu dansa zıplamalar kargaşası diyorlarmış. Ama sakın top oyunlarından başka bir şey beceremeyenlere sert gelmezse, bu dansın çok zevkli olduğu düşüncesindeler.

YAŞLI ÇOBAN

Hadi oradan, istemez! Zaten yeteri kadar zirzopça davranıldı burada. Farkındayım efendim, sizi yorduk.

POLIXENES

Aslında bizi eğlendirmek için siz yoruluyorsunuz. Rica ederim, şu dört çoban üçlüsünü izleyelim.

HİZMETLİ

Efendim, dediklerine göre üçlüden biri kralın önünde dans etmiş; hatta bunların en kötüsü tam on iki buçuk kadem sıçrayabiliyormuş.

YAŞLI ÇOBAN

Gevezeliği kes, madem bu saygıdeğer beyler istiyorlar, söyle gelsinler... Ama çabuk.

HİZMETLİ

Zaten kapıda bekliyorlar.

(Çıkar.)

(On iki Satirle birlikte geri gelir.

Satirler danslarını ederler ve çıkarlar.)

POLIXENES

(Yaşlı Çoban'a.)

Babalık, ileride bu konuda daha çok şey öğreneceksin.

(Camillo'ya.)

Fazla ileri gitmediler mi? Onları ayırmanın zamanı geldi.

Bu çoban çok saf, anlattıkça anlatıyor.

(Florizel'e.)

Ee, nasıl gidiyor bakalım yakışıklı çoban?

Yüreğin bir şeyle o kadar dolu ki,

Eğlenceden uzak tutuyor seni.

Doğrusu ben de senin kadar genç ve âşıkken

İncik boncuklar yağdırdım sevgilime.

Senin yerinde olsaydım eğer,

Çerçinin ipekliler hazinesini soyar,

Hepsini boşaltırdım sevgilimin önüne...

Oysa sen göz yumdun gitmesine

Ve hiçbir şey almadın ondan.
Eğer sevgilin bunu yanlış anlayıp da
Sevmediğine ve pintiliğine yorarsa,
Zorlanırsın cevap bulmakta,
Elbette onun mutluluğunu önemsiyorsan.

FLORIZEL

Saygıdeğer ihtiyar, biliyorum ben
Sevgilimin böyle ıvır zıvıra önem vermediğini.
Onun benden beklediği armağanlar
Sarılmış sarmalanmış, gönlümde kilitli;
Bu gönlü ben çoktan verdim ona,
İçindekiler henüz sunulmadı oysa.

(*Perdita'ya.*)

Şu yaşlı bey bir zamanlar sevmişe benzer,
Gel onun önünde, elin elimde içeyim andımı:
Şu güvercin sırtı kadar yumuşak,
Güvercin tüyü, zenci dişi,
Kuzey kasırgalarının iki kez elenmiş karları gibi
Bembeyaz elini elime alıyorum işte...

POLIXENES

Ee, bundan sonra ne gelecek?

(*Camillo'ya.*)

Genç çoban nasıl da yıkamaya çalışıyor
Zaten temiz olan bir eli!

(*Florizel'e.*)

Sözünüzü kestim, devam edin...

Ben de duyayım açıklayacağınız şeyi.

FLORIZEL

Duyun ve tanık olun.

POLIXENES

Dostum da duyabilir mi?

FLORIZEL

O da, başkaları da, onlardan başkaları da...
Dünya, gökler, herkes duyabilir söyleyeceklerimi...

Giyseydim bile en kudretli imparatorluk tacını,
En layık olan kişi ben olsaydım buna;
Dünyada gelmiş geçmiş en yakışıklı genç ben olsaydım,
Herkesten daha bilgili ve güçlü hatta,
Onun aşkı olmadıktan sonra değer vermezdim hiçbirine,
Ona adardım her şeyimi,
Her şeyimi onun hizmetine verirdim
Ya da yok olup gitsin hepsi derdim.

POLIXENES

Güzel bir adayış.

CAMILLO

İçten duyguları gösteriyor bu.

YAŞLI ÇOBAN

Peki, ya sen kızım, sen de aynı şeyleri söyler misin ona?

PERDITA

Ben beceremem bu kadar güzel şeyler söylemeyi;
Söyleyemem daha güzelini.
Kendi aklımın erdiğince,
Ölçüp biçiyorum duygularının temizliğini.

YAŞLI ÇOBAN

Tamam öyleyse, el ele verin şimdi;
Tanımadığımız dostlar, tanık olun siz de...
Kızımı ona veriyorum,
Onunki kadar servetle birlikte.

FLORIZEL

Sözünü ettiğiniz servet,
Kızınızın erdemi olsa gerek. Biri öldüğünde,
Düşte bile göremeyeceğiniz kadar servetim olacak benim;
Sizi şaşırtmaya yetecek kadar büyük.
Ama hadi sözümüz kesilsin tanıklar önünde.

YAŞLI ÇOBAN

Elinizi verin, haydi kızım sen de.

POLIXENES

Dur çoban, biraz dur; babanız var mı sizin?

FLORIZEL

Evet var, niye sordunuz?

POLIXENES

Bundan haberi var mı?

FLORIZEL

Hayır, olmayacak da.

POLIXENES

Bana kalırsa, bir baba oğlunun düğününde

Başköşeye geçecek konuktur.

Lütfen söyler misin bana,

Aklını kullanamayacak kadar yetersiz midir?

Yaşlandığı için hasta mı, yoksa bunadı mı baban?

Konuşamıyor mu, duyamıyor mu?

İnsanları tanıyamıyor mu?

Servetini çekip çeviremiyor mu?

Yatalak mı? Çocukça davranışlar mı gösteriyor yoksa?

FLORIZEL

Hayır efendim, sağlığı yerindedir,

Hatta yaşlılarından da dinçtir aslında.

POLIXENES

Öyleyse şu ağarmış sakalıma hürmet et,

Bir oğula yakışmayan bir iş yapıyorsun,

Ona karşı haksızlık ediyorsun.

Akla yakındır oğlun evleneceği kızı seçmesi;

Ama böyle bir işte akla yakındır

Babanın söz sahibi olması da;

Onun en büyük neşesi

Torunlarına kavuşmaktan,

Bu konuda yardımcı olmaktan başka ne olabilir ki.

FLORIZEL

Söylediklerinizin hepsini kabul ediyorum,

Ama bilmemeniz gereken bazı nedenler var ki,

Bunlar yüzünden saygıdeğer efendim,

Babama açamıyorum bu işi.

POLIXENES

Açıklayın ona.

FLORIZEL

Açıklayamam.

POLIXENES

Rica ederim, bilsin bu durumu.

FLORIZEL

Hayır, bilmemeli.

YAŞLI ÇOBAN

Bilsin evlat; seçimini görünce üzülmesine gerek kalmayacak.

FLORIZEL

Hayır, bilmemeli, hadi ama kesinleştirin nişanımızı.

POLIXENES

(Takma sakalını çıkartıp kendini göstererek.)

Kesinleşecek olan ayrılmanız delikanlı,

Oğlum demeye dilim varmıyor sana...

Kabul edilemeyecek kadar alçalmışsın,

Bir hükümdarlık esasının varisi ol,

Ama gel burada çoban değneğine teslim ol!..

Ya sen, kocamış hain, ne yazık ki, seni asmakla

Ömrünü ancak bir hafta kısaltmış olurum....

Ve sen eşsiz büyücülüğün taze cadısı,

Elbette tanıyorsun elde ettiğin bu saraylı budalayı.

YAŞLI ÇOBAN

Ah, yüreğim!

POLIXENES

Güzelliğini dikenlerle çizdirip

Olduğundan daha çirkin yapardım seni.

(Florizel'e.)

Sana gelince âşık çocuk,

Bu göz boyayan oyuncağını göremeyeceksin diye

İç geçirdiğini duyarsam –ki kararım asla görmemendir–

Tahta geçmeni önleyeceğiz bizden sonra,

Hatta soyunuzdan bile saymayacağız seni,

Hiçbir ilgin kalmayacak bizimle.

Önem ver sözlerimize;

Saraya dön peşimizden.

(Yaşlı Çoban'a.)

Sen köylü herif, bilesin sana karşı çok öfkeliyiz,

Ama gazabımızın öldürücü darbesinden

Seni bu seferlik kurtarıyoruz.

(Perdita'ya.)

Ve sen büyüleyici dilber, ancak bir çobana layıksın...

Evet ona da, çünkü kendini o kadar alçalttı,

Ama şerefimiz söz konusu olunca,

O layık değil sana...

Bundan böyle onun girmesi için kulübenin kapısını açar-
san,

Onu kollarınla sarıp okşarsan,

Dayanamayacağın, acı içinde kıvrandıran

Bir ölüm tasarlarım sana.

(Çıkar.)

PERDITA

Her şey bitiverdi birden!

Ama pek de korkmadım ben,

Bir iki kez konuşmak istedim;

Onun sarayını aydınlatan güneşin

Yüzünü bizim kulübemizden de esirgemediğini,

Herkese aynı gözle baktığını söyleyecektim.

(Florizel'e.)

Yalvarırım efendim, artık gitmelisiniz!

Söylemiştim size bunun nereye varacağını.

N'olur kendi durumunuzu gözetin.

Artık uyandım ben düşümden,

Kraliçe gibi davranmaktan;

Bu ilişkiyi bir an bile sürdüremem,

Hem koyun sağarım, hem ağlarım.

CAMILLO

Ee babalık, sen ne dersin bu işe?
Konuş ölmeden önce.

YAŞLI ÇOBAN

Ne konuşabiliyorum, ne de düşünebiliyorum,
Artık bildiğimi de bilmek istemiyorum.

(*Florizel'e.*)

Ah efendim, mezara kadar
Ömrünü huzur içinde geçirmeyi düşünen
Seksen üç yaşındaki bir adamı mahvettiniz,
Evet ya, isteğim babamın yatağında ölmek,
Onun dürüst kemikleri yanına yatmaktı sadece;
Oysa şimdi kefenleyecek beni celladın biri
Ve rahibin bir kürek toprak bile atmayacağı bir yere
Atıverecek beni.

(*Perdita'ya.*)

Ah zavallı bahtı kara kızcağız,
Biliyordun onun bir prens olduğunu,
Buna rağmen onunla birleştirmeye kalktın kaderini!
Bittim, bittim ben! Şu anda ölüverseydim,
Dilediğim kadar yaşadım derdim.

(*Çıkar.*)

FLORIZEL

(*Perdita'ya.*)

Neden öyle bakıyorsun bana?
Üzgünüm, ama korkmuyorum;
Hiçbir şey değişmiş değil, gecikecek yalnızca.
Neydiysem oyum ben yine;
Ne kadar geri çekerlerse beni,
O kadar ileri atılırım,
Tasma taktırmam kendime.

CAMILLO

Değerli lordum, huyunu bilirsiniz babanızın.
Şu anda izin vermez ağzınızı açmanıza...

Sizin de buna niyetiniz yok sanırım...
Korkarım sizi görmeye bile katlanamaz şu anda.
Bu yüzden haşmetlinin öfkesi yatışınca kadar
Çıkmayın onun karşısına.

FLORIZEL

Öyle bir niyetim yok. Siz de Camillo musunuz yoksa?

CAMILLO

(Takma sakalını ve bryığını çıkarır.)

Ta kendisi lordum.

PERDITA

Kaç kez söyledim size böyle olacağını! Kaç kez söyledim,
Ancak kim olduğum anlaşılnca,
Yerimin bilineceğini!

FLORIZEL

İnancım sarsılmadıkça yerin bellidir benim gözümde,
Eğer sarsılırsa, o zaman dünyanın her yanı geçsin
birbirinin içine,
Tuz buz etsin içindeki hayat tohumlarını.
Dik olsun başın. Tahtın varisi olmama engel ol baba;
Aşkımın varisiyim ben.

CAMILLO

Söz dinleyin.

FLORIZEL

Dinliyorum, ama gönlümün sözünü,
Aklım da gönlüme uyarsa, aklım başımda demektir.
Uymazsa, o zaman çılgınlıktan daha çok hoşlanan
duygularım,

Hoş geldin der çılgınlığıma.

CAMILLO

Bunun adı umutsuzluktur efendim.

FLORIZEL

Öyle de olsa yerine getirir yeminimi;
Bunu da dürüstlük sayarım ben. Camillo,
Ne Bohemya, ne de onun elde edilecek görkemi,

Ne güneşin gördükleri,
Ne toprağın sarıp sarmaladığı zenginlikler,
Ne de uçsuz bucaksız denizlerin gizledikleri,
Bunların hiçbirisi, ama hiçbirisi
Güzel sevgilime ettiğim yeminden döndüremez beni.
Onun için yalvarıyorum size,
Öteden beri babamın saydığı bir dostu olarak,
Yatıştırsın onun öfkesini beni görmediği sırada,
-Çünkü inanın, bir daha göremeyecek beni-
Bırakın ben ve kaderim uğraşalım geleceğimiz için.
Şunu bilmelisiniz ve bunu babama da söylemelisiniz,
Denize açıyorum burada bırakamayacağım
sevgilimle birlikte;
İhtiyacımızı karşılayacak uygun bir tekne var yakınlar-
da,
Ama bu iş için henüz hazırlanmış değil.
Nereye yelken açacağımıza gelince,
Ne siz sorun, ne de ben söyleyeyim.

CAMILLO

Ah lordum, ruh durumunuz söz dinlemeye daha yatkın
Ya da size gerekenler için daha uygun olsaydı keşke.

FLORIZEL

Bir dakika Perdita...

(*Camillo'ya.*)

Hemen dinleyeceğim sizi.

(*Perdita'yı bir kenara çeker.*)

CAMILLO

(*Kendi kendine.*)

Caymayacağı belli, kaçmayı koymuş kafasına.
Onun bu gidişinden kendi amacım için yararlanabilsem,
Ne iyi olurdu; hem de tehlikeden uzaklaştırabilir,
Sevgi ve saygı göstermiş olurdum ona.
O gözümde tüten Sicilya'yla o mutsuz kralı,

O çok özlediğim efendimi görebilsem bir daha
Ne mutlu olurum ama.

FLORIZEL

Evet, geldim işte Camillo,
Öyle karmaşık işleri yüklendim ki,
Bir kenara bırakıyorum görgü kurallarını.

CAMILLO

Efendim, babanıza sevgi duyduğum için
Değersiz hizmetlerim olmuştur ona;
Herhalde duymuşsunuzdur?

FLORIZEL

Çok soylu davranmışsınız ona karşı,
Babamın ağzında müzik gibidir yaptıklarınızı anlatmak,
En büyük kaygısı, onlara değer verdiğince
ödemektir karşılığını.

CAMILLO

Madem öyle efendimiz, sevdiğim kralı
Ve dolayısıyla ona en yakın olanı,
Yani sizin yüce kişiliğinizi de sevdiğime
İnanmak lütfunda bulunursanız,
Sıkıca sarılın benim göstereceğim yola,
Ne var ki sizin büyük bir ciddiyetle tasarladığınız plan
Değişikliğe uğrayabilir bu durumda.
Ama şerefim üzerine yemin ederim,
Benim sizi yollayacağım yerde
Yüce kişiliğinize yakışan bir kabul göreceksiniz;
Orada mutluluk içinde yaşarsınız sevgilinizle,
Anladığıma göre –tanrılar korusun!– ölmedikçe,
Asla ayrılmayacaksınız ondan.
Orada evlenin onunla,
Ben de burada, sizin yokluğunuzda,
Öfkeli babanızı yatıştırmaya çalışır,
Sevgisini yeniden uyandırmak için
Elimden geleni yaparım.

FLORIZEL

Söylediklerin bir mucize sanki
Camillo nasıl gerçekleşir bu?
Söyle de insanüstü sayayım seni
Ve sonra da tamamen güveneyim.

CAMILLO

Gidecek bir yer düşündünüz mü?

FLORIZEL

Hayır, henüz düşünmedik;
Ama bu telaşlı çılgınlığımıza
Umulmadık bir olay neden olduğu için,
Biz de talihin tutsakları
Ve esen her rüzgârda sürüklenen sinekler
Gibi görüyoruz kendimizi.

CAMILLO

Beni dinleyin öyleyse...
Eğer amacınızdan sapmayacaksınız
Ve mutlaka kaçacaksınız,
Sicilya'ya yelken açın,
Leontes'in huzuruna çıkın,
Orada kendinizi ve güzel prensesinizi tanıttın;
Çünkü nasıl olsa prenses olacak bence;
Eşiniz yatağınızı paylaşan kadına yakışan
Bir şekilde giydirilecektir orada.
Şimdiden görüyorum: Leontes, gözleri yaşlı,
Sizi o soylu kollarını açarak karşılayacaktır;
Sanki babanız adına "Oğlum bağışla beni."
Diyerek bağrına basacaktır
Ve genç prensesinizin elini öpecektir,
Eski haksızlıklarıyla şimdiki sevgisi arasında
gidip gelecektir...
Haksızlığına lanet okuyacak,
Sevgisinin düşünce ve zamandan daha hızlı
Gelişmesini isteyecektir.

FLORIZEL

Değerli Camillo, ziyaretim için
Nasıl bir gerekçe göstermeliyim krala?

CAMILLO

Selamını göndermek ve dostluğunu yenilemek üzere,
Babanız kral tarafından gönderilmiş olacaksınız.
Efendim, ona karşı nasıl davranacağınızı,
Neler ileteceğinizi, sanki babanızdan gelmiş gibi,
Üçümüz arasında bilinen şeyleri,
Size yazarım hepsini;
Böylece bilirsiniz her karşılaşmanızda neler
söyleyeceğinizi.

Bu yazdıklarım yönlendirir sizi.
O bir şey fark etmeyecektir;
O sizi babanızın sırdaşı sanacak,
Babanızın yüreğinden geçenleri dile getirdiğinize
inanacaktır.

FLORIZEL

Minnettarım size...
Bu yolda hayat var.

CAMILLO

Uçsuz bucaksız denizlere, akla hayale gelmeyen kıyılara
Çılgınca bel bağlamaktan daha güvenli bir yol bu,
Ötekinde felaketin gelmesi kesin... Yardım umudu yok,
Bir beladan kurtulayım derken bir başkasıyla
uğraşacaksınız;
O zaman tek güvenceyi bir yere demir atmakta
bulacaksınız,
Oradakiler teknenizi parçalanmaktan kurtarsalar bile,
Olmak istemediğiniz bir yerde sizi tutacaklardır.
Ayrıca siz de bilirsiniz ki, mutluluk sevgi bağının
ta kendisidir,
Oysa dert sevginin huyunu da, ruhunu da tamamen
değiştirir.

PERDITA

Bunlardan sadece biri doğru;
Bence dert huyu alt edebilir, ama ruhu ele geçiremez.

CAMILLO

Yaa? Demek sizce öyle?
Uzun yıllar sizin gibisi doğmayacaktır babanızın evinde.

FLORIZEL

Camillo, sevgilim doğumuyla bizden geride olabilir,
Ama terbiye ve görgü yönünden çok ileridedir.

CAMILLO

Yazık, eğitim görmemiş diyemeyeceğim,
Çünkü birçok öğretmene taş çıkartacak gibi.

PERDITA

Bağışlayınız efendim, utancım engelliyor
Teşekkür etmemi.

FLORIZEL

Benim güzeller güzeli Perdita'm!
Ah, öyle bir dikenli yol üstündeyiz ki!
Camillo –babamın koruyucusu, şimdi de benim,
Evimizin hekimi– nasıl yapacağız?
Bohemya kralının oğlu gibi varlıklı değiliz,
Sicilya'da veliaht gibi görünemeyeceğiz.

CAMILLO

Lordum bunlar için kaygılanmayın
Bütün servetimin orada olduğunu biliyorsunuz herhalde;
Oynadığınız rol benimmiş gibi,
Prenslere uygun ihtiyaçlarınızı sağlamak
Boynumun borcu olacaktır bundan böyle.
Mesela efendim, şunu biliniz ki,
Sıkıntı çekmeyeceğiniz konusunda bana güvenmeniz için
Bir tek şey söyleyeyim...

(Konuşarak uzaklaşırlar.)

(Autolycus girer.)

AUTOLYCUS

Ha ha, şu dürüstlük de ne aptalca! Güven de onun kan kardeşi, alık bir beyefendi. Bütün ıvır zıvrığını sattım; elimde hiçbir şey kalmadı; ne sahte elmas, ne kurdele, ne ayna, ne güzel koku topu, ne broş, ne not defteri, ne şarkı, ne bıçak, ne şerit, ne eldiven, ne pabuç bağı, ne bilezik, ne de kemik yüzük. Satmışım incik boncuk sanki kutsanmış gibi, kim önce alacak diye bağırış çağırışlar arasında, itiş kakış içinde gitti. Ben de bu arada kimin kesesinin daha iri olduğunu gördüm. Gördüğümü de kendi çıkarım için aklımdan çıkar-mamaya çalıştım. Zeki olmaya çalışan, ama birazcık akli eksik soytarım, kızların şarkısına öyle bir tutuldu ki besteyi de, güfteyi de kavrayıncaya kadar, şuradan şuraya toynakla-rını kımıldatmadı; bu da sürüyü benim tarafıma çekti, hepsi kulak kesilmiş dinliyorlardı... Oralarına buralarına parmak atsanız bile hissetmezlerdi; pantolonların önüne gizledikleri keseleri çalmak işten bile değildi; zincirlerin ucundaki anah-tarların tümünü sırayla cebe indirebilirdim. Beyimizin¹² şar-kısını dinlemekten, şarkının saçmalığına hayran kalmaktan başka işittikleri hiçbir şey yoktu zaten. Böyle uyuştukları sırada çoğunun bayramlık keselerini çarpıp yürüttüm; eğer kıızıyla kralın oğluna bozulan ihtiyar gürültü patırtıyla içeri girip harman yerindeki kargaları ürkütmesiydi, bütün bu hödükler ordusunda bir tek kese bırakmazdım.

(Camillo, Florizel ve Perdita öne gelir.)

CAMILLO

Hayır, siz oraya varıncaya kadar
Ellerine geçecek olan mektuplarım
Bütün kuşkuları ortadan kaldıracaktır.

FLORIZEL

Ya Kral Leontes'ten alacağınız mektuplar?..

CAMILLO

Babanızı yatıştıracaktır.

---

12 Soytarının. (ç.n.)

PERDITA

Çok yaşayın siz! Çok güzel bütün bu söyledikleriniz.

CAMILLO

(Autolycus'u görerek.)

Bakın kim var burada! Bundan yararlanalım,

Bize yardımcı olacak hiçbir şeyi atlamayalım.

AUTOLYCUS

(Kendi kendine.)

Eğer demin söylediklerimi duydularsa...

Eh artık, doğru darağacına.

CAMILLO

Ee ahbab, ne var ne yok? Neden titriyorsun öyle?

Korkma efendi, sana kötülük etmeye niyetimiz yok.

AUTOLYCUS

Efendim, ben yoksulun biriyim.

CAMILLO

İyi, sen öyle ol yine; kimse çalacak değil senin yoksulluğunu. Ancak yoksulluğunun dış görünüşünü biraz olsun değiştirmek gerekiyor; bu yüzden hemen soyun –bunun bir zorunluluk olduğunu düşün– ve giysilerini bu beyin-kiyle değiştir. Gerçi pazarlıkta o daha kötüsünü alıyor, ama aldırma, sonunda sen kazançlısın.

(Autolycus'a para verir.)

AUTOLYCUS

Ben yoksulun biriyim efendim.

(Kendi kendine.)

Kim olduğunuzu çok iyi biliyorum.

CAMILLO

Hadi çabuk ol lütfen... Bak, beyefendi yarı yarıya

soyundu bile.

AUTOLYCUS

Ciddi misiniz efendim?

(Kendi kendine.)

Bu işin içinde bir iş var, ama dur bakalım.

FLORIZEL

Lütfen çabuk ol.

AUTOLYCUS

Doğrusu kazançlı bir iş, ama bu parayı almaya
vicdanım elvermiyor.

CAMILLO

Hadi soyun, soyun.

(Florizel ile Autolycus kıyafetlerini değiştirirler.)

(Perdita'ya.)

Talihli sevgili –dilerim gerçek olsun şimdi söylediklerim–

Gözden ırak bir yerde saklanmalısınız;

Sevgilinizin şapkasını giyip

Kaşlarınızın üstüne kadar indirmelisiniz,

Yüzünüzü gizleyip, üstünüzü değiştirmelisiniz,

Kim olduğunuzu elinizden geldiği kadar gizlemelisiniz ki

–Kuşkulu bakışlardan korktuğum için–

Tanınmadan tekneye binmelisiniz.

PERDITA

Anladım, öyle bir geliyor ki oyun

Bende rolümü oynamalıyım.

CAMILLO

Çaresiz oynayacaksınız. İşiniz bitti mi orada?

FLORIZEL

Bu kılıkta babamla karşılaşsam,

Herhalde oğlum demezdi bana.

CAMILLO

Hayır, size şapka gerekmez.

(Şapkayı Perdita'ya verir.)

Gelin leydim, hadi. Hoşça kal dostum.

AUTOLYCUS

Güle güle efendim.

FLORIZEL

Aa, Perdita, neyi unuttuk, biliyor musun?..

N'olur bir şey söyleyeceğim.

(Kızı bir kenara çeker.)

CAMILLO

İlk işim bu kaçıışı ve nereye gittiklerini
Krala bildirmek olsun;
Peşlerinden gitsin diye onu zorlayabilirim belki,
Bu vesile ile ben de onunla birlikte gider,
Kadınca bir özlem duyduğum Sicilya'yı
Görebilirim yine.

FLORIZEL

Yolumuz açık olsun!
İşte Camillo, gidiyoruz artık sahile.

CAMILLO

Ne kadar çabuk giderseniz, o kadar iyi olur.
(Florizel, Perdita ve Camillo çıkar.)

AUTOLYCUS

Neler olduğunun farkındayım, hiç kaçır mı benden; yan-
kesicinin gözü açık, eli çabuk olacak; burnu da iyi olacak
ki, diğer hisleri için kokuyu önceden alsın. Öyle bir dö-
nemde yaşıyoruz ki, haksız olan hep kazanıyor. Bahşişi
saymasak bile, ne değıştokuştı ama! Bahşış de olduğuna
göre, bundan iyisi can sağlığı! Tanrıların, bu yıl bize göz
yumdukları kesin, artık aklımıza eseni yapabiliriz. Prens
gizli kapaklı bir iş çeviriyor, babasından kaçıyor, sorum-
luluktan. Bunu krala bildirmek dürüstlük sayılsa bile
bunu yapamam; bunu saklamak üçkâğıtçılık olduğuna
göre, ben de mesleğime sadık kalırım.

(Soytarı ile elinde bir çakın ve bir kutu ile girer.)

Bir kenara gizleneyim –işlek bir kafa için burada çok iş
var daha. Açık göz olan her sokak başında, her dükkânda,
kilisede, duruşmada, idam anında bile kendi için iş çıkar-
masını bilir.

SOYTARI

Gördün mü bak başına gelenleri! Onun, senin özbeöz
kızın olmadığını, onu bebekken bulduğunu krala söyle-
mekten başka çaren yok.

YAŞLI ÇOBAN

Dur, beni dinle.

SOYTARI

Asıl sen beni dinle.

YAŞLI ÇOBAN

Ne söyleyeceksen söyle.

SOYTARI

O senin özbeöz kızın olmadığına göre, kralı kızdıran da özbeöz sen değilsin kral da, onu özbeöz kızdıran sen olmadığın için seni cezalandıramaz. Şu an üstündekiler dışında, kız bebekken yanında bulduğun gizli şeyleri göster ona, sonrasını yasalara bırak. Sen beni dinle.

YAŞLI ÇOBAN

Evet, krala her şeyi kelimesi kelimesine anlatacağım; oğlunun oynadığı oyunları da –beni krala hısımlık yapmaya kalkışan delikanlının ne babasına, ne de bana karşı dürist davranmadığını söyleyebilirim.

SOYTARI

Doğru ya, kralın akrabası olmak nerede sen nerede; öyle olsaydı kanının dirhemi kaçta yükselirdi kimbilir.

AUTOLYCUS

(Kendi kendine.)

Pek de akıllıca laflar ediyor bu avanaklar!

YAŞLI ÇOBAN

Hadi öyleyse, krala gidelim. Ona sakalını sıvazlatacak şeyler var bu çıkının içinde.

AUTOLYCUS

(Kendi kendine.)

Bu şikâyet, efendim Florizel'in kaçmasını hangi bakımdan engeller, orasını bilemem.

SOYTARI

Dua et de kral sarayında olsun.

AUTOLYCUS

(Kendi kendine.)

Gerçi ben doğuştan dürüst değilim, ama arada sırada dürüst olduğum zamanlar da olmuştur. Şu çerçi sakalını cebe atalım hele.

(*Takma sakalını çıkarır.*)

Merhaba, köylü kardeşler, nereye böyle?

YAŞLI ÇOBAN

İzninizle efendim, saraya.

AUTOLYCUS

Ne işiniz var orada, kiminle görüşeceksiniz, şu çıkında ne var, kaldığınız yer neresi, adınız, yaşınız, malınız mülkünüz, soyunuz sopunuz, bilinmesi gereken daha ne varsa, söyleyin bakalım!

SOYTARI

Biz sıradan insanlarız efendim.

AUTOLYCUS

Yalan! Siz kaba ve kıllıyorsunuz. Yalan yok; yalan, çerçilerden başkasına yakışmaz; onlar, biz askerlere sık sık yalan söylerler, bu yüzden biz de onları kılıçtan geçirecek yerde, onlara para veririz; onlar da bize yalan söylemeyi bırakırlar.

SOYTARI

Efendimiz tam zamanında kendini tutmasaydı, bizi de yalancılıkla suçlayabilirdi.

YAŞLI ÇOBAN

Bağışlayın efendim ama siz saraylı mısınız?

AUTOLYCUS

Bağışlasam da bağışlamasam da, evet saraylıyım. Şu üstümdekilerde saray havasını görmüyor musun? Adımlarımda saray edası yok mu? Burnun benden saray kokusu almıyor mu? Basitliğinizi küçümsemiyor muyum? Ağzını arayarak işinizin ne olduğunu merak ettim diye saraylı olmamı bana yakıştıramadın mı yoksa? Baştan aşağı saraylıyım ben; istersem oradaki işini yürütür, istersem batırırım; onun için, işinin ne olduğunu bana söylemeni emrediyorum.

YAŞLI ÇOBAN

İşim kralla efendim.

AUTOLYCUS

Kralın huzuruna çıkaracak avukatın var mı?

YAŞLI ÇOBAN

Bağışlayın, bilemeyeceğim.

SOYTARI

Saray dilinde avukata sülün derler –demek senin yok.

YAŞLI ÇOBAN

Yok efendim, ne sülünüm var, ne horozum, ne de tavuğum.

AUTOLYCUS

Basit kimseler olmadığımız için ne mutlu bize!

Oysa doğa bizleri de bu ikisi gibi yaratabilirdi,

Bu yüzden aşagılamayacağım sizi.

SOYTARI

Bu, sarayın önemli kişilerinden birisi olmalı.

YAŞLI ÇOBAN

Kıyafeti gösterişli, ama kendine yakışmamış.

SOYTARI

Garipliği onu daha bir soylu gösteriyor; emin ol büyük bir adam bu... Dişlerini kürdanla temizlemesinden anladım.

AUTOLYCUS

Şu çıkın, ne var onun içinde? Şu kutu da neyin nesi?

YAŞLI ÇOBAN

Efendim, bu çıkınla kutunun içinde öyle sırlar saklı ki, kraldan başka hiç kimsenin bilmemesi gerek; o da bir saatte kalmaz öğrenir, yeter ki onunla görüşme fırsatım olsun.

AUTOLYCUS

Boşuna yoruldun ihtiyar.

YAŞLI ÇOBAN

Neden efendim?

AUTOLYCUS

Kral sarayında değil; biraz hava alıp kederini dağıtmak için bir gemiye binip denize açıldı. Ciddi şeyleri anlaya-

cak biriysen, kralın derin bir acı içinde olduğunu da bilmen gerekir.

YAŞLI ÇOBAN

Öyleymiş efendim –bir çoban kızıyla evlenmek isteyen oğlu yüzündenmiş acısı.

AUTOLYCUS

Eğer o çoban hâlâ tutuklanmadıysa, bir an önce kaçmaya baksın; uğrayacağı lanetler, çekeceği işkenceler insanın belini çökertir, bir canavarın bile yüreğini parçalar.

SOYTARI

Öyle mi düşünüyorsunuz efendim?

AUTOLYCUS

Hayalgücü acı verince ve intikam duygusu derinleşince, bu cezayı sadece insanın kendi çekmez, elli göbek uzaklıkta da olsa, her akrabası celladın eline düşer –çok acı bir şey, ama gerekli de. Koyun güden ihtiyar bir sersem, bir koç çobanı, kral ailesine kız vermeye kalsın, olur şey değil! Bazıları taşlanacağını bile söylüyor, ama böyle bir ölüm cezası bence pek hafif. Tahtımızı bir ağıla getirmek ha! Ölümlerin hepsi ona az, en ağır ölüm hafif kalır.

SOYTARI

Bağışlayınız efendim, hiç işittiniz mi, bu yaşlı çobanın oğlu filan var mıymış?

AUTOLYCUS

Bir oğlu var, diri diri derisi yüzülecek, sonra bala batırılıp eşekarısı kovanının üstüne oturtulacak, sonra canının dörtte üçünden bir tık fazlası çıkıncaya kadar ayakta tutulacak; sonra hayat suyu ya da kızdırılmış bir şerbetle hayata döndürülecek; sonra da derisi yüzülmüş gövdesi, çok sıcak bir günde, kızgın tuğladan bir duvara yapıştırılacak ve sinekler eme soka canını çıkartırken, güneş güneye dönük gözleriyle onu seyredecek. Ama biz niye tutmuş bu hain seraserilerden söz edip duruyoruz? İşledikleri suç o kadar büyük ki, felaketlerine sadece gülüp

geçmeliyiz. Eee söyleyin bakalım şimdi –siz dürüst ve basit insanlar– kralla ne işiniz var? Eğer beni memnun ederseniz, sizi onun bulunduğu tekneye götürür, huzuruna çıkarırım; sizi kayırması için kulağına fısıldarım; krallın huzurunda sizi savunacak tek kişi varsa o da benim.

SOYTARI

Büyük yetkileri olan birine benziyor. Yanaş ve altın ver ona; gerçi iktidar inatçı bir ayıdır, yine de altınla halkayı burnuna geçirirsin. Kesenin içindekini avucuyla görsün, gerisi kolay. “Taşlanma”yı ve “diri diri yüzülme”yi unutma.

YAŞLI ÇOBAN

Bağışlayınız efendim, davamızı üstünüze alırsanız yanımdaki bütün altın sizindir; daha sonra bir bu kadar daha veririm. Ayrıca, bu delikanlıyı da size rehin bırakırım.

AUTOLYCUS

Söz verdiğim şeyi yaptıktan sonra mı?

YAŞLI ÇOBAN

Evet efendim.

AUTOLYCUS

İlk taksiti ver bakalım.

(Soytarı'ya.)

Yoksa sen de bu işin içinde misin?

SOYTARI

Bir bakıma öyle efendim; durumum acınacak gibi de olsa, bundan, derimi yüzdürerek kurtulmayı ummuyorum.

AUTOLYCUS

Ha evet, derisi yüzülecek olan, çobanın oğlu –onu assınlar da, âleme ibret olsun.

SOYTARI

Cesaret, biraz cesaret.

(Yaşlı Çoban'ın kulağına.)

Krala gidip bizdeki tuhaf şeyleri göstermeliyiz ona. Senin kızın ve benim kız kardeşim olmadığını bilmeli; yoksa hapı yutarız –efendim, iş bittikten sonra ben de sana bu

ihtiyarın verdiği kadar para veririm; para gelinceye kadar da, onun dediği gibi, yanınızda rehin kalırım.

AUTOLYCUS

Size güveniyorum. Siz, önden deniz kıyısına doğru yürüyün, sağ koldan gidin –ben çitin üzerinden bakar, ardınızdan gelirim.

SOYTARI

Şükürler olsun ki bu adama rastladık, şükürler olsun!

YAŞLI ÇOBAN

Hadi dediği gibi, önden gidelim O, bize iyilik etsin diye gönderildi.

(Çoban ve Soyтары çıkar.)

AUTOLYCUS

Dürüstçe davranmayı düşünseymişim bile, kader izin vermeyecekmiş buna –pişmiş armutlar düşüyor ağzıma. Şimdi bir taşla iki kuş vurmam isteniyor benden; hem altına kavuşuyorum hem de prence büyük bir iyilik etmiş oluyorum –kimbilir, belki de bu, yükselmeme yarayabilir. Şu iki köstebeği, şu iki körü gemiye prensin yanına götürüyüm. Onları tekrar kıyıya indirmemi isterse ve krala iletecekleri şikâyet onu ilgilendirmezse, bu işgüzarlığım yüzünden varsın serseri desin bana; çünkü zırlılıyım bu sığata ve bu sığata ilişkin her utanca karşı. Bu adamları tanıtaçağım prence; bakarsın, belki de gerçekten önemlidir.

(Çıkar.)

V. Perde

1. Sahne

(Sicilya. Leontes'in sarayında bir oda.)

(Leontes, Cleomenes, Dion, Paulina,
Hizmetliler girer.)

CLEOMENES

Efendimiz yeter kendinize bu ettiğiniz,
Ermişler gibi acı çektiniz.
Pişmanlık duymadığınız bir tek günah kalmadı;
Siz hepsini, hatta günahınızdan fazlasını ödediniz.
Artık siz de tanrılar gibi davranın,
Yaptığınız kötülüğü unutun onlar gibi;
Onlar gibi bağışlayın kendinizi.

LEONTES

Onu ve onun erdemlerini anımsadıkça,
Bir türlü unutamıyorum ona karşı yaptığım hatayı,
Bu yüzden de hâlâ düşünüyorum
Kendime yaptığım haksızlığı;
Öyle büyük bir haksızlık ki bu,
Vârissiz bıraktı krallığımı,
Bir erkeğin umut bağlayabileceği
En tatlı hayat arkadaşını yok etti.
Doğru değil mi bu?

PAULINA

Çok doğru lordum.
Sırayla evlenseniz dünyadaki bütün kadınlarla
Ve kusursuz bir kadını yaratmak için
Hepsinin en iyi yönlerini alsanız,
Sizin öldürdüğünüz kadın
Yine de eşsiz kalırdı bunların yanında.

LEONTES

Öyle sanırım. Öldürdüğüm? Evet, ben öldürdüm onu.
Çok doğru. Ama bunu yüzüme vurmakla
Ağır bir şekilde yaralıyorsun beni.
Bunu senden işitmek, düşüncelerim kadar keder verici.
Yapma n'olur, söyle ama bu kadar sıklıkla değil.

CLEOMENES

Bu konuda hiç konuşmasanız sayın leydim,
Bu duruma yarar sağlayacak
İyiliksever kişiliğinize daha uygun başka konular var.

PAULINA

Siz de, onun yeniden evlenmesini isteyenlerden birisiniz.

DION

Eğer siz bunu istemiyorsanız,
Demek ki ne devlete acıyorsunuz,
Ne de hükümdarımızın yüce adının anılmasına.
Düşünsenize biraz, kralımız vâris bırakmazsa,
Ne gibi tehlikelere karşı açık kalır ülkesi,
Nice olur başsız kalan halkın hali.
Eski kraliçenin huzura kavuşmasına sevinç duymaktan
Daha kutsal ne olabilir?
Krallığın sürekliliği,
Bugünün esenliği,
Geleceğin iyiliği için
Yüce efendimizin yatağını
Güzel bir eşle kutsamasından
Daha kutsal ne olabilir?

PAULINA

Artık aramızda olmayan kraliçenin
Yerine geçecek değerde kimse yok.
Ayrıca, tanrılar gizli amaçlarını
Mutlaka gerçekleştireceklerdir;
Hem kutsal Apollon kehanetinde,
Kaybolan çocuğu bulunmadıkça
Kral Leontes'in varisi olmayacak diye
Buyurmamış mıydı? Bunun olması da,
Antigonus'unun mezarından çıkıp
Bana dönmesi kadar akla aykırı bir şey;
Çünkü o da, hayatım üzerine yemin ederim ki
Çocukla birlikte telef olup gitti.
Sizin lorduma verdiğiniz bu öğüt,
Tanrılara, onların arzusuna
Kafa tutmaktan başka bir şey değil.

(Leontes'e.)

Kaygılanmayın siz, çocuksuzum diye,
Taç bir varis bulur kendine.
Büyük İskender en değerli gördüğüne bıraktı tacını;
En iyi hükümdarlardan biri oldu yerine geçen de.

LEONTES

İyi yürekli Paulina,
Biliyorum, büyük bir saygıyla
Bağlısın Hermione'nin anısına
Ah, keşke seni dinleseydim de
Rehberliğini kabul etseydim!
Şimdi kraliçemin gözlerinin içine bakabilir,
Dudaklarından hazineler alabilirdim.

PAULINA

Ve siz aldıkça daha da zenginleşirdi onlar.

LEONTES

Söylediklerin doğru. Öyle bir eş bulunamaz,
Demek ki evlenmek yok bir daha.

Ondan aşağı biriyle evlenir de,
Daha iyi davranırsam ona,
Ölenin günahsız, kutsal ruhu cesedine girmez miydi yine
Ve bu durumda, kendisini incittiğimizde
Huzursuz bir ruhla görüldüğünde,
“Peki bunu bana neden yaptın?” diye sormaz mıydı bana.

PAULINA

Böyle bir gücü olsaydı yapardı, haklı bir nedeni vardı.

LEONTES

Vardı elbette, bu da beni evlendiğim kadını öldürmeye
kışkırtırdı.

PAULINA

Aynı şeyi yapardım ben de.
Eğer onun gezinen hayaleti olsaydım,
“Şunun gözlerine bak.” derdim size,
“Onun sıkıcı bakışlarına kapılıp da mı seçtin bu kadını?”
Derken öyle bir çılgılık atardım ki,
Kulaklarınızı açmaktan kurtaramazdınız kendinizi,
Ardından şu sözleri işitirdiniz:
“Bir de, hatırla benimkileri!”

LEONTES

Gözleri yıldız yıldızdı
Diğer tüm gözler yanında sönmüş kömür gibi kalırdı.
Korkma sen, evlenmem bir daha,
Evleneceğim bir kadın yok Paulina.

PAULINA

Evlenmeyeceğinize dair yemin eder misiniz,
Ben “olur” demedikçe?

LEONTES

Ederim Paulina, ruhumun esenliği üstüne.

PAULINA

Öyleyse soylu beyler, tanık olun yeminine.

CLEOMENES

Fazlasıyla uğraşıyorsunuz onunla.

PAULINA

Ola ki, Hermione'ye resmi kadar benzeyen
Bir kadın çıksın karşısına.

CLEOMENES

Sayın madam.

PAULINA

Yeter bu kadar. Ama lordum evlenmek istiyorlarsa
—eğer bunu arzu ediyorlarsa başka çareniz yoksa—
Bana bırakın o işi, ben seçeyim kraliçenizi,
Eski kraliçeniz gibi genç olmayacak,
Ama ona benzer biri olacak kendisi,
Gezinecek olsa ilk kraliçenizin hayaleti,
Mutlu olacaktır onu kollarınıza aldığınızda.

LEONTES

Benim sadık Paulina'm, sen uygun görene kadar,
Biz evlenmeyeceğiz.

PAULINA

Bu ancak ilk kraliçeniz yeniden soluk almaya başladığında
olacak,

Ondan önce ise asla.

(Bir Hizmetli girer.)

HİZMETLİ¹

Kral Polixenes'in oğlu Florizel olduğunu bildiren biri,
Prensesiyle birlikte
—şimdiye dek gördüğüm prenseslerin en güzeli—
Yüksek huzurunuzda kabulünü dilemektedir.

LEONTES

Ne istiyormuş? Bu gelişi, uygun değil babasının
büyüklüğüne,
Böyle törensiz, birdenbire gelmesinden belli ki,
Önceden tasarlanmamış bir ziyaret bu,

---

1 Shakespeare uzmanı Theobald bu repliklerin bir hizmetliye uymadığını düşünerek bunun "Hizmetli" değil, bir "Bey" (Centilmen) olması gerektiği üzerinde durmuştur; bkz. Orgel, s. 212, dn. 84. (ç.n.)

Bir ihtiyaç ve bir olay zorlamış onu.
Kaç kişi var refakatinde?

HİZMETLİ

Birkaç kişi, onlar da basit giyimli.

LEONTES

Prencesiyle birlikte mi dediniz?

HİZMETLİ

Evet, bence güneşin şimdiye kadar aydınlattığı,
Yeryüzünün en eşsiz varlığı.

PAULINA

Ah Hermione, her şimdiki zaman
Üstün bir geçmişten daha üstün olmakla övünür;
Bu yüzden, şu anda mezarın olan bitene yol vermek
zorunda.

(*Hizmetli'ye.*)

Beyim, siz kendiniz söylemiş, kendiniz yazmıştınız...

Ama o zamanlar yazdığınız–

Şimdi söylediğiniz dizelerden daha soğuk kaldı.

“Eşsiz kadındır o, hep eşsiz kalacaktır.” diye

Kraliçenin güzelliğini anlatan dizeleriniz

böyle akar giderdi.

Oysa şimdi “yeryüzünün en eşsiz varlığı” diyerek

Kurnazca çürütüyorsunuz daha önce söylediklerinizi.

HİZMETLİ

Beni bağışlayınız efendim.

Hemen hemen unutmuşum onu –özür dilerim.

Şimdiki, bakışları kendine çektiğinde,

İnsanın dilini de bağlıyor kendine;

Öyle bir varlık ki bu, yeni bir mezhep kuracak olsa,

İnancından döndürür bütün öteki mezhep üyelerini,

Peşine takar hepsini.

PAULINA

Nasıl? –Kadınları da değil herhalde!

HİZMETLİ

Kadınlar ondan hoşlanacaktır, erkeklerden
üstün bir kadın diye;
Erkeklerse onu sevecektir bütün kadınların
en eşsizi diye.

LEONTES

Hadi Cleomenes, saygıdeğer dostlarınızla gidin
Onları buraya getirin de, kucaklayalım.
(*Cleomenes ve ötekiler çıkar.*)
Yine de garip böyle birden, habersiz gelmeleri.

PAULINA

Çocukların pırlantası, bizim prensimiz de sağ olsaydı,
Bu lordla ne de güzel bir çift olurlardı;
Aralarında bir ay ya vardı ya yoktu.

LEONTES

Rica ederim sus artık, kes. Biliyorsun,
Ne zaman sözü edilse yeniden yaşıyorum ölümünü.
Eminim bu beyi gördüğümde,
Söylediklerin bana öyle şeyler anımsatacak ki,
Aklımdan edebilir beni.

İşte geliyorlar.

(*Florizel, Perdita, Cleomenes ve ötekiler girer.*)

Belli ki prens, anneniz son derece bağılıymış evliliğine,
Kral babanızın tam bir kopyasını çıkarmış gebeliğinde.
Babanızın yüzü mükemmel bir şekilde geçmiş size
Öylesine sinmiş ki havası, ona dediğim gibi,
“Kardeşim” diyebilirdim size,
Vaktiyle yaptığımız çılgınlıklardan söz açardım,
Yirmi birinde olsaydım eğer.
Candan, yürekten bir hoş geldiniz size,
Güzel prensesimize de –bir tanrıça!
Yerle gök arasında böyle dursalardı şimdi,
Onlar da, hayranlık uyandırırıldardı, siz ikiniz gibi;
Ah! Ne yazık ki iki insanı yitirdim,

–Yine kendi akılsızlığım yüzünden.
Dostluğunu ve sevgisini yitirdim yiğit babanızın;
Hayatım kederle yüklü olsa da,
Onu bir kez daha görmek isterim bu hayatta.

FLORIZEL

Onun buyruğu ile ulaştım buraya, Sicilya'ya,
Ondan size, bir dost kralın kardeşine gönderebileceği
En iyi dilekleri getiriyorum.
İlerlemiş yaşı gücünü almasaydı,
Tahtınızla tahtı arasındaki karaları ve suları aşar,
Çok sevdiği sizi kendisi gelirdi görmeye...
Böyle söylememi tembihledi...
Bütün asalardan ve onları taşıyan bütün krallardan
Daha çok sever sizi.

LEONTES

Ah kardeşim, soylu insan, sana yaptığım haksızlıklar,
Yeniden canlanıyor içimde.
Senin bu eşsiz nezaketin, sevgi taşıyan dileklerin
Yüzüme vuruyor benim geç kalmışlığımı ve tembelliğimi.
Tekrar hoş geldiniz ülkeme, dünyaya baharın gelişi gibi,
Sefa olsun kendi türünün bu en mükemmel örneğine de.
Beni selamlamak için korku verici Neptün'ün
–en azından amansız–

Hoyrat davranışlarıyla mı karşı karşıya kaldı yoksa?
Ben, prensesin katlandığı tehlikelere değmeyen biriyim
oysa.

FLORIZEL

Prensess Libya'dan geliyor, yüce lordum.

LEONTES

Şu savaşçı Smalus'un, o korkulan, aynı zamanda sevilen
Soylu ve şerefli lordun ülkesinden mi?

FLORIZEL

Evet oradan yüce efendimiz, onun yanından;
Presesten ayrılırken döktüğü gözyaşları

Onun kızı olduğunu gösteriyordu;
Oradan yola çıktık,
Uğurlu bir güney rüzgârının dostluğuyla
Denizleri aştık;
Ve babamın buyruğunu yerine getirmek üzere
Ziyarete geldik yüce şahsiyetinizi.
Sicilya'da kıyıya çıkınca adamlarımdan en iyilerini
Geri gönderdim, Bohemya'ya dönüp
Hem Libya'daki başarımı
Hem de karımla buraya selamete ulaştığımı
Haber verecekler babama.

LEONTES

Siz burada kaldığınız sürece,
Kutsal tanrılar, her türlü kötülükten arıtsınlar havamızı!
Kutsanmış bir babanız var, erdemli ve soylu bir beyefendi,
O kutsal kişinin günahını aldım ben; buna kızan tanrılar,
Beni böyle çocuksuz bıraktılar;
Babanız ise tanrılarca değerli bulunduğundan
Kutsandı sizin gibi biriyle.
Böyle sizler gibi, yakışıklı bir oğulla güzel bir kızı
Evlatlarım diye bağrıma basabilseydim,
Kimbilir ne mutlu olurum.

(Bir Lord girer.)

LORD

Soylular soylusu efendimiz,
Kanıtlar bu kadar yakında olmasaydı,
İnanılmazdı şimdi bildireceğim habere.
Lütfedin yüce efendimiz,
Bohemya kralı selam gönderdi benimle,
Oğlunu tutuklamanızı diliyor sizden;
Onurunu ve görevini bir yana bırakmış,
Babasının umutlarını kırarak
Bir çoban kızıyla kaçmış.

LEONTES

Bohemya kralı nerede? Söyle!

LORD

Burada, kentinizde; demin ayrıldım kendisinden.
Konuşurken şaşkınım biraz,
Ama bildireceğim şeye uyuyor şaşkınlığım.
Anlaşılan şu güzel çifti ele geçirmek için
Sarayınıza doğru hızla gelirken,
Bu sözde prensesin babasıyla kardeşine rastlamış,
İkisi de yurtlarından kaçmışlar genç prensle birlikte.

FLORIZEL

Camillo bana ihanet etti,
Oysa şimdiye kadar şerefi de, dürüstlüğü de
Her türlü fırtınaya göğüs germiştir.

LORD

Haklısınız onu böyle suçlamakta,
O da kral babanızla birlikte.

LEONTES

Kim? Camillo mu?

LORD

Evet efendimiz, Camillo. Konuştum kendisiyle,
Sorguya çekiyor o garipleri şimdi.
Hiç öyle tir tir titreyen zavallılar görmemiştim
—diz çöküp yalvarıyorlar, yeri öpüyorlar,
Her söze yeminle başlıyorlar;
Bohemya kralı bunlara kulaklarını tıkıyor,
Onları binbir çeşit ölümle korkutuyor.

PERDITA

Ah zavallı babacığım benim!
Tanrılar casuslar takmış ardımıza,
Karşılar nikâhımızın kutlanmasına.

LEONTES

Siz evli misiniz?

FLORIZEL

Değiliz efendimiz, bu gidişle de evlenemeyeceğiz asla.
Anlaşılan, gök yere kavuştuğunda ancak gerçekleşecek bu.
Talihin hileli zarı zengini de aldatıyor, yoksulu da.

LEONTES

Kralın kızı mı bu lordum?

FLORIZEL

Evet öyle olacak, benim karım olunca.

LEONTES

Babanızın eli bu denli çabuk olunca,
gecikeceğe benzer isteğiniz.
Üzgünüm, hem de çok üzgünüm babanızı darıltmanıza;
Boynunuzun borcuydu saygı göstermek ona,
Göreviniz, bağlı olmayı gerektirirdi babanıza;
Seçtiğiniz kız çok güzel ama layık değil sizin konumunuza.
Çok üzülüyorum ona kavuşamayacaksınız diye.

FLORIZEL

Sevgilim dik dursun başın.
Bize düşman görünen kader, babamla birlikte
Peşimize düşse de,
Gücü yetmez zerre kadar aşkımızı bozmaya.
Yalvarırım efendimiz, anımsayın siz borçlu değilsiniz
Zaman'a

Şu an benim borçlu olduğum kadar.
Gençlikteki duygularınızı düşünerek
Savunmanı siz yapın... –siz arzu ederseniz
En değerli şeyleri, önemsizmiş gibi bağışlar size babam.

LEONTES

Bağışlayacağını bilsem, onun önemsiz saydığı
Değerli sevgilinizi savunurdum ona karşı.

PAULINA

Efendimiz, hükümdarım,
Fazlasıyla gençlik var gözlerinizde.
Kraliçemiz ölümünden bir ay önce,

Şu bakışlarınızdan daha layıktı
Böylesine bakışlara.

LEONTES

Onu düşünüyorum hep, böyle bakarken bile...
Dileğinize karşılık verilmedi daha.
Babanızı karşılamalıyım.
Şerefınız, arzunuz yüzünden yıkılmadıkça,
Biliniz ki, dostum size de arzunuz da.
Bunun için, babanıza gidiyorum şimdi,
Benimle gelin, görün ne söyleyeceğimi.
Hadi lordum gidelim.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Sicilya. Sarayın önü.)

(Autolycus ile bir Bey girer.)

AUTOLYCUS

Rica ederim efendim, siz orada mıydınız bunlar olurken?

BİRİNCİ BEY

Çıkın açılırken oradaydım, ihtiyar çoban çıkını nasıl bulduğunu anlatırken kulak kabarttım; şaşkınlıktan biraz olsun sıyrıldıktan sonra, hepimizin odadan çıkmasını buyurdular. Ancak çobanın, çocuğu bulduğunu söylediğini duyar gibi oldum.

AUTOLYCUS

Şu işin esasını bir öğrenebilseydim.

BİRİNCİ BEY

Bu olayı ancak bölük pörçük anlatabilirim ama şu kadarını söyleyeyim: Kralla Camillo'nun yüzlerinde şaşkınlık belirtileri gördüm; gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi birbirlerine bakıyorlardı. Suskunlukları bir şeyler

söylüyordu, davranışlarının bir dili vardı; sanki fidyesi ödenerek kurtarılmış ya da yok olmuş bir dünyadan haber almış gibiydiler. Büyük bir şaşkınlık içinde oldukları besbelliydi ama en akıllı izleyici bile, hiçbir şey bilmeden yalnızca bakıyorsa, bu şaşkınlıkların sevinç mi yoksa keder mi olduğunu anlayamaz –ancak bu duygulardan birinin en uca vardığı anlaşıyordu.

(Başka bir bey girer.)

Hah işte, bu konuyu benden daha iyi bilen biri geliyor. Ne haber Ruggiero?

İKİNCİ BEY

Şenlik ateşlerinden başka bir şey yok. Kehanet doğru çıktı, kralın kızı bulundu; şu son saat içinde, öyle büyük çapta bir şaşkınlık sardı ki ortalığı, destan yazarlar bile dile getiremezler bunu.

(Üçüncü Bey girer.)

İşte, Leydi Paulina'nın kâhyası geliyor; o size daha fazlasını anlatabilir. Sizde ne haberler var efendim? Doğru olduğu söylenen bu haber, eski masallara öylesine benziyor ki kuşku duymamak olanaksız? Kral varisini buldu mu dersiniz?

ÜÇÜNCÜ BEY

Tamamen doğru, olaylar bugüne kadar gerçeği böylesine doğrulamamıştır. Kanıtlar öylesine tutarlı ki, işittiğinize, gözünüzle gördüğünüze yemin edebilirsiniz. Çocuk, Kraliçe Hermione'nin şalına sarılıymış, boynunda da onun kolyesi varmış; ayrıca yanında Antigonus'un mektubu bulunmuş; el yazısından tanımışlar. Çocuğun annesini andıran şahane güzelliği, yetiştirilişini aşan kendini belli eden doğuştan soyluluğu ve daha birçok kanıt kraliçenin kızı olduğunu kesinlikle ortaya çıkarıyor. Peki, iki kralın karşılaşmalarını gördünüz mü?

İKİNCİ BEY

Hayır.

ÜÇÜNCÜ BEY

O zaman, mutlaka görülmesi gereken, kelimelerle anlatılamayacak bir sahne kaçırdınız demektir. Her sevinci başka bir sevinç taçlandırıyor; keder ve acı sanki onlardan ayrılırken ağılıyordu, çünkü mutlulukları gözyaşlarına boğulmuştu. Gözyaşları içinde bakışlar, durmadan el ele tutuşmalar, değişen ifadeler; kim oldukları yüzlerinden değil, giysilerinden anlaşılıyordu. Kızını bulmanın mutluluğundan kabına sığamayan kralımız, o sevinç sanki kedere dönmüş gibi, “Ah senin anneciğin, anneciğin!” diye inliyor, sonra da Bohemya kralından kendisini bağışlamasını diliyor ve damadını kucaklıyordu. Sonra tekrar kızına sarılıyordu. Derken, nice kralların saltanatını yaşamış, fırtınalara göğüs germiş anıtsal bir çeşme gibi duran yaşlı çobana teşekkür ediyordu. Ben böyle bir karşılaşmayı hiç duymadım; bunu anlatmaya kalkışan dil yaya kalır, böyle bir şey bütün anlatımların üstündedir.

İKİNCİ BEY

Peki lütfen söyle, çocuğu götüren Antigonus’a ne olmuş?

ÜÇÜNCÜ BEY

Bu da eski bir masala benziyor; artık inandırıcı olmayan, dinleyecek kulaktan yoksun ama içinde anlatılmaya değer şeyler olan bir masal gibi. –onu bir ayı parçalamış. Çobanın oğlu bunun kesin olduğunu söylüyor. Sadece, onun saf bir kişi oluşu değil, Antigonus’un mendiliyle yüzüklerini Paulina’nın hatırlayıp tanıması da bunun doğruluğunu kanıtıyor.

BİRİNCİ BEY

Gemisiyle adamlarına ne olmuş?

ÜÇÜNCÜ BEY

Efendileri öldüğü anda gemi de batmış, hem de çobanın gözleri önünde. Bu yüzden, çocuğu götürüp oraya bırakanlar, çocuk bulunmadan önce gözden kaybolmuşlar. Ama Paulina’nın içinde bulunduğu o sevinçle keder ara-

sındaki soylu savaş yok mu, görülecek şeydi doğrusu! Gözünün biri kocasının ölümünden dolayı önüne bakarken, öbürü kehanet doğru çıktı diye göğe yükseliyordu. Prensesi tuttuğu gibi kendine çekiyor, onu bir daha yitirmekten korkmuş gibi, yüreğine mühürlercesine kucaklıyor, bağrına basıyordu.

BİRİNCİ BEY

Bu, krallar ve prenslerce seyredilmeye değer bir sahne, çünkü krallar ve prensler oynamışlar.

ÜÇÜNCÜ BEY

Bütün bunlar içinde en dokunaklısı, benim gözlerime de oltayı taktı –balığı değilse de suyunu yakaladı– dolu dolu oldu gözlerim, kraliçenin ölümünü anlatırken, suçunu korkusuzca itiraf eden kralın ağlayıp durması ve bunları gören prensesin can evinden vurulması, türlü keder belirttileri gösterip sonunda “Çok yazık!” diye hıçkırması oldu. Ben, buna gözlerinden kan akıyordu diyeceğim. Çünkü eminim, benim yüreğim de kan ağlıyordu. En taş-yüreklilerin bile rengi atmıştı; bayılanlar da oldu, herkes acı içindeydi. Bu manzarayı bütün dünya görseydi, yas evrensel olurdu.

BİRİNCİ BEY

Saraya döndüler mi?

ÜÇÜNCÜ BEY

Hayır. Prenses, Paulina’da annesinin bir heykeli olduğunu öğrenince onu görmek istedi. Uzun yıllardır hazırlanan, eşsiz İtalyan usta, Guilio Romano’nun² daha yeni bitirdiği bir eseriymiş bu; Romano, ölümsüz olsaymış ve heykeline soluk verebilseymiş, doğayı bile şaşırtabilirmiş; öylesine eksiksiz yansıtmış Hermione’yi. Sanki Hermione’ye bir söz söylediğinizde, o da size karşılık ve-

---

2 Giulio Romano (1499-1546), 16. yüzyılın en ünlü İtalyan sanatçılarından biri, Rafael’in öğrencisi ve varisi. Shakespeare’in oyunlarında belirtilen tek çağdaş sanatçı. (ç.n.)

recekmiş gibi duruyormuş. Hepsi büyük bir istekle oraya gitti; yemeği de orada yemek niyetindeler.

İKİNCİ BEY

Paulina'nın orada önemli bir işi olduğunu anlamıştım zaten, çünkü Hermione'nin ölümünden bu yana günde iki üç kez o sapa yerdeki eve tek başına gidiyordu. Biz de, hep birlikte, oraya gidip bu kutlamaya katılsak mı?

BİRİNCİ BEY

Kim gidebilecek durumda olur da oraya gitmek istemez? Her an yeni bir güzellik doğabilir.. –bizim orada bulunmamamız, bilgimizi artırma fırsatını kaçırmamız demektir. Gidelim.

(Çıkarlar.)

AUTOLYCUS

Üzerimde önceki hayatımın lekesi olmasaydı, şimdi başıma devlet kuşu konacaktı. İhtiyarla oğlunu gemiye, prens ben götürdüm. Bu köylülerin bir çıkınla bilmem neden söz ettiklerini ben söyledim ona ama o sırada prensin gözleri çoban kızından başkasını görmüyordu –o sıralar onu çobanın kızı sanıyordu–, yolda hava fena halde bozdu; kızı deniz tuttu, prensin durumu biraz daha iyiydi. Bu yüzden sır çözülmeden kaldı. Ama benim için hepsi bir çünkü bu sırrı açığa çıkaran ben olmasaydım, öyle haltlar karıştırdım ki, bu arada o da güme giderdi.

(Yaşlı Çoban ve Soytarı girer.)

İşte istemeden iyilik ettiklerim de geliyorlar; talihleri çiçek açmış gibi görünüyor.

YAŞLI ÇOBAN

Gel evlat, bundan böyle çocuğum mocuğum olmaz benim. Ama senin evlatlarınla kızlarının hepsi soylu doğacaklar.³

SOYTARI

İyi ki size rastladık efendim. Geçenlerde soylu olmadığım için benimle dövüşmemiştiniz. Şimdi üstümdeki giysileri

3 Elizabeth döneminde öyle birdenbire soylu olmak olanaksızdı. Soyluluk ancak üç kuşak sonra kabul edilebilirdi; bkz. Orgel, s.223, dn. 124. (ç.n.)

görüyor musunuz? Bunları görmediğinizi, beni hâlâ soylu saymadığınızı söyleyin de görelim bakalım... –Bari bu giysilerin bey giysisi olmadığını söyleyin de olup bitsin. Hadi yalancı çıkarın, doğma büyüme soylu olmadığımı söyleyip sınavın beni.

AUTOLYCUS

Artık öylesiniz efendim; doğma değil, ama büyüme soylusunuz.

SOYTARI

Evet ya, dört saattir öyleyim.

YAŞLI ÇOBAN

Ben de öyle evlat.

SOYTARI

Siz de öylesiniz ya, ama ben babamdan önce büyüme soylu oldum, çünkü kralın oğlu elimden tuttu ve bana, sonra da iki kral babama “Kardeşim” dedi, sonra kardeşim prens ve kız kardeşim prenses babama “Baba” dediler, biz de oturup ağlaştık; bunlar da ilk soylu gözyaşlarımızdı.

YAŞLI ÇOBAN

Bakarsın evlat, daha çok ağlaşırsız bu hayatta.

SOYTARI

Doğru, şu an işimiz öylesine yolunda ki ağlaşmazsak talihimiz döndü demektir.

AUTOLYCUS

Yüksek kişiliğinize karşı işlediğim bütün kusurlarımı bağışlamanızı dilerim. Prens efendime benim için iyi şeyler söylemenizi bütün alçakgönüllülüğümle istirham ederim.

YAŞLI ÇOBAN

N’olur dediğini yap evlat, biz artık soylu olduğumuza göre, soylu davranmak zorundayız.

SOYTARI

Şu hayatını düzeltecek misin?

AUTOLYCUS

Sizi memnun edecekse, elbette..

SOYTARI

Ver elini. Bohemya'nın en dürüst adamı kadar dürüst olacağına prens üzerine ant içerim.

YAŞLI ÇOBAN

Söyle, ama ant içme.

SOYTARI

Ne diye ant içmeyecekmişim, artık soylu değil miyim? Sadece köylülerle köy ağaları söylesinler. Ben ant içerim.

YAŞLI ÇOBAN

Ya doğru çıkmazsa evlat?

SOYTARI

Varsın çıkmasın; gerçek bir soylu, dostu adına ant içer. Senin cesur bir adam olduğun ve bir daha sarhoş olmayacağın üzerine prence ant içeceğim –ama ben senin cesur bir adam olmadığını ve gidip içeceğini gayet iyi biliyorum–, ben yine de ant içeceğim, senin de cesur bir adam olmanı istiyorum.

AUTOLYCUS

Elimden geldiğince denerim efendim.

SOYTARI

Evet, ne yap et, cesur bir adam olduğunu göster. Cesur adam olmadan, sarhoş olmayı nasıl göze aldığına şaşmıyorum, dersem sakın inanma. Dinle, krallarla prensler, yani şu bizim akrabalar kraliçenin heykelini görmeye gidiyorlar. Hadi, bizi takip et. Seni himayemiz altına alacağız.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Sicilya. Paulina'nın evindeki bir şapel.)

(Leontes, Polixenes, Florizel, Perdita, Camillo, Paulina ve diğerleri girer.)

LEONTES

Ah vefalı ve iyi yürekli Paulina,

Sen öyle huzur veriyorsun ki bana!

PAULINA

Yüce efendimiz, iyi yapamadığım şeylerde
İyi niyetliyim ben. Efendim siz,
Hizmetlerimin karşılığını fazlasıyla ödediniz.
Kral kardeşinizle, krallığınızın bu sözleşmiş varisleriyle
Gösterişsiz evime tenezzül etmek lütfunda bulunmanız,
Hayatta karşılığını veremeyeceğim bir bağış oldu
benim için.

LEONTES

Ah Paulina, şeref dediğin şey, daha çok zahmet oldu
sana;
Ama kraliçemizin heykelini görmeye geldik biz.
Salonundan geçerken, o ilginç şeylerden hoşlandık gerçi,
Ama kızımın görmeye geldiği şeyi,
Henüz göremedik, annesinin heykelini.

PAULINA

O sağken nasıl eşsizse, cansız örneği de öyle,
Şimdiye kadar gördüğünüz her şeyden,
İnsan elinden çıkma ne varsa,
İnanıyorum hepsinden üstün olduğuna.
Bu yüzden, saklıyorum onu ayrı bir yerde,
Tek başına, işte burada
—sakin bir uyku ne kadar benzemezse ölüme—
Hazır olun, hayata bu kadar benzeyeni görmeye.
(Paulina, heykelin önündeki perdeyi çeker, orada
heykel gibi duran Hermione görünür.)

Bakın ve hak verin bana.
Sessizliğiniz hoşuma gitti;
Şaşkınlığınızı daha çok gösteriyor da ondan.
Ama söyleyin şimdi,
Önce siz hükümdarım,
Biraz olsun ona benzememiş mi?

LEONTES

Tıpatıp onun duruşu. Sevgili taş parçası, beni azarla,
Azarla ki, Hermione olduğunu söyleyeyim sana.
Hayır, sen Hermione'sin azarlamadığına göre
Çünkü o, çocuk saflığı gibi ince ve güzeldi.
Ama Paulina, Hermione'nin yüzü kırışık değildi,
Bu kadar yaşlı değildi o.

POLIXENES

Evet, bu kadar değildi.

PAULINA

Bu sanatçımızın kusursuzluğunu daha da ortaya çıkartıyor,
On altı yıl önce ölmemiş de,
Bugün de yaşıyormuş gibi göstermiş onu.

LEONTES

Yaşasaydı böyle olacaktı işte,
Şimdi bunun ruhumun derinine işlemesi gibi,
Yaşasaydı bana ne büyük bir haz ve sevinç verecekti.
Ona aşkımı ilk açtığımda, tıpkı böyle duruyordu ihti-
şamla
Ve de sıcacık bir canlılıkla
—o sıcaklık şimdi soğuk oysa—
Bu taş parçası, kendisinden daha taş olmakla
Suçlamıyor mu beni?
Ey sen şaheser! Büyü var senin ihtişamında,
Kötülüklerimi anımsatıyor bana;
Sana hayran olan kızımın ruhu çekildi sanki
Duruyor o da taş gibi.

PERDITA

İzin verin de, diz çöküp önünde,
Beni kutsaması için yalvarayım ona,
Boş inanç demeyin buna.
Leydi, ben başladığımda sona varmış olan sevgili kraliçe,
Verin elinizi öpeyim ben de.

PAULINA

Sabredin, –heykel yeni boyandı, daha kurumadı.

CAMILLO

(Leontes'e.)

Lordum, kederiniz öyle bir işlemiş ki ruhunuza,
On altı kışın rüzgârları söndürememiş,
Bir o kadar yazın, sığağı kurutamamış.
Hiçbir sevinç bu kadar ömürlü olmamıştır;
Hiçbir keder bu kadar çabuk kendini yok etmemiştir.

POLIXENES

Sevgili kardeşim, bırakın da bunlara neden olan
Acınızı paylaşarak yükünüzü biraz olsun hafifleteyim.

PAULINA

Gerçekten efendimiz, bilseydim eğer
Zavallı heykelimin sizi bu duruma sokacağını
Asla göstermezdim onu, –bu heykel benimdir çünkü.
(Perdeyi çekmeye hazırlanır.)

LEONTES

Çekme perdeyi.

PAULINA

Artık bakmayın ona,
Hayalinizde kımıldıyormuş gibi görebilirsiniz onu.

LEONTES

Olsun, olsun. Şimdiden kımıldıyormuş gibi gelmiyorsa
Ölmüşüm demektir, –sanatçı onu kımıldatmak için
ne yapmış olabilir?
Görüyor musunuz lordum, soluk alıyor demez misiniz
buna,

Gerçekten kan dolaşmıyor mu bu damarlarda?

POLIXENES

Çok ustaca yapılmış!
Sanki hayat sıcaklığı varmış gibi dudaklarında.

LEONTES

Gözlerin odaklanmasında kımıldanma var sanki
Sanat bizimle alay mı ediyor ne?

PAULINA

Artık çekiyorum perdeyi.
Efendimiz o kadar kendinden geçtiler ki,
Canlı sanacaklar onu neredeyse.

LEONTES

Ah tatlı Paulina,
Bırak da yirmi yılı birlikte geçirdiğimizi hayal edeyim!
Bu çılgınlığın verdiği haz kadar
Dünyada hiçbir duygu huzur veremez bana.
Rahat bırak onu.

PAULINA

Üzgünüm efendimiz; sizi böylesine heyecanlandırdım,
Daha fazla kedere boğmayayım sizi.

LEONTES

Boğ, Paulina kedere boğ beni!
Bu keder, yüreğimi onaran hoş bir tat gibi.
Ama bana öyle geliyor ki, o nefes alıyor.
Hangi usta sanatçı soluk verebilir ki?
Onu öpeceğim diye kimse alay etmesin benimle.

PAULINA

Aman efendimiz durunuz.
Dudaklarındaki kırmızı boya yaş henüz;
Öperseniz bozulur sonra,
Hem de yağlıboya bulaşır dudaklarınıza.
Perdeyi çekeyim mi?

LEONTES

Hayır, olmaz yirmi yıldan sonra.

PERDITA

Ben de onu biraz daha seyretmiş olurum.

PAULINA

Ya vazgeçin, hemen çıkın odadan
Ya da yeni şaşkınlıklara hazırlayın kendinizi.
Dayanabilirseniz eğer, kımılatacağım heykeli,

İnecek yanınıza ve tutacak elinizi...

O zaman da kötü güçlerden yardım aldığımı sanacaksınız;
Şiddetle reddederim bunu.

LEONTES

Ona yaptıracağın her şeyi seyretmeye hazırım ben,
Söyleteceğin her şeyi dinlemeye de;
Çünkü onu konuşturmak, kımıldatmak kadar kolay
olmalı.

PAULINA

İnançlı olmanız gerekiyor şimdi.
Herkes kımıldamadan, sessizce durmalı...
Ancak yapacağım şeyi
Yasalara aykırı sayanlar varsa
Ayrılınsınlar buradan.

LEONTES

Devam et sen. Kimse yerinden kımıldamayacak.

PAULINA

Müzik başlasın; uyandırın onu!.. Çalın hadi!
(*Müzik.*)

(*Hermione'ye.*)

Vakit geldi, inin, bırakın artık heykel olmayı,
Yaklaşın, şaşırtın bütün seyredenleri...

Gelin! Örtelim ben mezarınızı.

Kımıldayın... Hadi gelin artık.

Uyuşmuşluğu ölüme bırakın,

Çünkü canım hayat, ondan kurtarıyor sizi.

(*Leontes'e.*)

İşte bakın, kımıldıyor.

(*Hermione iner.*)

İrkilmeyin, benim büyüm ne kadar yasalsa,

Onun hareketleri de o kadar kutsaldır.

Bir daha öldüğünü görmek istemezseniz kaçmayın ondan.

Yoksa onu ikinci kez öldürmüş olursunuz.

Hatta uzatın elinizi.

Gençken ona aşkınızı ilan etmişsiniz,
Şimdi yaşlandı diye o mu düşecek sizin üstünüze?

LEONTES

(*Hermione'ye sarılarak.*)

Ah, sımsıcak! Eğer bu bir büyüyse,
Yemek içmek kadar yasalara uygun
Bir sanat olsun büyü.

POLIXENES

O da sarılıyor krala.

CAMILLO

Boynuna doluyor kollarını...
Konuşsa ya, eğer gerçekten hayattaysa.

POLIXENES

Evet, nerede yaşadığını da açıklasın
Ya da ölümden nasıl geri geldiğini.

PAULINA

Onun yaşamakta olduğu daha önce size söyleneceydi,
Eski bir masalmış gibi gülüp geçerdiniz;
Henüz konuşmadı, ama yaşadığı besbelli.
Biraz bekleyin.

(*Perdita'ya.*)

Siz araya girin güzel prenses,
Diz çökün ve sizi kutsamasını dileyin annenizden.

(*Hermione'ye.*)

Siz de dönünüz, soylu leydi
Perdita'mız bulundu.

HERMIONE

Tanrılar aşığı bakın
Ve kutsal kâselerinizdeki iyilikleri boşaltın
Sevgili kızımın başına!
Anlat bana yavrum, nerede saklayıp korudular seni?
Nerede yaşadın, nasıl buldun babanın sarayını?
Sen de öğreneceksin ya,
Senin sağ olman umudu kehanetten anlaşılınca,

Bana bildirdi Paulina;
Ben de çocuğumu bir gün görürüm diye,
Esirgedim kendimi.

PAULINA

Bunlar için yeterince zaman var,
Hem sonra bakarsınız, sizin de anlatmanızı isteyerek
Neşenizi kaçırabilirler.
Hadi, birlikte olun artık, siz, kazanan değerli kişiler.
Herkesle paylaşın sevincinizi.
Ben kocamış kumru, bir kuru dala tüneyip
Kayıplara karışıncaya kadar
Ağlayayım bir daha bulunmayacak eşime.

LEONTES

Sus Pauline sus!
Ben senin izninle bir eş edinecektim ya,
Sen de kocaya varmalısın benim iznimle.
Aramızda yeminle kararlaştırılmıştı böyle bir evlenme.
Sen benim eşimi buldun...
Ama bilemem nasıl bulduğunu,
Çünkü ben onu ölmüş gördüm, öyle sandım,
Boş yere nice dualar ettim mezarının başında
Öyle uzağa gitmeye de gerek yok...
Çünkü biraz biliyorum onun düşüncesini...
Şerefli bir koca buldum sana.
Gel Camillo, tut onun elini,
Değeri ve dürüstlüğü herkesçe bilinir
Ve biz, iki kral da doğrular bunu.
Artık gidelim buradan.

(*Hermione'ye.*)

Siz kardeşimin yüzüne bakın.
Kutsal bakışlarınız arasına uğursuz kuşkumu
soktuğum için

Bağışlanmamı dilerim ikinizden de.
Kralın oğlu olan damadınız, tanrıların izniyle,

Nikâhlanmış bulunuyor kızınızla.
Sevgili Paulina, rahat konuşabileceğimiz bir yere götür bizi;
İlk ayrıldığımız günden beri,
Bu uzun süre içinde,
Yaptıklarımızı soralım, anlatalım birbirimize.
Çabuk yol göster bize.
(Çıkarlar.)

William Shakespeare (1564-1616): Oyunları ve şiirlerinde insanlık durumlarını dile getiriş gücüyle yaklaşık 400 yıldır bütün dünya okur ve seyircilerini etkilemeyi sürdüren efsanevi yazar. Konusunu Robert Greene'in ilk kez 1588'de basılan Pandosto adlı yapıtından alan Kış Masalı, ilk üç perdede dramatik bir yoğunluğa, son iki perdede ise fantastik bir gerçekliğe sahiptir. Tür açısından sınıflandırılması oldukça zor olan bu oyunun ilk temsili 1611 yılında sarayda gerçekleşmiştir. Oyunun başkışisi Kral Leontes'in Shakespeare'in yazınsal evrenindeki diğer kralların kaderlerine benzemeyen kaderinde, I. James'in tahta geçişiyle başlayan mutlak monarşi döneminin izleri görülebilir.

W. SHAKESPEARE - BÜTÜN ESERLERİ: 30

Özdemir Nutku (1931): Türk tiyatrosuna büyük katkıları olan eğitimci ve yönetmen Özdemir Nutku, eleştirmen, yazar ve çevirmen olarak da önemli yapıtlar ortaya koydu. Sahnelediği pek çok oyunun yanı sıra, araştırma, inceleme ve çevirileriyle de ödüller kazandı. Ülkemizde olduğu kadar yurtdışında da sahneye koyduğu oyunlar, verdiği ders ve konferanslarla tanınmaktadır.

9 786053 320913

KDV dahil fiyatı
12 TL

